

ΤΟΠΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ

**ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ -ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ**

**ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
1.	Γενικά	2
2.	Άξονες και Επιδιώξεις	4
3.	Πολεοδομικός Σχεδιασμός και Στόχοι	5
B.	Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	7
1.	Όρια και Θέση της Περιοχής	7
2.	Ιστορική Αναδρομή	10
3.	Η Δομή των Οικισμών	15
4.	Κοινωνική – Οικονομική Εξέλιξη	19
5.	Περιβαλλοντικός Πλούτος/ Φυσικά Χαρακτηριστικά και Εδάφη	21
6.	Κατανομή Χρήσεων Γης	33
Γ.	ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΥΡΙΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ	42
1.	Πληθυσμός	42
2.	Απασχόληση	50
3.	Οδικό Δίκτυο και Κυκλοφορία/ Μεταφορές/ Στάθμευση	58
4.	Οικιστική Ανάπτυξη	63
5.	Εμπορική Ανάπτυξη και Υπηρεσίες	71
6.	Τουριστική Ανάπτυξη	75
7.	Μεταποίηση – Εργαστήρια - Αποθήκες	82
8.	Γεωργία - Κτηνοτροφία	86
9.	Εκπαίδευση	92
10.	Δημόσιες Χρήσεις, Υγεία και Υποδομές Κοινωνικής Μέριμνας	97
11.	Αρχιτεκτονική Κληρονομιά, Αρχαία Μνημεία και Πολιτισμός	99
12.	Φυσιολατρία, Αναψυχή/ Ψυχαγωγία και Άθληση	102
Δ.	ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ	105
1.	Προτεινόμενη Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης	105
2.	Καθορισμός Αναπτυξιακών Κατευθύνσεων	110
3.	Γενικές Προοπτικές Τοπικού Σχεδίου Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας	111
4.	Γενικοί Στρατηγικοί Στόχοι	112
5.	Στρατηγικοί Στόχοι Αναφορικά με το Περιβάλλον, το Τοπίο και τη Φυσική και Πολιτιστική Κληρονομιά	113
6.	Στρατηγικοί Στόχοι για την Κοινωνική και Οικονομική Ανάπτυξη	114

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

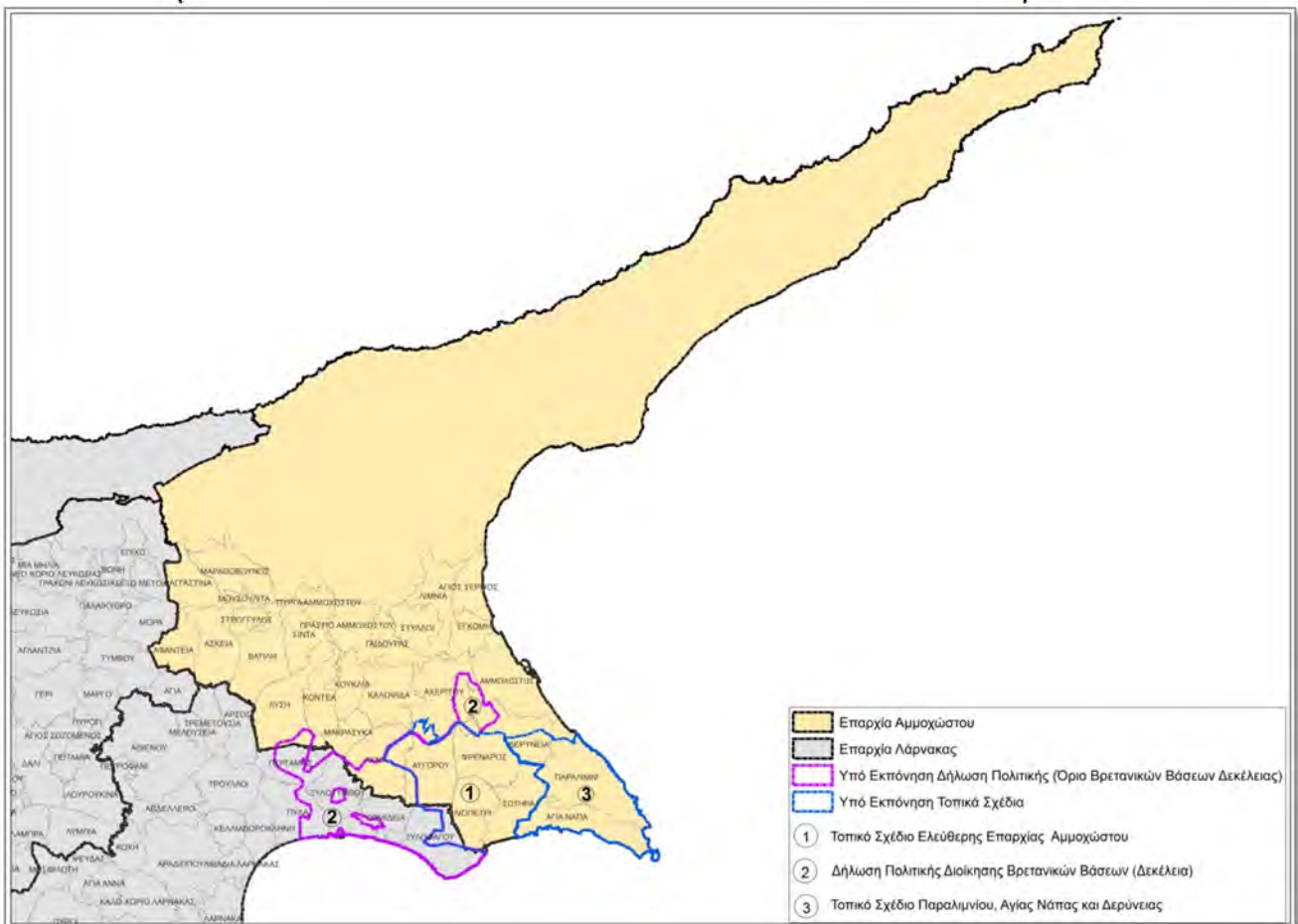
1. Γενικά

- 1.1 Στα πλαίσια της προσπάθειας για λεπτομερέστερο σχεδιασμό για κάλυψη πλείστων περιοχών με Τοπικά Σχέδια έναντι της Δήλωσης Πολιτικής έχει αποφασιστεί η ετοιμασία ενός ενιαίου Τοπικού Σχεδίου για τις διοικητικές περιοχές Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας, το οποίο θα εκπονηθεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου και θα προδιαγράφει τις γενικές αρχές, με βάση τις οποίες θα προάγεται, ρυθμίζεται και ελέγχεται η ανάπτυξη στην περιοχή.
- 1.2 Για την περιοχή του Δήμου Παραλιμνίου ισχύουν σήμερα οι πρόνοιες της εγκριμένης (μετά από τη μελέτη των ενστάσεων) Δήλωσης Πολιτικής Παραλιμνίου 2013, για την περιοχή του Δήμου Αγίας Νάπας ισχύουν οι πρόνοιες της εκπονημένης Δήλωσης Πολιτικής Αγίας Νάπας 2015 και για την περιοχή του Δήμου Δερύνειας ισχύουν οι πρόνοιες του εγκριμένου Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας 2003. Επιπρόσθετα για μέρος της περιοχής του Δήμου Δερύνειας έχει δημοσιευθεί (Νοέμβριος 2016) από το Υπουργικό Συμβούλιο Διάταγμα καθορισμού Λευκής Ζώνης για σκοπούς περιορισμού της κτηνοτροφικής ανάπτυξης. Η Δήλωση Πολιτικής Παραλιμνίου εκπονήθηκε και δημοσιεύθηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών τον Ιούλιο του 2011 μετά την ακύρωση από το Ανώτατο Δικαστήριο του Τοπικού Σχεδίου Παραλιμνίου 2009. Η Δήλωση Πολιτικής Αγίας Νάπας εκπονήθηκε και δημοσιεύθηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών το Νοέμβριο 2015 μετά την ακύρωση από το Ανώτατο Δικαστήριο της Δήλωσης Πολιτικής Αγίας Νάπας 2013, και το εγκριμένο Τοπικό Σχέδιο Δερύνειας 2003 τέθηκε σε ισχύ μετά από την ακύρωση από το Ανώτατο Δικαστήριο του εγκριμένου Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας 2012. Η ρύθμιση αυτή δεν κρίνεται πλέον ικανοποιητική, αφού για την περιοχή θα πρέπει να εκπονηθεί ένα ολοκληρωμένο/σύγχρονο Τοπικό Σχέδιο που να πραγματεύεται σε λεπτομέρεια τις πρόνοιες για ανάπτυξη του Παραλιμνίου, της Αγίας Νάπας και της Δερύνειας όπως συμβαίνει με άλλες αναπτυσσόμενες ή και αναπτυσσόμενες ή και αξιόλογες περιοχές της Κύπρου.
- 1.3 Συγκεκριμένα το Τοπικό Σχέδιο Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας θα καθορίζει τις κατευθύνσεις για ανάπτυξη της περιοχής των τριών οικισμών, των περιφερειακών περιοχών Αγίας Νάπας και Δερύνειας και της δευτερεύουσας αστικής περιοχής του Παραλιμνίου ως ενιαίο σύνολο, με κοινούς στόχους, προοπτικές και προγραμματισμό της ανάπτυξης, για την επόμενη δεκαετία και με χρονικό ορίζοντα το έτος 2027. Βασικοί στόχοι της εκπόνησης του Τοπικού Σχεδίου είναι η διαμόρφωση του κατάλληλου πλαισίου για προστασία και διαχείριση του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής μέσα στο πνεύμα της αειφορίας, η οικονομική και κοινωνική της ανάπτυξη, και η ικανοποίηση των αναγκών του πληθυσμού για στέγαση, εργασία και υποστηρικτικές υπηρεσίες, σε ένα ποιοτικό περιβάλλον.
- 1.4 Για την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσης έχουν ληφθεί υπόψη, πέρα από τις γενικότερες και ειδικές αρχές και στόχους της Κυβέρνησης όσον αφορά την ανάπτυξη και τις επιμέρους πτυχές της, μια σειρά από προγραμματικά έγγραφα, τόσο στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και σε εθνικό επίπεδο, τα οποία συνδυάζουν τις στρατηγικές επιλογές των αναπτυξιακών πολιτικών με τη χωρική τους διάσταση. Η πλήρης ένταξη της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οι θετικές προοπτικές που προκύπτουν, τόσο στο επίπεδο της περαιτέρω βελτίωσης της οικονομίας, της ποιότητας ζωής των πολιτών και της

διεύρυνσης του διεθνούς ρόλου της χώρας μας, όσο και στο επίπεδο της προστασίας, διαφύλαξης και διαχείρισης του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου και των φυσικών πόρων, στα πλαίσια της αειφόρου ανάπτυξης, προσδίδουν μια νέα δυναμική στο επίπεδο του χωροταξικού και πολεοδομικού προγραμματισμού και σχεδιασμού. Η δυναμική αυτή αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στη διαμόρφωση, μεταξύ άλλων, των πολιτικών που πρέπει να διέπουν την προαγωγή, τη διαχείριση και τον έλεγχο της ανάπτυξης στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου.

- 1.5 Επιπλέον η εκπόνηση του Τοπικού Σχεδίου Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας θα στηριχθεί, μεταξύ άλλων, στη διάγνωση της υφιστάμενης κατάστασης, που θα διαμορφωθεί με επιτόπου έρευνες, επισκόπηση των χρήσεων γης, ανάλυση των διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων, συλλογή πληροφοριών και δεδομένων από Υπουργεία/Τμήματα και Υπηρεσίες, καθώς και με την ανάλυση και αξιολόγηση των εισηγήσεων των Τοπικών Αρχών και του κοινού, στα πλαίσια των διαδικασιών που προβλέπει ο περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμος.
- 1.6 Η παρούσα Έκθεση στηρίζεται σε μια προκαταρκτική ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και των απόψεων των Τοπικών Αρχών, με βάση τις οποίες προκύπτουν τόσο διάγνωση προβλημάτων όσο και εντοπισμός προοπτικών ανάπτυξης για την περιοχή. Τα πιο πάνω θα αποτελέσουν επίσης τη βάση για τη διαμόρφωση της γενικής πολεοδομικής στρατηγικής και των βασικών στόχων του Τοπικού Σχεδίου. Η ουσιαστική ωστόσο εκτίμηση θα γίνει με την παραπέρα επεξεργασία των στοιχείων αυτών και άλλων πληροφοριών στα επόμενα στάδια εκπόνησης του Τοπικού Σχεδίου.
- 1.7 Στο Σχέδιο 1 που ακολουθεί, φαίνονται, για ολόκληρη την ελεύθερη Επαρχία Αμμοχώστου τα υπό εκπόνηση Σχέδια Ανάπτυξης.

ΣΧΕΔΙΟ 1 (ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ – ΥΠΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΣΧΕΔΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ)

2. Άξονες και Επιδιώξεις

2.1 Οι τρεις βασικοί άξονες οι οποίοι διέπουν τόσο την κοινή Ευρωπαϊκή επιδίωξη, αλλά και τις επιδιώξεις σε εθνικό επίπεδο, συνοψίζονται μέσα από την ανάγκη προώθησης της αειφόρου, ισόρροπης και ανταγωνιστικής ανάπτυξης, που εξειδικεύεται στους ακόλουθους στρατηγικούς στόχους:

- (α) Διασφάλιση των προϋποθέσεων για οικονομική και κοινωνική συνοχή, με έμφαση στη λήψη μέτρων για την αναβάθμιση/στήριξη περιοχών που παρουσιάζουν προβλήματα αναπτυξιακής υποβάθμισης και υστέρησης, και προσέλκυση νέων μορφών αναπτύξεων και επενδυτικών πρωτοβουλιών.
- (β) Συνετή διαχείριση, προστασία και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων και της πολιτιστικής κληρονομιάς και προβολή και ανάδειξη των συγκριτικών γεωγραφικών, φυσικών, παραγωγικών και πολιτιστικών πλεονεκτημάτων, της Νήσου γενικά, αλλά και κάθε περιφέρειας της ξεχωριστά.
- (γ) Ισόρροπη, αλλά και ανταγωνιστική ανάπτυξη επιμέρους περιφερειών, στα πλαίσια ενός πολυκεντρικού συστήματος.

3. Πολεοδομικός Σχεδιασμός και Στόχοι

- 3.1 Κατά συνέπεια, η πρόκληση την οποία καλείται να αντιμετωπίσει ο χωροταξικός και πολεοδομικός προγραμματισμός και σχεδιασμός, για τα επόμενα χρόνια, είναι η διάγνωση και επίλυση των σύγχρονων προβλημάτων και η αντιμετώπιση των κινδύνων και απειλών, με παράλληλη αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων, των δυνατοτήτων και των ευκαιριών για την αειφόρο ανάπτυξη της υπαίθρου.
- 3.2 Για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης, στα πλαίσια ενός ορθολογικού σύγχρονου οράματος είναι απαραίτητη η εισαγωγή ανανεωμένων στρατηγικών και πολιτικών, οι οποίες θα απαντούν με σύγχρονες, ευέλικτες και καινοτόμες πολιτικές σε υφιστάμενες δυσχέρειες και νέους κινδύνους, όπως:
- (α) Η δημιουργία ή συντήρηση χωρικών ανισοτήτων μεταξύ των κυρίων αστικών συγκροτημάτων και των διαφόρων περιοχών της υπαίθρου και των χωριών, αλλά και μεταξύ επιμέρους περιφερειών της υπαίθρου.
 - (β) Η συνέχιση της υποβάθμισης σημαντικών φυσικών και πολιτιστικών πόρων.
 - (γ) Η άμβλυση της συνεχιζόμενης ανισότητας πρόσβασης στα δίκτυα μεταφορών και επικοινωνιών.
 - (δ) Η παράταση της μη αποτελεσματικής αντιμετώπισης της εγκατάλειψης και απομόνωσης ορισμένων περιοχών της υπαίθρου.
 - (ε) Ο περιορισμός της ανταγωνιστικότητας περιοχών της υπαίθρου σε εθνικό, αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- 3.3 Παράλληλα, μια σειρά παραγόντων δημιουργούν ευκαιρίες και δυνατότητες, οι οποίες επιβάλλεται να αξιοποιηθούν ορθολογικά για να αντιμετωπιστούν τα υφιστάμενα διαρθρωτικά και γεωγραφικά μειονεκτήματα της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου. Τέτοιοι παράγοντες που αφορούν είτε συνολικά είτε επιμέρους περιοχές είναι:
- (α) Η ανάπτυξη και εισαγωγή νέων τεχνολογιών.
 - (β) Η συνεχής βελτίωση των δικτύων μεταφορών, ενέργειας και επικοινωνιών.
 - (γ) Η ανάπτυξη δικτύων, τρόπων και μεθόδων συνεργασίας μεταξύ των αστικών συγκροτημάτων και της υπαίθρου, καθώς και των χωριών μεταξύ τους.
 - (δ) Η συνεχής αποκέντρωση των οικονομικών δραστηριοτήτων, που είναι δυνατό να χωροθετηθούν στην ύπαιθρο, με αποτέλεσμα τη διεύρυνση της οικονομικής βάσης των αγροτικών περιοχών.
 - (ε) Η τάση για λελογισμένη (βιώσιμη) διαχείριση τόσο των φυσικών πόρων, της φύσης και της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων γενικά, όσο και της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου.
- 3.4 Τα πιο πάνω προδιαγράφουν τα κύρια χαρακτηριστικά του πολεοδομικού προγραμματισμού και σχεδιασμού, ο οποίος θα είναι ενιαίος και διαχρονικός,

ώστε να καλύψει όλες τις διαστάσεις της ανάπτυξης της περιοχής αυτής. Ο σχεδιασμός θα είναι ενιαίος ώστε να διασφαλιστεί η συνοχή, η συλλειτουργία και συνέργεια μεταξύ του συνόλου των παραγωγικών χρήσεων και των στοιχείων που τον απαρτίζουν και κατ'επέκταση να βελτιστοποιηθούν τα αποτελέσματα, μέσα από τις κοινωνικές-οικονομικές διεργασίες, στα πλαίσια πάντα των αρχών της βιωσιμότητας. Θα είναι επίσης διαχρονικός για να καταστεί δυνατή η προσαρμογή του Σχεδίου στις μεταβαλλόμενες και συχνά απρόβλεπτες συνθήκες που επηρεάζουν την ανάπτυξη. Επίσης πολλές παράμετροι, όπως και οι επιπτώσεις τους στο χώρο, θα συνεκτιμηθούν προσεκτικά για τη διαμόρφωση της κεντρικής φιλοσοφίας του σχεδιασμού, όπως:

- (α) Η αξιοποίηση των υφιστάμενων θετικών παραγόντων και η δημιουργία νέων προοπτικών ενίσχυσης και διεύρυνσης της οικονομικής δραστηριότητας, σε συνδυασμό με την παροχή ευκαιριών απασχόλησης και διαμονής, θα αποτελέσουν την κινητήριου δύναμη της μελλοντικής ανάπτυξης.
- (β) Η αξιοποίηση των φυσικών πόρων της περιοχής και η υποστήριξη των διαφόρων οικονομικών δραστηριοτήτων για την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.
- (γ) Η λειτουργική οργάνωση/αναβάθμιση του περιβάλλοντος και η προβολή της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου καθώς και η προβολή του χαρακτήρα, του ρόλου και της φυσιογνωμίας του καθενός από τους οικισμούς.

B. Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

1. Όρια και Χωροταξική Θέση της Περιοχής

1.1 Όρια της Περιοχής

1.1.1 Η περιοχή του Τοπικού Σχεδίου καλύπτει έκταση 9195¹ εκταρίων περίπου, δηλαδή το 0,9% της συνολικής έκτασης της Κύπρου και περιλαμβάνει τις διοικητικές περιοχές των Δήμων Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας όπως φαίνεται στον Πίνακα 1.

1.1.2 Οι Δήμοι Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας εμπίπτουν στην Επαρχία Αμμοχώστου στην περιοχή των Κοκκινοχωριών και βρίσκονται στο νοτιοανατολικότερο άκρο της Κύπρου. Αναλυτικά οι Δήμοι Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας βρίσκονται στα ανατολικά παράλια του νησιού, ενώ η επίσης στα ανατολικά, παραλιακή περιοχή του Δήμου Δερύνειας έχει αποκοπεί από τον κυρίως οικισμό λόγω της τουρκικής κατοχής. Ο Δήμος Παραλιμνίου είναι ο μεγαλύτερος τόσο πληθυσμιακά όσο και σε έκταση Δήμος τόσο της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου όσο και του ελεύθερου τμήματος της επαρχίας Αμμοχώστου. Σημειώνεται ωστόσο ότι μικρό τμήμα του Δήμου αυτού βρίσκεται στη νεκρή ζώνη. Η παραλιακή περιοχή νοτιοανατολικά του κέντρου της κοινότητας είναι γνωστή με το όνομα Πρωταράς και γνώρισε μεγάλη οικονομική και τουριστική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια. Ο Δήμος Αγίας Νάπας βρίσκεται στο νοτιοανατολικότερο μέρος του ελεύθερου τμήματος της Επαρχίας Αμμοχώστου και χάρη στο παραλιακό του μέτωπο με τις αμμόδης παραλίες επίσης γνώρισε μεγάλη οικονομική και τουριστική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια. Ο Δήμος Δερύνειας είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος πληθυσμιακά Δήμος μετά το Δήμο Παραλιμνίου τόσο για την περιοχή του Τοπικού Σχεδίου όσο και για το ελεύθερο τμήμα της Επαρχίας Αμμοχώστου. Βρίσκεται στα νότια της κατεχόμενης πόλης της Αμμοχώστου και ποσοστό 66% της συνολικής έκτασης του Δήμου συμπεριλαμβανομένης και της παραλιακής του περιοχής βρίσκεται υπό τουρκική κατοχή και εντός της νεκρής ζώνης και ποσοστό 12% της συνολικής του έκτασης βρίσκεται εντός της Βρετανικής Βάσης Δεκέλειας, γεγονότα που δημιούργησαν προβλήματα τόσο για την τουριστική όσο και για τη γεωργική ανάπτυξη στο Δήμο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 (ΕΚΤΑΣΗ ΓΗΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ)

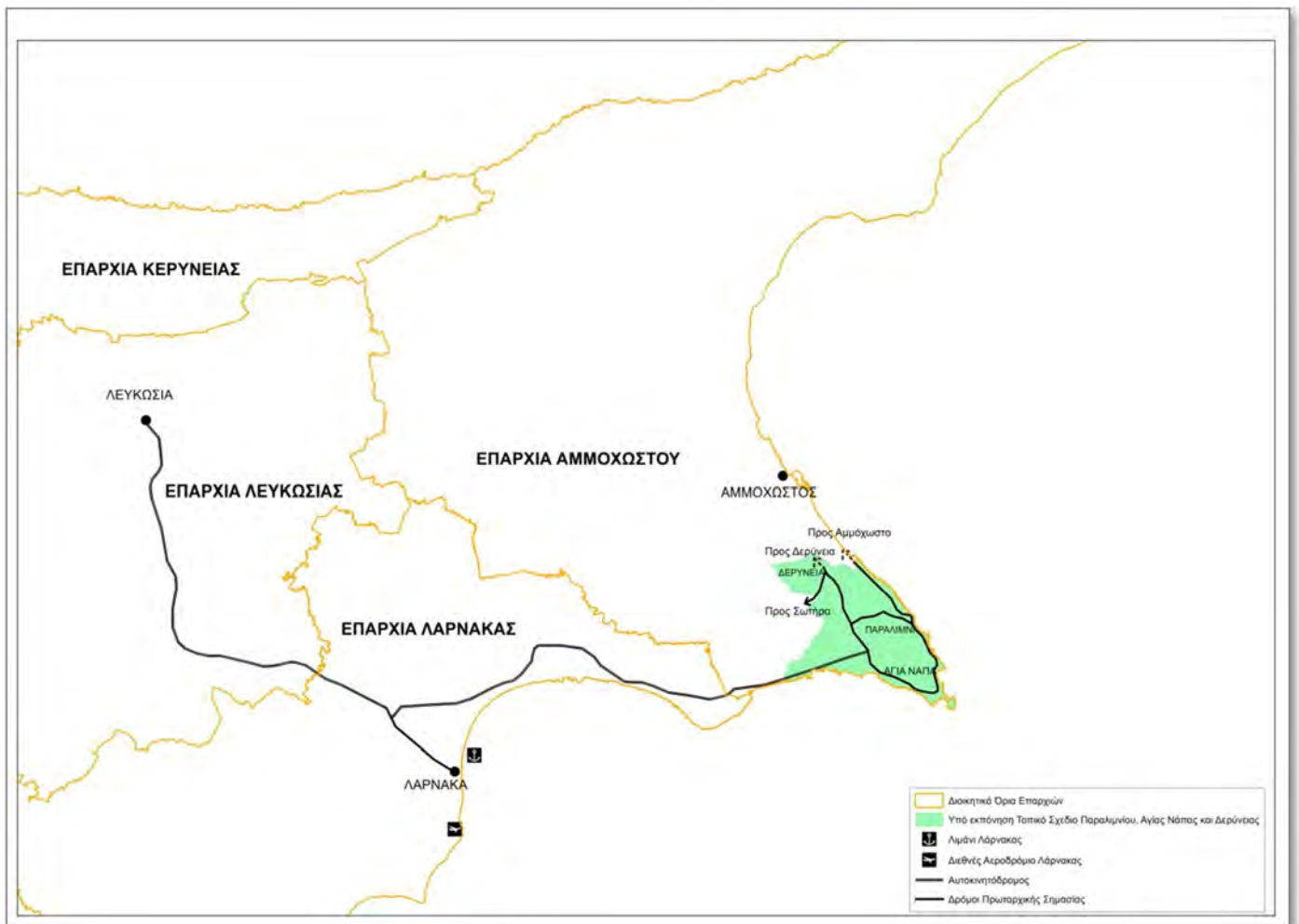
ΤΟΠΙΚΗ ΑΡΧΗ	ΕΚΤΑΣΗ (Ha)
Δήμος Παραλιμνίου	4998
Δήμος Αγίας Νάπας	3133,6
Δήμος Δερύνειας	1100 (+ 3248 νεκρή ζώνη και υπό τουρκική κατοχή περιοχή + 570 περιοχή εντός της Βρετανικής Βάσης Δεκέλειας)
Σύνολο	9231,6

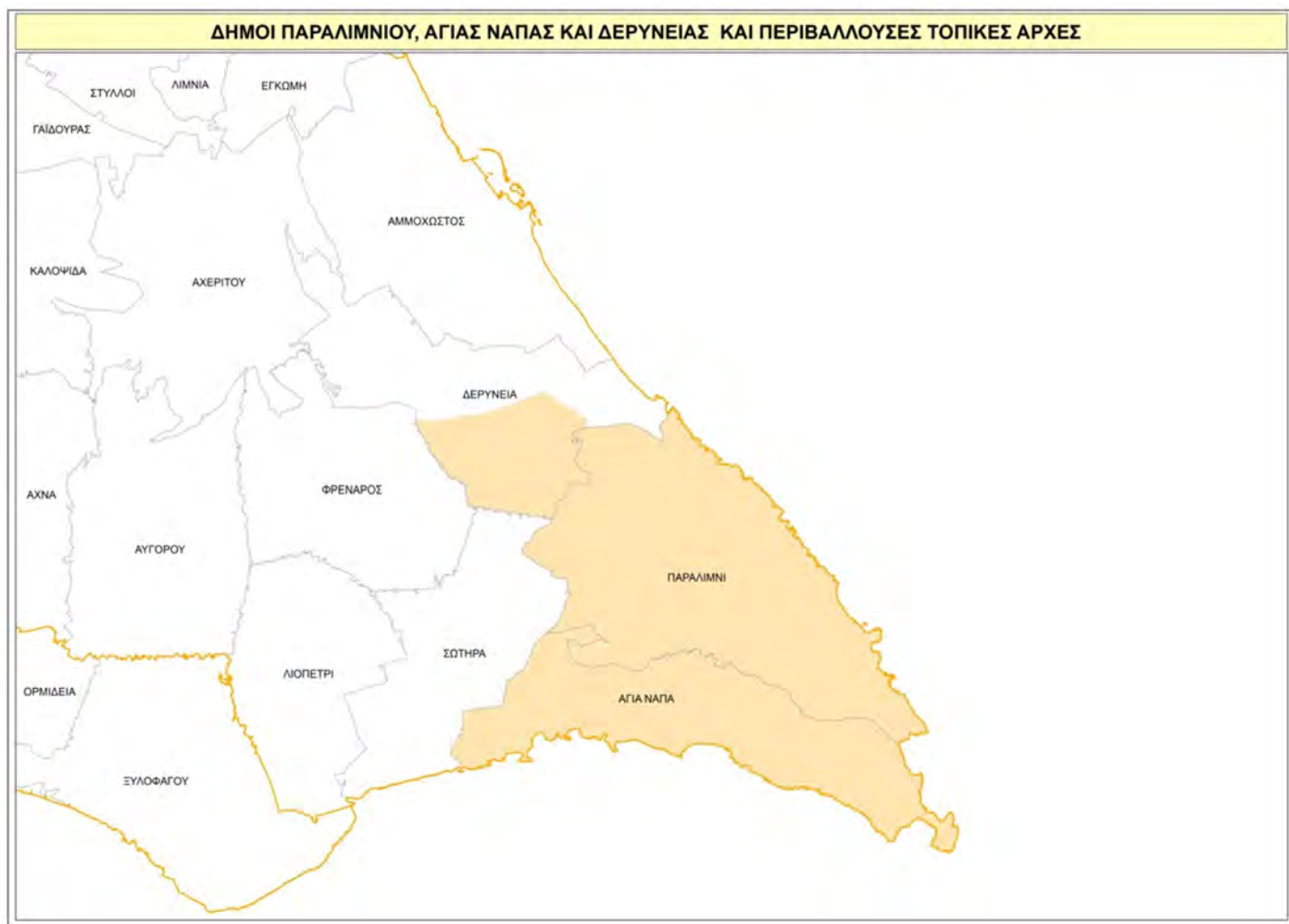
¹ Η έκταση είναι το αποτέλεσμα μέτρησης από ψηφιακά χαρτογραφικά δεδομένα σε σύστημα συντεταγμένων LTM που έχουν παραχωρηθεί από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως.

1.2 Χωροταξική θέση της Περιοχής

- 1.2.1 Στο Σχέδιο 2 που ακολουθεί δεικνύεται η χωροταξική θέση της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας. Η περιοχή συνορεύει (Σχέδιο 3) στα βόρεια με την περιοχή του Δήμου Δερύνειας που βρίσκεται στη νεκρή ζώνη και υπό τουρκική κατοχή και στα δυτικά με την περιοχή του Δήμου Σωτήρας. Τέλος στα νότια και ανατολικά της περιοχής βρίσκεται η Μεσόγειος θάλασσα.
- 1.2.2 Αναλύοντας τη χωροταξική θέση της Περιοχής του Σχεδίου ευρύτερα στο χώρο όπως φαίνεται στο Σχέδιο 2 φαίνεται η σύνδεση της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου με την Επαρχία Λάρνακας προς τα νοτιοδυτικά μέσω του αυτοκινητόδρομου Δεκέλειας – Ξυλοφάγου- Αγίας Νάπας, δίνοντας πρόσβαση προς την περιοχή του Λιμανιού και του Διεθνούς Αερολιμένα της Λάρνακας. Κατ'επέκταση δεικνύεται και στα βορειοδυτικά η σύνδεση της περιοχής του Σχεδίου με τη Λευκωσία μέσω του αυτοκινητόδρομου Λάρνακας-Λευκωσίας. Τέλος στα βόρεια φαίνονται οι μελλοντικές συνδέσεις με το υπό τουρκική κατοχή Αστικό Κέντρο της Αμμοχώστου όπως προβλέπονται στο εγκριμένο Τοπικό Σχέδιο Δερύνειας 2003 και την εγκριμένη Δήλωση Πολιτικής Παραλιμνίου 2013.

ΣΧΕΔΙΟ 2 (ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΘΕΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ)

ΣΧΕΔΙΟ 3 (ΔΗΜΟΙ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΥΣΕΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ)

2. Ιστορική Αναδρομή

2.1 Δήμος Παραλιμνίου²

2.1.1 Το Παραλίμνι πήρε το όνομά του από μια εποχιακή λίμνη που σχηματίζεται στα δυτικά της κοινότητας, μεταξύ Παραλιμνίου και Σωτήρας. Λόγω της θέσης του χωριού, υιοθετήθηκε το όνομα «Παρά τη λίμνη», το οποίο με τη χρήση τροποποιήθηκε και έγινε ουδέτερο και έτσι το χωριό ονομάστηκε Παραλίμνι.

2.1.2 Προϊστορική Περίοδος 10000 – 1000 π.Χ.)

Τις παλαιότερες ενδείξεις ανθρώπινης παρουσίας στο Παραλίμνι αποτελούν κάποια λίθινα εργαλεία που βρέθηκαν στις βραχώδεις εκτάσεις του Πρωταρά. Αρχαιολογικές ανασκαφές που έγιναν στην περιοχή Νησιών μαρτυρούν τη μόνιμη εγκατάσταση ανθρώπων στην περιοχή με τον εντοπισμό ενός οικισμού 7000 χρόνων. Εκτός από τα Νησιά την ίδια περίοδο στην περιοχή του Παραλιμνίου υπήρχαν και άλλες κοινότητες όπως η νεολιθική κοινότητα στο λόφο του Προφήτη Ηλία (από τον οποίο η κοινότητα μπορούσε να επιβλέπει με ασφάλεια όλη τη γύρω περιοχή) αλλά και η κοινότητα που είχε ιδρυθεί στην περιοχή Ακεφάλου (δίπλα στα πλούσια ρέματα). Ένας ακόμα χώρος με ενδείξεις προϊστορικής παρουσίας είναι η εγκατάσταση στο σπήλαιο των Αγίων Σαράντα.

2.1.3 Αρχαία Χρόνια (1000 π.Χ. – 300 μ.Χ.)

Κατά τους Αρχαίους Χρόνους, στη θαλάσσια περιοχή του Παραλιμνίου υπήρχε σύμφωνα με το Στράβωνα ένα λιμάνι, η Λεύκολλα. Τη Λεύκολλα ο Στράβωνας την τοποθετεί σε κάποιο σημείο κατά μήκος της ακτής το οποίο δεν έχει μέχρι στιγμής εντοπιστεί με βεβαιότητα ούτε με αρχαιολογική επισκόπηση, ούτε με ανασκαφή. Το όνομα της Λεύκολλας έχει επιπλέον συνδεθεί με μια σημαντική ναυμαχία του 306 π.Χ. ανάμεσα στις δυνάμεις του Αντίγονου και του Πτολεμαίου, οι οποίοι με εκατοντάδες πλοία, που κάποια ναυάγησαν στον Κόννο, προσπάθησαν να καθορίσουν το μέλλον της Κύπρου. Εκτός από τη Λεύκολλα, κατά μήκος της ακτογραμμής του Παραλιμνίου, την ίδια εποχή, υπήρχε μια σειρά εκτεταμένων συνοικισμών στο Μαντάλι, στην Ξισταριά, στο Πυρκί και αλλού. Στα μέσα του 4^{ου} αιώνα μ.Χ. αυτοί οι συνοικισμοί καταστράφηκαν από αλληπάλληλους δυνατούς σεισμούς και παλιρροιακά κύματα που εκδηλώθηκαν στη νοτιοανατολική Κύπρο.

2.1.4 Βυζαντινή Εποχή (300 – 1200 μ.Χ.)

Οι πρώτοι χριστιανοί της περιοχής Παραλιμνίου αξιοποιούσαν σπήλαια και κατακόμβες για την εκδήλωση των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων, όπως η λαξευμένη σπηλιά στον Ποξαμά. Έκτισαν όμως και πολυέξοδους ναούς όπως μαρτυρούν οι μαρμάρيني κίονες στη Βυζακιά. Η εγγύτητα των ακτών του Παραλιμνίου στα αραβικά εδάφη και οι αραβικές επιδρομές που άρχισαν τον 7^ο μ.Χ. αιώνα ανάγκασαν τους κατοίκους να μετακινηθούν στην ενδοχώρα και να εγκατασταθούν σε αφανείς από τη θάλασσα μικροοικισμούς όπως στην Απισσώτου και στον Άγιο Δημητριανό. Κατά την ίδια περίοδο οι απόκρημνες πλαγιές και οι έρημες ακτές του Παραλιμνίου που εγκαταλείφθηκαν

² Πηγή: α) Ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώθηκε από την Τοπική Αρχή στα πλαίσια της διαδικασίας του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου.

β) Ενεργειακό Σχέδιο Δράσης Δήμος Παραλιμνίου – Κύπρος.

προσέλκυσαν ασκητές. Παραδείγματα είναι τα σπήλαια των Αγίων Σαράντα και του Αγίου Ιωάννη. Με τη λήξη των αραβικών επιδρομών και την ένταξη του νησιού στους κόλπους της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας άρχισαν να δημιουργούνται κάποιοι νέοι δυνατότεροι οικισμοί, ένας από τους οποίους ήταν και το ίδιο το Παραλίμνι.

2.1.5 Μεσαίωνας – Νεότερη Εποχή (1200 – 1960 μ.Χ.)

Κατά τις περιόδους της Φραγκοκρατίας – Ενετοκρατίας από το 13^ο έως το 16^ο αιώνα, το Παραλίμνι άκμασε και αναφέρεται σε έγγραφα ως βασιλικό χωριό. Απορρόφησε όλες τις προϋπάρχουσες περιφερειακές εγκαταστάσεις, ενισχύθηκε πληθυσμιακά και θεωρείτο από την κεντρική εξουσία ως τόπος εξορίας για τους ανεπιθύμητους αξιωματούχους. Σε εκείνη τη φάση ανοικοδομήθηκε η εκκλησία της Παναγίας – Αγίας Άννας και η εκκλησία του Προφήτη Ηλία. Κατά την ίδια περίοδο κατασκευάστηκε το υδραγωγείο στην Παναγιά που ύδρευε την Αμμόχωστο με τις μηχανικά άριστες υπόγειες και υπέργειες κατασκευές του, όπως οι Πέντε Καμάρες. Ακόμα λειτουργούσαν για την ανοικοδόμηση της Αμμοχώστου, εκτεταμένα λατομεία πέτρας στις Περνέρες και στον Ποξαμά για τα οχυρωματικά έργα της Αμμοχώστου έτσι ώστε να αποκρουσθεί ο επικρεμάμενος οθωμανικός κίνδυνος. Κατά την πολιορκία της Αμμοχώστου από τους Οθωμανούς το 1571 μ.Χ. στρατοπέδευαν γύρω από την περιοχή του Παραλιμνίου Οθωμανοί στρατιώτες οι οποίοι επιδόθηκαν σε λεηλασίες και δολοφονίες ντόπιων. Ο πληθυσμός του Παραλιμνίου συνέχισε να αποδυναμώνεται εξαιτίας διαφόρων φυσικών θεομηνιών που υπήρξαν τα επόμενα χρόνια. Η πληθυσμιακή του εικόνα το 19^ο αιώνα, λόγω μιας οικονομικής ανάκαμψης, διαμορφώθηκε στα 400 άτομα τα οποία στο τέλος της Οθωμανικής κυριαρχίας έχτισαν την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου.

Στα χρόνια της Αγγλοκρατίας έγιναν αρκετά έργα όπως η διάνοξη αγωγών για την αποστράγγιση της λίμνης, η δημιουργία αυλακιών για το πότισμα των παραθαλάσσιων εκτάσεων του Παραλιμνίου, η βελτίωση του οδικού δικτύου της περιοχής και η οικονομική ενίσχυση της δημοτικής εκπαίδευσης για την κατασκευή σχολείου.

2.1.6 1974 – Σήμερα

Τα γεγονότα της τουρκικής εισβολής του 1974 με την κατάληψη του μεγαλύτερου μέρους της επαρχίας Αμμοχώστου, μαζί και του διοικητικού της κέντρου που ήταν η πόλη της Αμμοχώστου, διαμόρφωσαν νέα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα τόσο για ολόκληρη την Κύπρο όσο και για τις Κοινότητες της ελεύθερης επαρχίας της Αμμοχώστου. Το Παραλίμνι κλήθηκε ουσιαστικά να ικανοποιήσει στεγαστικές και άλλες ανάγκες εκτοπισμένων Κυπρίων και αποτέλεσε βασικό τουριστικό θέρετρο της ανατολικής περιοχής της Κύπρου οδηγώντας την περιοχή σε οικονομική άνθηση. Το 1986 ύστερα από δημοψήφισμα το Παραλίμνι ανακηρύχθηκε σε Δήμο (σημειώνεται ότι η περιοχή ήταν ανακηρυγμένη από το 1963 ως περιοχή Συμβουλίου Βελτιώσεως Παραλιμνίου). Σήμερα το Παραλίμνι είναι ο μεγαλύτερος σε πληθυσμό Δήμος της ελεύθερης επαρχίας Αμμοχώστου και επιτελεί ουσιαστικό ρόλο συγκέντρωσης διοικητικών λειτουργιών και τουριστικών και εμπορικών υπηρεσιών καθώς και διευκολύνσεων αναψυχής και ψυχαγωγίας.

2.2 Δήμος Αγίας Νάπας³

- 2.2.1 Στην περιοχή της Αγίας Νάπας η περιορισμένη έκταση καλλιεργήσιμης γης και η δυσκολία άντλησης των υπόγειων νερών δικαιολογεί το χαμηλό αριθμό οικισμών ανά περίοδο. Τα νέα ευρήματα στον χώρο Νησί που αφορούν την ανακάλυψη προ-νεολιθικής θέσης, εισηγούνται την πρώτη παρουσία ανθρώπων γύρω στο 8.500 – 10.500 π.Χ. Τότε, για πρώτη φορά έφταναν στο νησί τροφουσυλέκτες για πρόσκαιρη διαμονή μέσω της θάλασσας της ανατολικής Μεσογείου. Οι πρώτοι μόνιμοι κάτοικοι της Νεολιθικής εποχής εγκαταστάθηκαν, για μικρό χρονικό διάστημα στη φυσικά οχυρωμένη κορυφή του λόφου Τηγάκι προτού μετακινηθούν στην ενδοχώρα. Φαίνεται ότι για πέντε χιλιετίες η περιοχή δεν ήταν κατοικημένη, αφού μέχρι τώρα δεν έχουν εντοπιστεί κατάλοιπα της Χαλκολιθικής περιόδου, της εποχής του Χαλκού και της Γεωμετρικής περιόδου.
- 2.2.2 Κατάλοιπα της Κύπρο-αρχαϊκής και Κύπρο-κλασικής περιόδου έχουν εντοπιστεί σε παράλια θέση που βρίσκεται στο μικρό ακρωτήριο της Μακρονήσου και περιορίζονται σε μερικά θραύσματα ειδωλίων από ένα πρόχειρο ιερό, που βρισκόταν στην ακτή. Η Ελληνιστική περίοδος αντιπροσωπεύεται, από το ιερό της Αφροδίτης, το οποίο βρίσκεται στο τραπεζοειδές πλάτωμα του λόφου, που αναφέρει ο Στράβωνας και περιγράφει ο Ohnefalsch-Richter, καθώς και από τα αποτελέσματα των ανασκαφών στη Μακρόνησο. Τα ταφικά έθιμα είναι στην ουσία ελληνικά και αντιστοιχούν με αυτά άλλων νεκροπόλεων στην Κύπρο ιδιαίτερα της Σαλαμίνας και της Πάφου. Η κεραμική που βρέθηκε μέσα στους τάφους υπονοεί επαφές με τον έξω κόσμο - ιδιαίτερα με την ελληνική Ανατολή - συμπεριλαμβανομένης της Συρίας και της Ανατολίας, της Βορείου Αφρικής και της Ιταλίας. Σε αρκετές θέσεις της ρωμαϊκής εποχής βρέθηκαν όστρακα λεπτής κεραμικής της Ελληνιστικής περιόδου, ενώ η ταφική αρχιτεκτονική είναι τυπική της ίδιας περιόδου. Φαίνεται ότι οι περισσότερες ρωμαϊκές θέσεις που εντοπίστηκαν εδώ κατοικήθηκαν και κατά την ελληνιστική περίοδο.
- 2.2.3 Η μελέτη των πήλινων σαρκοφάγων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι υπήρχαν στενές σχέσεις μεταξύ της περιοχής της Αγίας Νάπας, και γενικότερα της Κύπρου, και των γειτονικών περιοχών της ανατολικής Μεσογείου. Παρόλο που τα περισσότερα εισηγμένα ευρήματα που βρέθηκαν στους τάφους της Μακρονήσου μπορούσαν να αποκτηθούν και από την εγχώρια αγορά, μερικοί αμφορείς εμπορίου υπονοούν απευθείας επαφές με τον έξω κόσμο. Σε αυτό θα βοηθούσε το αγκυροβόλιο που βρίσκεται στη δυτική πλευρά του κόλπου, που περικλείεται από το ακρωτήριο της Μακρονήσου. Η ανακάλυψη θραυσμάτων αμφορέων στον κόλπο αυτό, όχι μακριά από την ακτή, είναι σύμφωνη με την πιο πάνω άποψη. Η αρχιτεκτονική των τάφων που ανασκάφηκαν δεν φανερώνει ταξική διαφοροποίηση, μια και είναι όλοι περίπου ίδιοι. Η χρήση πήλινων σαρκοφάγων, ντόπιων ή εισηγμένων, ενδέχεται να υπονοεί ένα είδος ταξικής διαστρωμάτωσης που σίγουρα υπήρχε κατά την ελληνιστική και τη ρωμαϊκή περίοδο.
- 2.2.4 Η ρωμαϊκή περίοδος χαρακτηρίζεται από την ανέγερση αγροικιών, που σημειώθηκε ως αποτέλεσμα της επιβολής της Pax Romana (Ρωμαϊκής Ειρήνης). Διάφοροι οχυρωμένοι οικισμοί, όπως αυτός στη θέση Παλιό Χωρκό συνεχίζουν να υπάρχουν, όμως η οργάνωση της οικονομίας της περιοχής βασίζεται τώρα σε μεμονωμένα αγροκτήματα. Γενικά για την οργάνωση της ευρύτερης περιοχής λίγα είναι γνωστά, υπάρχουν όμως στοιχεία για την ύπαρξη μιας σημαντικής πόλης κατά την ύστερη ρωμαϊκή περίοδο. Ο Στράβωνας την ονομάζει

³ Πηγή: Ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώθηκε από την Τοπική Αρχή στα πλαίσια της διαδικασίας του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου.

«Θρόνους» και ο Πτολεμαίος την αναφέρει ως «πόλις και ακρωτήριον». Τα κατάλοιπα της εντοπίστηκαν στη θέση Τόρνος. Οι Θρόνοι ήταν ο σημαντικότερος οικισμός, ενώ μικρότεροι οικισμοί, όπως αυτοί στις θέσεις Ζυγάτζινη και Καούνιν σχετίζονταν με τον πρώτο. Τα εκτεταμένα υδρευτικά έργα στη θέση Φιλίνα θα πρέπει να θεωρηθούν ως τμήμα μιας οργανωμένης κοινότητας που κατοικούσε στους Θρόνους. Οι περισσότεροι από τους οικισμούς της ρωμαϊκής εποχής συνεχίζουν να υπάρχουν και κατά την παλαιοχριστιανική εποχή. Ο σημαντικότερος οικισμός της παλαιοχριστιανικής εποχής βρίσκεται στη θέση Καταλύματα. Φαίνεται ότι το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού της ευρύτερης περιοχής μετοίκησε στα Καταλύματα, όπου δεν υπήρχαν ειδωλολατρικά στοιχεία. Κρίνοντας από τα κατάλοιπά του, ο οικισμός ήκμασε κατά την παλαιοχριστιανική εποχή. Εγκαταλείφθηκε κι' αυτός - μαζί με άλλους, μικρότερους οικισμούς- κατά την περίοδο των αραβικών επιδρομών του 7ου αιώνα. Η περιοχή εγκαταλείφθηκε για αιώνες και πιθανότατα μόνο βοσκοί περιπλανούνταν στα βοσκοτόπια της, μέχρι το 14ο αιώνα οπότε οι Λουζινανοί ανέγειραν το μοναστήρι της Αγίας Νάπας και ανακατασκεύασαν το Υδραγωγείο. Έτσι, μετά το κτίσιμο του μοναστηριού άρχισαν να έρχονται άνθρωποι στην περιοχή για να εργαστούν, άλλοι ως προμηθευτές των μοναχών και πολλοί ως απλοί επισκέπτες. Το χωριό της Αγίας Νάπας άρχισε να δημιουργείται γύρω από τη Μονή και συνέχισε να υπάρχει μέχρι σήμερα. Μια μικρή κοινότητα γεωργών και ψαράδων που μετατράπηκε σε πόλη κατά τα τέλη του 20ου αιώνα. Η Αγία Νάπα ανακηρύχθηκε σε Δήμο το 1991. Η οικονομία του Δήμου σήμερα βασίζεται βασικά στον τομέα του τουρισμού. Οι κάτοικοι της περιοχής επιλέγουν να παραμένουν στο Δήμο Αγίας Νάπας και ασχολούνται κυρίως με τις οικογενειακές επιχειρήσεις που στην πλειονότητα τους σχετίζονται με τον τουρισμό. Ο Δήμος δέχεται συνεχώς και νέους κατοίκους τόσο από το εξωτερικό όσο και από την ενδοχώρα, οι οποίοι επιλέγουν την Αγία Νάπα, κυρίως λόγω των θέσεων εργασίας που προσφέρονται στην τουριστική περίοδο.

2.3 Δήμος Δερύνειας⁴

- 2.3.1 Σύμφωνα με στοιχεία και πληροφορίες που υπάρχουν η Δερύνεια βρίσκεται στη θέση αυτή για 700 περίπου χρόνια. Αποδεικνύεται όμως από τους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία που βρίσκονται στην κατεχόμενη περιοχή και στη Νεκρή Ζώνη ότι η ιστορία της Δερύνειας είναι πολύ μεγαλύτερη.
- 2.3.2 Δεν είναι γνωστό με ακριβή στοιχεία από που πήρε το όνομά της η Δερύνεια. Ο Σίμος Μενάρδος καθώς και ο J. Goodwin στο βιβλίο του «An historical toponymy of Cyprus» Τρίτη έκδοση 1978 σελίδα 264, ισχυρίζονται ότι εδώ εγκαταστάθηκαν έποικοι, ίσως μετά τον Τρωικό πόλεμο, από την αρχαία πόλη Γερήνεια που ήταν κοντά στην Πύλο της Πελοποννήσου και ήταν πρωτεύουσα στο Βασίλειο του περίφημου και συνετού βασιλιά Νέστορα. Τα πιο πάνω ασπάζεται και ο Νέαρχος Κληρίδης στο βιβλίο του «Χωριά και Πολιτείες της Κύπρου». Άλλη εκδοχή είναι ότι το όνομα προήλθε από το όνομα κάποιου Άγγλου ή Φράγκου Στρατηγού που στρατοπέδευσε κάποτε στην περιοχή «Βουνός» της Δερύνειας. Τα πιο πάνω και άλλες εκδοχές περιλαμβάνονται και σε μελέτη του Δερυνειώτη μουσικοσυνθέτη - ερευνητή Αδάμου Κ. Κατσαντώνη που εκδόθηκε το 1991. Αυτό που σήμερα μπορεί να θεωρηθεί ως μαρτυρία για στήριξη του ισχυρισμού για την ονομασία της Δερύνειας είναι ότι στα νοτιοανατολικά και ανάμεσα Δερύνειας και παραλίας υπάρχει τοποθεσία με αρχαίο οικισμό που ονομάζεται Θεριμιό ή Θερινιό. Μεταγενέστερα έγινε «Δρυνιό», «Δρύνεια » και τέλος «Δερύνεια».

⁴ Πηγή: . Ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώθηκε από την Τοπική Αρχή στα πλαίσια της διαδικασίας του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου.

2.3.3 Μέχρι την Τουρκική εισβολή, το 1974, η Δερύνεια λειτουργούσε σε άμεση συνάρτηση με την πόλη της Αμμοχώστου. Τα γεγονότα όμως της τουρκικής εισβολής του 1974 είχαν ως αποτέλεσμα την κατάληψη του μεγαλύτερου μέρους της Δερύνειας και σήμερα το 70% περίπου της έκτασης της βρίσκεται στη νεκρή ζώνη και υπό κατοχή. Τα γεγονότα αυτά είχαν σημαντικές κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη της Δερύνειας αφού τόσο το παραλιακό της μέτωπο, όσο και εκτάσεις αγροτικής γης βρέθηκαν και συνεχίζουν να είναι υπό κατοχή και θέσεις εργασίας στην πόλη της Αμμοχώστου (λιμάνι, υπηρεσίες) χάθηκαν. Το 1994, ύστερα από δημοψήφισμα η Δερύνεια ανακηρύχθηκε από Συμβούλιο Βελτιώσεως σε Δήμο. Παρόλες τις πιο πάνω επιπτώσεις της τουρκικής εισβολής η Δερύνεια κατάφερε να συνεχίσει την ανάπτυξή της στον πρωτογενή τομέα οικονομικής δραστηριότητας με παράδοση στην καλλιέργεια της φράουλας, στον δευτερογενή τομέα οικονομικής δραστηριότητας και στον τριτογενή τομέα οικονομικής δραστηριότητας μέσω και της υποστήριξης της τουριστικής βιομηχανίας των Δήμων Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας.

3. Η Δομή των Οικισμών

3.1 Δήμος Παραλιμνίου

- 3.1.1 Η Οικιστική Περιοχή Παραλιμνίου είναι σχεδόν κυκλική όσον αφορά τις Οικιστικές Ζώνες (Ζώνες Κα) και αναπτύσσεται γύρω από τον πυρήνα του οικισμού. Ειδικά η Οικιστική Ζώνη Κα8 επεκτείνεται και πέρα της κυκλικής αυτής σύνθεσης μέχρι το βορειότερο όριο του Δήμου και στο ανατολικό όριο με τον παραλιακό δρόμο τη Λεωφόρο Κάππαρη. Ενιαία δομή της Οικιστικής Περιοχής παρουσιάζεται στην Οικιστική Ζώνη του πυρήνα Πα9, και στην Οικιστική Ζώνη Κα6 στα βορειοανατολικά, νοτιοανατολικά και βόρεια του πυρήνα. Όσον αφορά τις υπόλοιπες εκτάσεις των Οικιστικών Ζωνών, υπάρχουν αρκετά περιθώρια για ανάπτυξη. Οι Ζώνες Παραθεριστικής Κατοικίας (ΠΚ) δεν ακολουθούν την ίδια διάταξη και επεκτείνονται ως επί το πλείστον στα δυτικά της Λεωφόρου Πρωταρά – Κάβο Γκρέκο και παράλληλα προς αυτήν. Σε αυτές υπάρχει αριθμός παραθεριστικών κατοικιών τόσο ιδιόκτητων όσο και ενοικιαζόμενων για τουριστικούς σκοπούς. Μέσα στις Γεωργικές Ζώνες η διασπορά κατοικιών δεν είναι τόσο συχνή και η ανέγερση τους είναι ουσιαστικά δυνατή εκατέρωθεν οδικού δικτύου από το οποίο υπάρχουν και προσβάσεις.
- 3.1.2 Ουσιαστικά στοιχεία λειτουργικής συνοχής και αναφοράς του οικισμού αποτελούν το κέντρο με την Κεντρική Εμπορική Περιοχή, οι θρησκευτικές, κοινοτικές και άλλες διευκολύνσεις (εκκλησίες, πλατεία, γραφεία Δημοτικού Συμβουλίου κ.ο.κ.).
- 3.1.3 Η εμπορική δραστηριότητα εντοπίζεται στον πυρήνα του οικισμού, στη Λεωφόρο 1^{ης} Απριλίου, στη Λεωφόρο Πρωταρά και στην οδό Σωτήρας. Επιπρόσθετη εμπορική ανάπτυξη εντοπίζεται και στις τουριστικές περιοχές Κάππαρη, Περνέρα και Πρωταρά. Στις ίδιες περιοχές επισημαίνονται και χρήσεις αναψυχής/ ψυχαγωγίας.
- 3.1.4 Η τουριστική ανάπτυξη εντοπίζεται σε μεγάλο βαθμό στις παραλιακές περιοχές με τη μορφή των Ξενοδοχείων, των Οργανωμένων Διαμερισμάτων καθώς και των ενοικιαζόμενων και ιδιόκτητων επαύλεων που έχουν ανεγερθεί ως παραθεριστικές κατοικίες. Η τουριστική ανάπτυξη με τη μορφή των Τουριστικών Χωριών - Τουριστικών Επαύλεων είναι πολύ λιγότερη.
- 3.1.5 Επιμέρους στοιχεία που συμβάλλουν στην αναγνωσιμότητα του χώρου του Δήμου Παραλιμνίου αποτελούν τα μνημεία του δομημένου περιβάλλοντος, καθώς και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, που προσδιορίζουν την ταυτότητα της περιοχής και λειτουργούν ως η κοινή μνήμη των κατοίκων και ισχυρός δεσμός με τον χώρο. Τέτοια στοιχεία συμβάλλουν στην αναγνώριση και αναγνωσιμότητα του χώρου και τα πλείστα συνδέονται με την πολιτιστική κληρονομιά. Τέτοια είναι ο Λόφος της εκκλησίας του Προφήτη Ηλία και η ίδια η εκκλησία, ο Λόφος του Πρωταρά, οι παραλίες στις περιοχές Πρωταρά, Περνέρα, Κάππαρη και Αγίας Τριάδας, η περιοχή Φανού, η Λίμνη Παραλιμνίου και η κεντρική πλατεία του οικισμού με τις εκκλησίες της Παναγίας (Αγίας Άννας) και Αγίου Γεωργίου (2). Αξίζει να σημειωθεί ότι ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του χώρου αποτελούν και οι ανεμόμυλοι που βρίσκονται διάσπαρτοι στις παράλιες ως επί το πλείστον περιοχές όπου βρίσκονται και οι εύφορες εκτάσεις γης.

3.2 Δήμος Αγίας Νάπας

- 3.2.1 Η οικοδομική ανάπτυξη της περιοχής της Αγίας Νάπας προκύπτει ως αποτέλεσμα της έντονης τουριστικής της εκμετάλλευσης. Βασικό στοιχείο και επίκεντρο της οργάνωσης του οικισμού αποτελεί η πυκνοδομημένη περιοχή του κέντρου που συνδέεται με το Λιμανάκι και δεσπόζει στην περιοχή λόγω της τοπογραφίας. Σημαντικό στοιχείο αποτελεί επίσης και η συμπαγής ξενοδοχειακή ανάπτυξη στις παλαιότερες τουριστικές ζώνες καθώς και η γραμμική επέκταση της σε μεγάλο μέρος της δυτικής παραλίας. Η διάσπαρτη τουριστική και οικιστική ανάπτυξη στην άμεση ενδοχώρα συμπληρώνει την αναπτυξιακή εικόνα της περιοχής. Η περιορισμένη συνοχή του περιαστικού αυτού συμπλέγματος προκύπτει από το ελλιπές οδικό δίκτυο και την προφανή τάση γραμμικής ανάπτυξης, κυρίως κατά μήκος του παραλιακού δρόμου.
- 3.2.2 Στην περιοχή του κέντρου του οικισμού, η τουριστική και εμπορική ανάπτυξη αφού επικάλυψε σταδιακά τον παλιό οικισμό, του προσέδωσε στη συνέχεια ένα εντελώς νέο απρόσωπο χαρακτήρα με διώροφες, σύγχρονες και ανομοιογενείς από αρχιτεκτονική άποψη οικοδομές. Στον πυρήνα του κέντρου το παλιό Μοναστήρι μαζί με την γειτονική πλατεία αποτελούν τους βασικότερους χώρους προσέλκυσης επισκεπτών και πραγματοποίησης εκδηλώσεων. Στη γύρω περιοχή και κατά μήκος ορισμένων κεντρικών δρόμων, αρκετοί από τους οποίους έχουν πεζοδρομηθεί, συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος των κέντρων αναψυχής, των εστιατορίων και του εμπορίου. Τα υπόλοιπα τμήματα του χώρου αυτού έχουν ήδη αναπτυχθεί με τουριστικά καταλύματα και κατοικίες. Παρόλο ότι το κέντρο του οικισμού αποτελεί ένα από τους βασικότερους πόλους έλξης της περιοχής, αντιμετωπίζει προβλήματα κυκλοφορίας, ασυμβίβαστων χρήσεων και υποβάθμισης της αστικής του εικόνας.
- 3.2.3 Στις περιοχές κατοικίας δυτικά και βορειοανατολικά του κέντρου, η οικοδομική ανάπτυξη είναι σκόρπια και αποτελείται κυρίως από μεμονωμένες ανεξάρτητες μονοκατοικίες. Βασική αιτία αυτού του τύπου ανάπτυξης είναι το σύστημα διακατοχής της γης και η έλλειψη ικανοποιητικού οδικού δικτύου.
- 3.2.4 Η τουριστική και εμπορική ανάπτυξη εκτός κέντρου συγκεντρώνεται ως επί το πλείστον στις τουριστικές ζώνες που αναπτύσσονται σε μεγάλο μήκος της παραλίας και συγκεντρώνουν μεγαλύτερες σε όγκο και ύψος οικοδομές. Τέτοιες αναπτύξεις μικρότερης κλίμακας, υπό μορφή τουριστικών διαμερισμάτων και εστιατορίων συναντώνται και στην άμεση ενδοχώρα πίσω από τις καθορισμένες τουριστικές ζώνες.
- 3.2.5 Επιμέρους στοιχεία που συμβάλλουν στην αναγνωσιμότητα του χώρου του Δήμου Αγίας Νάπας αποτελούν τα μνημεία του δομημένου περιβάλλοντος, καθώς και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, που προσδιορίζουν την ταυτότητα της περιοχής και λειτουργούν ως η κοινή μνήμη των κατοίκων και ισχυρός δεσμός με τον χώρο. Τέτοια στοιχεία συμβάλλουν στην αναγνώριση και αναγνωσιμότητα του χώρου και τα πλείστα συνδέονται με την πολιτιστική κληρονομιά. Τέτοια είναι η Μονή Αγίας Νάπας, το Λιμανάκι, τα εξωκκλήσια Αγίας Μαύρης, Αγίας Παρασκευής, Αγίας Θέκλας, Αγίων Αναργύρων, Αγίου Ανδρέα, Αγίου Αρσενίου, Αγίου Επιφανείου, Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αποστόλων. Νεότερες αναπτύξεις αποτελούν το Δημοτικό Μουσείο “Θάλασσα”, ο παραλιακός πεζόδρομος, το Πάρκο Γλυπτικής, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης Κάβο Γκρέκο. Στοιχεία φυσικού περιβάλλοντος αποτελούν το Εθνικό Δασικό Πάρκο Κάβο Γκρέκο με τα μονοπάτια της φύσης και τα σημεία ενδιαφέροντος όπως οι θαλασσινές σπηλιές, η Καμάρα του Κόρακα και με κύριο

είδος της βλάστησης τον αόρατο, οι επονομαζόμενοι ασβεστολιθικοί όγκοι Δήμου Σωτήρας, η αιωνόβια Συκομουριά οι παραλίες στις περιοχές Αγία Θέκλα, Μακρόνησος, Λάντα, Νήσι Μπέι, Νησί, Βαθειά Γωνιά, Περνέρα, Κατσαρκά, Λούκκος του Μάντη, Πανταχού, Γλυκύ Νερό, Άμμος του Καμπούρη, Λιμνάρα και Κόννος.

3.3 Δήμος Δερύνειας

- 3.3.1 Η Οικιστική Περιοχή της Δερύνειας είναι κυκλική και αναπτύσσεται γύρω από τον πυρήνα του οικισμού. Η δομή της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου στηρίζεται στο ήδη διαμορφωμένο ακτινωτό οδικό δίκτυο που συγκλίνει προς το κέντρο. Το δίκτυο αυτό διασφαλίζει τη σύνδεση της Δερύνειας με τις περιοχές νοτίως του οικισμού, ενώ ο οδικός άξονας με βόρεια κατεύθυνση τερματίζεται στο όριο της Νεκρής Ζώνης.
- 3.3.2 Ως στοιχεία αναφοράς της κεντρικής περιοχής του οικισμού, λειτουργούν οι παλιές εκκλησίες της Παναγίας, του Αγίου Γεωργίου, του Αγίου Μοδέστου, του Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης, του Αγίου Αντωνίου, των Αγίων Πάντων, τα 2 μουσεία, που είναι το Λαογραφικό και το Υπαίθριο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Παραδοσιακών Επαγγελμάτων, το Α' Δημοτικό Σχολείο, το Δημαρχείο, ορισμένα σωματεία, παλιά καφενεία και μερικά αρχοντόσπιτα.
- 3.3.3 Οι κύριες εμπορικές χρήσεις είναι συγκεντρωμένες κατά μήκος των τριών βασικών ακτινωτών δρόμων που οδηγούν προς την Αμμόχωστο, το Παραλίμι και το Φρέναρος. Νεότερες εμπορικές αναπτύξεις τείνουν να χωροθετούνται κατά μήκος του άξονα Δερύνειας – Παραλιμνίου (Λεωφόρος Ελευθερίας) που ενώνει το Δήμο με την παραλιακή περιοχή Παραλιμνίου. Ως εκ τούτου στον άξονα αυτό παρατηρείται συγκέντρωση χρήσεων που αφορούν αναψυχή ψυχαγωγία όπως είναι τα εστιατόρια καθώς και εμπορικά καταστήματα. Ο άξονας Δερύνειας – Αμμοχώστου λόγω και της κατάληξης στη Νεκρή Ζώνη φαίνεται να μην έχει αναπτυχθεί ως η καθορισμένη του εμπορική χρήση. Στον άξονα Δερύνειας - Φρενάρους υπάρχουν εργαστήρια και αναπτύξεις αποθήκευσης οικοδομικών υλικών ενώ στο δρόμο Δερύνειας Σωτήρας, ο οποίος ήταν καθορισμένος ως εμπορικός άξονας Κατηγορίας Ι στο εγκριμένο Τοπικό Σχέδιο Δερύνειας 2012, το οποίο ακυρώθηκε κατόπιν δικαστικής προσφυγής, υπάρχουν μικρότερες εμπορικές αναπτύξεις όπως περίπτερα, αναπτύξεις αναψυχής ψυχαγωγίας όπως εστιατόρια, καθώς και αθλητικές αναπτύξεις.
- 3.3.4 Γενικά η Δερύνεια, λόγω της μικρής έκτασης του Τοπικού Σχεδίου (καθώς το 70% περίπου της έκτασης του Δήμου βρίσκεται στη νεκρή ζώνη και υπό κατοχή) δεν παρουσιάζει τα φαινόμενα αστικής διασποράς που παρατηρούνται σε άλλες περιοχές Τοπικών Σχεδίων, γεγονός που δεν επιβαρύνει το κόστος των υποδομών, υποβοηθώντας τη δυνατότητα ενίσχυσης του ρόλου των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς και κατ'επέκταση την εξομάλυνση τυχόν κυκλοφοριακών προβλημάτων.
- 3.3.5 Επιμέρους στοιχεία που συμβάλλουν στην αναγνωσιμότητα του χώρου του Δήμου Δερύνειας αποτελούν τα μνημεία του δομημένου περιβάλλοντος, καθώς και τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, που προσδιορίζουν την ταυτότητα της περιοχής και λειτουργούν ως η κοινή μνήμη των κατοίκων και ισχυρός δεσμός με τον χώρο. Τα στοιχεία αυτά συμβάλλουν στην αναγνώριση και αναγνωσιμότητα του χώρου. Τέτοια είναι οι βυζαντινές εκκλησίες, το λαογραφικό μουσείο και τα πάρκα και μνημεία ηρώων. Νεότερες αναπτύξεις όπως είναι τα

δύο μουσεία, το υπαίθριο αμφιθέατρο και το πολιτιστικό κέντρο της κατεχόμενης Αμμοχώστου έχουν συμβάλει στην πολιτιστική ανάπτυξη του Δήμου.

4. Κοινωνική – Οικονομική εξέλιξη

4.1 Δήμος Παραλιμνίου

- 4.1.1 Σταθμός στην ιστορία του Παραλιμνίου υπήρξαν τα γεγονότα της τουρκικής εισβολής του 1974 με την κατάληψη του μεγαλύτερου μέρους της επαρχίας Αμμοχώστου, μαζί και του διοικητικού της κέντρου που ήταν η πόλη της Αμμοχώστου. Πριν το 1974 το Παραλίμνι ήταν ένα χωριό εξαρτημένο κατεχοχίην από τη γεωργία, (οι κάτοικοι χρησιμοποιούσαν ανεμόμυλους για άντληση νερών), ενώ αρκετοί ήταν αυτοί που εργάζονταν ως λιμενεργάτες στο Λιμάνι της Αμμοχώστου. Επίσης λόγω της γειννιάσής του με την πόλη της Αμμοχώστου είχε αρχίσει να υποδέχεται ορισμένες μεμονωμένες τουριστικές αναπτύξεις. Μετά το 1974 το Παραλίμνι κλήθηκε να ικανοποιήσει τις στεγαστικές και άλλες ανάγκες των εκτοπισθέντων Κυπρίων και παράλληλα μετεξελίχτηκε, μαζί με την Αγία Νάπα, ως σημαντικότερος τουριστικός προορισμός της Κύπρου.
- 4.1.2 Σήμερα το Παραλίμνι αποτελεί πόλο έλξης τόσο για εξωτερικό όσο και για εσωτερικό τουρισμό, με αρκετούς Κύπριους να έχουν στην περιοχή εξοχική κατοικία και ξένους να την έχουν επιλέξει ως τόπο μόνιμης διαμονής. Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω το Παραλίμνι σήμερα είναι ο μεγαλύτερος σε πληθυσμό Δήμος της ελεύθερης επαρχίας Αμμοχώστου και επιτελεί ουσιαστικό ρόλο συγκέντρωσης διοικητικών λειτουργιών και τουριστικών και εμπορικών υπηρεσιών καθώς και διευκολύνσεων αναψυχής και ψυχαγωγίας.

4.2 Δήμος Αγίας Νάπας

- 4.2.1 Η Αγία Νάπα μέχρι το 1974 αποτελούσε ένα μικρό χωριό γεωργών και ψαράδων, στο οποίο υπήρχαν μερικές μεμονωμένες τουριστικές αναπτύξεις λόγω της γειννιάσής του με την πόλη της Αμμοχώστου. Η τουρκική εισβολή και ο βίαιος διαχωρισμός του νησιού, καθώς και οι πολιτικές της Κυβέρνησης για ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας μέσα και από την τουριστική ανάπτυξη, συνέτειναν στη ριζική και ραγδαία μεταβολή της Αγίας Νάπας σε ένα από τους δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς στην ανατολική Μεσόγειο.
- 4.2.2 Η απότομη μετεξέλιξη της Αγίας Νάπας, σε αντίθεση με την παραδοσιακή οργάνωση του χώρου και την φυσική εικόνα του αρχικού αγροτικού οικισμού, καθώς και ο μονοσήμαντος τουριστικός χαρακτήρας της ανάπτυξης της, δημιουργεί διαφόρων ειδών προβλήματα. Αντί της μορφής παραδοσιακού οικισμού, πόλης ή αστικού συγκροτήματος, η Αγία Νάπα έχει περισσότερο την όψη ενός τουριστικού θέρετρου (αποτελεί πλέον σύμφωνα με το Δήμο Αγίας Νάπας, την ναυαρχίδα του κυπριακού τουρισμού, καθώς φιλοξενεί το 30% των διανυκτερεύσεων της Κύπρου προσφέροντας τα ανάλογα έσοδα στα ταμεία της Κυπριακής Δημοκρατίας) ή ενός περιστασιακού συμπλέγματος που χαρακτηρίζεται από την σποραδική και ασυνεχή ανάπτυξη υπό μορφή τουριστικής αστικοποίησης.

4.3 Δήμος Δερύνειας

- 4.3.1 Σταθμός στην ιστορία της Δερύνειας υπήρξαν τα γεγονότα της τουρκικής εισβολής του 1974 με την κατάληψη του μεγαλύτερου μέρους της Επαρχίας Αμμοχώστου, μαζί και του διοικητικού της κέντρου που ήταν η πόλη της Αμμοχώστου. Τα γεγονότα αυτά επηρέασαν άμεσα και τη Δερύνεια καθώς το 70% περίπου της έκτασής της βρέθηκε υπό τουρκική

κατοχή και στην περιοχή της νεκρής ζώνης. Η αποκοπή του οικισμού από τη θάλασσα με την απώλεια του παραλιακού μετώπου, κατέστησε αδύνατη την αξιοποίηση του φυσικού κεφαλαίου που διαθέτει η περιοχή για την ανάπτυξη του τουρισμού, ενώ του αποστέρησε παράλληλα σημαντική έκταση για άλλες αναπτύξεις και υποδομές.

- 4.3.2 Λόγω των πιο πάνω γεγονότων, η Δερύνεια μετατράπηκε ξαφνικά σε οικισμό της ενδοχώρας και δημιούργησε διάφορες μορφές εξάρτησης από γειτονικούς οικισμούς. Βασικές τέτοιες εξαρτήσεις είναι σε επίπεδο υποδομών, όπου η προσπέλαση στη Δερύνεια γίνεται μόνο μέσω άλλων οικισμών, καθώς και σε επίπεδο οικονομικών δραστηριοτήτων, όπου η περιοχή καλείται να εξυπηρετήσει με παρεμφερείς υπηρεσίες την τουριστική ανάπτυξη γειτονικών περιοχών. Η απασχόληση στην περιοχή του Δήμου σήμερα στηρίζεται κυρίως στον τριτογενή και δευτερογενή τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Όσον αφορά τον πρωτογενή τομέα υπάρχει στην περιοχή η καλλιέργεια της φράουλας και των κηπευτικών.

5. Περιβαλλοντικός Πλούτος/ Φυσικά Χαρακτηριστικά και Εδάφη

5.1 Τοπογραφία

5.1.1 Το ανάγλυφο της τοπογραφίας του Δήμου Παραλιμνίου παρουσιάζει μεταβολές ως ακολούθως:

- Στα βόρεια, δυτικά και ανατολικά του κυρίως οικισμού η περιοχή αποτελεί μέρος της πλούσιας πεδιάδας της Επαρχίας Αμμοχώστου,
- Η περιοχή στα δυτικά είναι η ονομαζόμενη Λίμνη Παραλιμνίου,
- Στα νοτιοανατολικά του κυρίως οικισμού βρίσκονται τα υψώματα της περιοχής Φανός, της περιοχής του Πρωταρά και ο λόφος του Προφήτη Ηλία. Στην περιοχή αυτή υπάρχει καταγεγραμμένη έκταση δασικής γης (Άγιοι Σαράντα, Άγιος Ιωάννης, Μάνα του Νερού, Αρκακούθκια, Μανίκι),
- Στα νότια του κυρίως οικισμού στα διοικητικά όρια με το Δήμο Αγίας Νάπας υπάρχουν τα υψόμετρα της περιοχής Κοκκινόγκρεμμος,
- Τα ανατολικά παράλια του Δήμου αποτελούνται ως επί το πλείστον από αμμώδεις παραλίες (Κάππαρη, Σκουτάρι, Αγία Τριάδα, Βρυσούδια, Λούμα, Κόλπος Περνέρα, Ποτάμι, Βρύσι, Κόλπος Πρωταρά, Νησιά Λοπάρδι).

5.1.2 Το ανάγλυφο της τοπογραφίας του Δήμου Αγίας Νάπας παρουσιάζει μεταβολές ως ακολούθως:

- Αποτελεί συνέχεια του Κόλπου της Αμμοχώστου, με μεγάλο μήκος παραλίας, ωραίες αμμώδεις πλαζ, ομαλή και κάπως αμφιθεατρική τοπογραφία με φυσική κλίση προς τη θάλασσα, μεγάλη ανοικτοσύνη και εναλλαγή τοπίου με χαρακτηριστικά σημεία αναφοράς, μεγάλες δασικές εκτάσεις κυρίως στην ενδοχώρα ανατολικά και δυτικά του οικισμού, διάφορα υψώματα από βράχια, σπηλιές, αργάκια και ιδιαίτερη βλάστηση (χαμηλή και θαμνώδης), καλή γεωργική γη, μεγάλη έκταση της ακτής στα νότια και τη μοναδική σε ομορφιά και περιβαλλοντική αξία περιοχή του «Κάβο Γκρέκο»,
- Στο ανατολικό τμήμα της διοικητικής περιοχής, το κυριότερο γεωμορφολογικό χαρακτηριστικό είναι οι βράχοι, μαζί με τις σπηλιές και τις διαμορφωμένες πέτρινες μάντρες, που προβάλλουν στα υψώματα ως φόντο του οικισμού παράλληλα προς τη θάλασσα. Τα υψώματα αυτά συνδυάζονται με τις πιο πεδινές εκτάσεις με κλίση προς τη θάλασσα, όπου οι βράχοι διαδέχονται το πράσινο και το χαρακτηριστικό κόκκινο χρώμα της γόνιμης γης. Εκεί συναντώνται και μεγάλες εκτάσεις δασικής γης. Στο ανατολικότερο άκρο της περιοχής αυτής δεσπόζει η περιοχή του «Κάβο Γκρέκο» με τους απότομους βράχους και τη θαμνώδη βλάστηση, η οποία καθορίζεται ως Ακτή και Περιοχή Προστασίας της Φύσης και Προστατευόμενο Τοπίο. Επιπλέον, η εκτεταμένη δαντελωτή ακτή με τους βράχους και τους αμμώδεις κόλπους και τις ιδιαίτερου κάλλους Θαλασσινές Σπηλιές (γνωστές ως «Παλάτια») αποτελεί το σημαντικότερο φυσικό χάρισμα της ανατολικής αυτής περιοχής,
- Στο δυτικό τμήμα της διοικητικής περιοχής συναντάται μεγάλη έκταση δασικής γης με τα δάση Σωτήρας, Αγίας Βαρβάρας και Αγίου Νικάνδρου,

καθώς και καλή γεωργική γη με το χαρακτηριστικό κόκκινο εύφορο χρώμα των Κοκκινοχωριών,

- Το κέντρο της Αγίας Νάπας χαρακτηρίζεται από ομαλή τοπογραφία και αποτελείται από συμπαγή ανάπτυξη,
- Στα νότια της διοικητικής περιοχής συναντάται το εκτεταμένο παραλιακό μέτωπο με τις δεκατέσσερις μεγάλου μήκους αμμώδεις παραλίες, κάθε μια από τις οποίες χαρακτηρίζεται από τη δική της ξεχωριστή ομορφιά (παραλίες Αγία Θέκλα, Μακρόνησος, Λάντα, Νήσι Μπέι, Νησί, Βαθειά Γωνιά, Περνέρα, Κατσαρκά, Λούκκος του Μάντη, Πανταχού, Γλυκύ Νερό, Άμμος του Καμπούρη, Λιμνάρα και Κόννος). Η Αγία Νάπα διαθέτει τις περισσότερες παραλίες στην Κύπρο που διαθέτουν γαλάζια σημαία. Στο παραλιακό μέτωπο βρίσκεται επίσης και το γνωστό γραφικό Λιμανάκι της Αγίας Νάπας.

5.1.3 Το ανάγλυφο της τοπογραφίας του Δήμου Δερύνειας δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες μεταβολές:

- Παρατηρώντας τη διοικητική περιοχή στην ολότητά της διαπιστώνεται ότι αποτελεί μια πεδινή σχετικά περιοχή, με το υπό τουρκική κατοχή παραλιακό της μέτωπο που ανήκει στον Κόλπο της Αμμοχώστου να βρίσκεται στα βορειοανατολικά του οικισμού (όπως αυτός φαίνεται στο Τοπικό Σχέδιο Δερύνειας). Ο οικισμός της ενορίας της Κάτω Δερύνειας είναι υπό τουρκική κατοχή,
- Όσον αφορά την περιοχή που εμπίπτει εντός των ορίων του Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας, παρατηρείται ότι στα νότια και δυτικά του πυρήνα του οικισμού υπάρχει καλή γεωργική γη με καλλιεργήσιμες εκτάσεις και το νοτιοανατολικότερο άκρο της διοικητικής περιοχής συνορεύει με την ονομαζόμενη Λίμνη Παραλιμνίου,
- Σύμφωνα με το Δήμο Δερύνειας, αξιόλογες περιοχές του Δήμου οι οποίες βρίσκονται εντός της νεκρής ζώνης ή/και της κατεχόμενης περιοχής θεωρούνται η περιοχή της Αγίας Μαρίνας, η περιοχή ανατολικά του οικισμού της Δερύνειας (κάμπος της Δερύνειας) και η παραλιακή περιοχή. Ακόμα στη βόρεια πλευρά του Δήμου υπάρχει η περιοχή με το τοπωνύμιο «Βουνός» που αποτελεί μια περιοχή με φυσικό υψόμετρο από την οποία φαίνεται η προς την Αμμόχωστο περιοχή.

5.2 Αξιόλογα στοιχεία της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου με αισθητική ή οικολογική αξία που προστατεύονται ή που χρήζουν προστασίας, είναι μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Το Γεωμόρφωμα στην περιοχή Φανός και ο Ασβεστολιθικός όγκος Προφήτη Ηλία όσον αφορά το Δήμο Παραλιμνίου και το Γεωμόρφωμα Κάβο Γκρέκο και Σπηλιά Ιπποπόταμων όσον αφορά την Αγία Νάπα⁵, καθώς και η παράκτια ζώνη,
- Το σημαντικά υδατορέματα και ποτάμια υδατικά σώματα όπως αυτά δηλώθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια της εφαρμογής της

⁵ Πηγή: Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης, του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα, 2000/60/ΕΚ.⁶, καθώς και άλλα μικρότερα σύμφωνα με τις υποδείξεις του Τμήματος Υδάτων,

- Για το Δήμο Παραλιμνίου η Περιοχή Δυνητικού Σημαντικού Κινδύνου Πλημμύρας όπως έχει καθοριστεί στα πλαίσια εφαρμογής της Οδηγίας για τις πλημμύρες 2007/60/ΕΚ και η οποία αφορά τον Ποταμό εισροής και Λίμνη Παραλιμνίου⁷,
- Περιοχές Νερών Κολύμβησης των οποίων παρακολουθείται η ποιότητα των νερών κολύμβησης από το Τμήμα Περιβάλλοντος στα πλαίσια συμμόρφωσης με την Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2006/7/ΕΚ. Στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου βρίσκονται οι 27 από τις 112 παραλίες που παρακολουθούνται παγκύπρια.

Όλα αυτά τα στοιχεία/ χαρακτηριστικά, συνδυασμένα στο χώρο δημιουργούν ένα πολύμορφο και ελκυστικό τοπίο όπου σε αυτό εντάσσονται και προβάλλονται κατάλληλα οι τρεις οικισμοί στη μικροκλίμακα τους. Η ιδιαιτερότητα και η μοναδικότητα των περιοχών αυτών εξαιρετικής φυσικής καλλονής και μεγάλης αισθητικής, οικολογικής και πολιτιστικής αξίας και σημασίας θα πρέπει να προστατευτεί και να διατηρηθεί ώστε να διασφαλίζονται οι φυσικές διεργασίες, η αποδοτικότητα των φυσικών πόρων και η ισορροπία και εξέλιξη των οικοσυστημάτων.

5.3 Περιοχές Δικτύου Natura 2000

5.3.1 Στο Παραλίμι υπάρχουν οι ακόλουθες καθορισμένες περιοχές, οι οποίες εμπίπτουν στα όρια του Δικτύου Natura 2000:

- Η «Θαλάσσια Περιοχή Νησιά» - CY3000006 έχει κηρυχθεί από Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ/SCI), σε Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ).
- Η «Λίμνη Παραλιμνίου» - CY3000008 έχει κηρυχθεί από Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ/SCI) με εμβαδόν 273 Ha, σε Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ), και αποτελεί επίσης και Ζώνη Ειδικής Προστασίας Άγριων Πτηνών (ΖΕΠ/SPA).
- Μέρος του «Κάβο Γκρέκο» - CY3000005 που αποτελεί Ζώνη Ειδικής Προστασίας Άγριων Πτηνών (ΖΕΠ/SPA) και Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ/SCI).

Τα Διαχειριστικά Σχέδια έχουν ολοκληρωθεί και για τις τρεις περιοχές. Όσον αφορά την Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) το Τμήμα Περιβάλλοντος έχει ξεκινήσει διαδικασία για έκδοση Διατάγματος Προστασίας και Διαχείρισης.

5.3.2 Στην Αγία Νάπα υπάρχουν οι ακόλουθες καθορισμένες περιοχές, οι οποίες εμπίπτουν στα όρια του Δικτύου Natura 2000:

- Το μεγαλύτερο μέρος του «Κάβο Γκρέκο» - CY 3000005, που αποτελεί Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ/SCI) και Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ/SPA), και
- Η «Αγία Θέκλα-Λιοπέτρι» - CY 3000009 η οποία αποτελεί Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ/SPA).

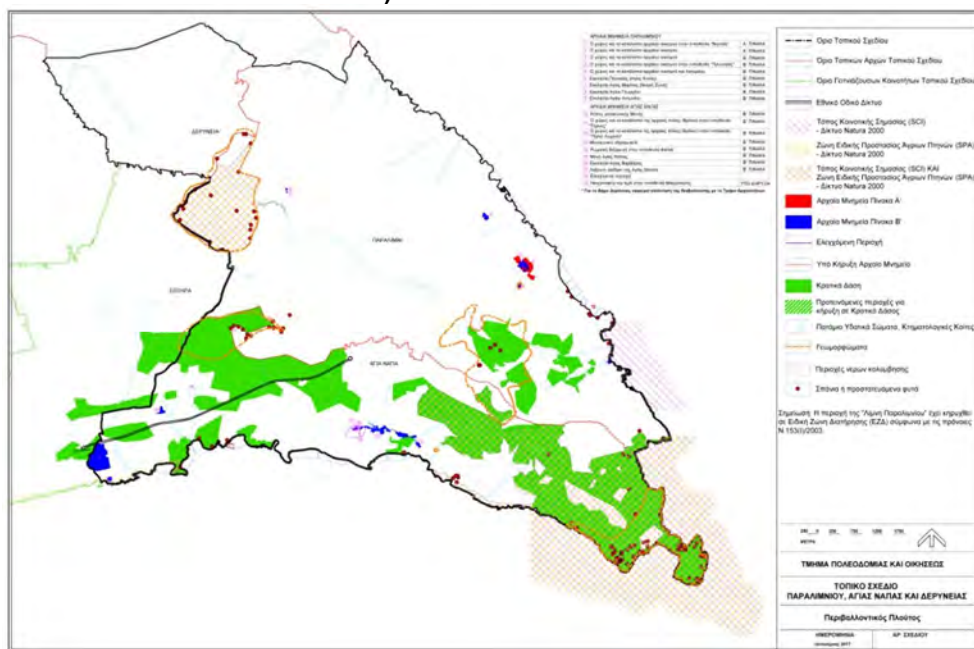
⁶ Πηγή: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

⁷ Πηγή: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

Διαχειριστικά Σχέδια έχουν εκπονηθεί για τις περιοχές του Κάβο Γκρέκο και της Αγίας Θέκλας.

- 5.3.3 Στη Δερύνεια δεν υπάρχουν καθορισμένες περιοχές που να εμπίπτουν στα όρια του Δικτύου Natura 2000.
- 5.3.4 Στο Σχέδιο 4 φαίνονται τα πιο πάνω στοιχεία περιβαλλοντικού πλούτου που υπάρχουν στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου.

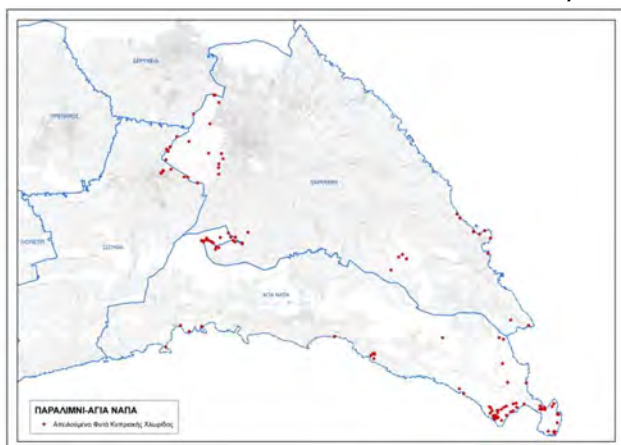
ΣΧΕΔΙΟ 4 (ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΥΠΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ)

5.4 Απειλούμενα είδη χλωρίδας/πανίδας

- 5.4.1 Στην περιοχή του Παραλιμνίου⁸ υπάρχουν σπάνια ή απειλούμενα είδη χλωρίδας τα οποία εντοπίστηκαν στην περιοχή Φανός, στην περιοχή Πρωταρά, στο Δάσος Άγιοι Σαράντα, στην περιοχή Κάβο Γκρέκο και στην περιοχή της Λίμνης Παραλιμνίου. Σημειώνεται ότι οι δύο τελευταίες περιοχές περιλαμβάνονται στο δίκτυο Natura 2000. Τα πιο πάνω είδη αποτυπώνονται στο Σχέδιο 5.

ΣΧΕΔΙΟ 5 (ΣΠΑΝΙΑ Η ΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΑ ΕΙΔΗ ΧΛΩΡΙΔΑΣ ΠΟΥ ΕΝΤΟΠΙΣΤΗΚΑΝ ΣΕ ΔΗΜΟΥΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ)

⁸ Πηγή: Τμήμα Δασών του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος

- 5.4.2 Η φυσική βλάστηση στην περιοχή Παραλιμνίου χαρακτηρίζεται από θαμνώνες αόρατων, μωσαϊκών φρυγάνων με θαμνώνες αόρατου και μωσαϊκών θαμνώνων και ξηρών λιβαδιών. Επίσης κατά θέσεις εμφανίζονται μεσογειακά εποχιακά τέλματα. Στις αμμώδεις παραλίες εμφανίζονται αμμόφιλα είδη. Επιπρόσθετα ιδιαίτερο τύπο βλάστησης αποτελούν οι αραιοί θαμνώνες που σχηματίζονται στους παράκτιους βράχους. Η φυσική βλάστηση διακόπτεται από φυτείες ακακίας, ευκαλύπτου και πεύκης και από εκτεταμένες ενεργές ή μη καλλιέργειες. Στη Λίμνη Παραλιμνίου η βλάστηση είναι χαρακτηριστική των ελών και των αλμυρών λιβαδιών, η οποία ωστόσο εμπλουτίζεται με είδη της παράχθιας βλάστησης με σπάνια είδη φυτών.
- 5.4.3 Στην περιοχή Αγίας Νάπας⁹ υπάρχουν σπάνια και προστατευόμενα φυτά τα οποία εντοπίζονται στις δασικές περιοχές του Άγιου Νίκανδρου III (Μακρόνησος), Άγιου Νίκανδρου IIIA, Αγίας Νάπας, Γλυκύ Νερού, στην περιοχή που χαρακτηρίζεται ως Ακτή και Περιοχή Προστασίας της Φύσης και Προστατευόμενο Τοπίο «Κάβο Γκρέκο» και στην περιοχή που εντάσσεται στο δίκτυο Natura 2000 του Κάβο Γκρέκο. Τα πιο πάνω είδη αποτυπώνονται στο Σχέδιο 5.
- 5.4.4 Στην Αγία Νάπα συναντάται μια αιωνόβια συκομουριά, που πιστεύεται ότι είναι πάνω από 600 ετών και ορθώνεται μπροστά στη νότια πύλη του Μοναστηριού. Η συκομουριά αυτή συμπεριλαμβάνεται στα αιωνόβια προστατευόμενα δέντρα της Κύπρου. Συνολικά στην Αγία Νάπα υπάρχουν τέσσερα αιωνόβια δέντρα (τρεις συκομουριές «τουμπεζιά» ηλικίας 600, 350, 250 ετών και ένας αόρατος ηλικίας 150 ετών) που προστατεύονται με βάση το διάταγμα προστασίας δέντρων δυνάμει του άρθρου 39(1)¹⁰.
- 5.4.5 Μοναδικά είναι επίσης τα παραθαλάσσια φυτά της περιοχής της Αγίας Νάπας. Οι ανθισμένοι στάχεις της *Urginea* ή θαλασσινής σκίλλας, όπως είναι γνωστή, ξεφυτρώνουν από την καυτή άμμο στα μέσα Αυγούστου πριν ακόμα εμφανιστούν τα φύλλα ενώ η θαλασσινή *Medicago* σκεπάζει την άμμο σαν ένα χρυσοκίτρινο χαλί. Το *crethmum maritime* ή Rock Sapphire είναι ένα συνηθισμένο φυτό εδώ ενώ η *Mathiola Tricuspitata* με τα ροζ άνθη της στολίζει τη διαβρωμένη άμμο της θάλασσας. Ανάμεσα στα πολλά αγριολούλουδα της περιοχής της Αγίας Νάπας κανένα δεν είναι τόσο ελκυστικό όσο το ξακουστό *Pangratium Maritimum* ή θαλασσινό κρινάκι με τους μεγάλους βολβούς του με διάμετρο που φθάνει μέχρι και 25 εκατοστά, και που είναι βαθιά θαμμένο στην άμμο της παραλίας της περιοχής που φυτρώνει. Το όμορφο θαλασσινό κρινάκι ανθίζει τον Αύγουστο και το Σεπτέμβριο. Το ελκυστικό ολόλευκο σε σχήμα χωνιού άνθος του γίνεται αντιληπτό ακόμη και το βράδυ λόγω της γλυκιάς του μυρωδιάς. Το θαλασσινό κρινάκι αποτελεί τώρα αναπόσπαστο μέρος του τοπίου της Αγίας Νάπας. Ένα από τα πιο αξιόλογα και σημαντικά οικοσυστήματα της Κύπρου βρίσκεται στην Αγία Νάπα. Πρόκειται για το κρατικό Δάσος «Κάβο Γκρέκο» το οποίο έχει έκταση 385 εκτάρια και βρίσκεται 7 χιλιόμετρα ανατολικά του κέντρου του οικισμού. Είναι μια περιοχή με σημαντική οικολογική αξία, που φιλοξενεί σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας και περιλαμβάνει οικότοπους με ενδιαφέρον τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στην περιοχή έχουν εντοπισθεί γύρω στα 400 είδη φυτών και από αυτά τα 15 είναι ενδημικά και άλλα 14 θεωρούνται

⁹ Πηγή: Τμήμα Δασών του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

¹⁰ Πηγή: Ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώθηκε από Τοπική Αρχή στα πλαίσια της διαδικασίας εκπόνησης του Τοπικού Σχεδίου Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας.

σπάνια. Σημαντικές στο Κάβο Γκρέκο είναι και οι θαλάσσιες φυτοκοινωνίες με πιο σημαντικό οικοτόπο «Τα Λιβάδια της Ποσειδωνείας»¹¹.

- 5.4.6 Η πανίδα στην περιοχή του Κάβο Γκρέκο (το μεγαλύτερο μέρος του βρίσκεται στην Αγία Νάπα και το υπόλοιπο στο Παραλιμνί) θεωρείται αρκετά αξιόλογη ορθολογικά, κυρίως λόγω της σημασίας της για τη μετανάστευση. Λόγω της γεωγραφικής της θέσης αποτελεί την πρώτη ξηρά για τα πουλιά που περνούν πάνω από την Κύπρο κατά τη μετανάστευσή τους από βορρά προς νότο και αντίστροφα. Στην ίδια περιοχή έχουν καταγραφεί είδη θηλαστικών και αμφίβιων και ερπετών. Σύμφωνα με το Δήμο Αγίας Νάπας ανάμεσα στα θηλαστικά είναι η αλεπού, ο λαγός και ο σκαντζόχοιρος, και ανάμεσα στα ερπετά είναι διάφορα είδη φιδιών και σαυρών. Υπάρχει επίσης μεγάλη ποικιλία πεταλούδων και άλλων εντόμων από τα οποία αρκετά είναι ενδημικά και σπάνια. Την περιοχή του Κάβο Γκρέκο επισκέπτονται σπάνια δύο είδη προστατευόμενων δελφινιών. Το πάρκο του Κάβο Γκρέκο είναι καλός προορισμός για πτηνοπαράτηρηση κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης των πουλιών την άνοιξη και το φθινόπωρο.
- 5.4.7 Η Λίμνη Παραλιμνίου αποτελεί επίσης ένα σημαντικό υγρότοπο για τη ορθοπανίδα της Κύπρου και επίσης αποτελεί σημαντικό σταθμό για τα μεταναστευτικά είδη. Στην ίδια περιοχή έχουν επίσης καταγραφεί και κάποια είδη θηλαστικών, ερπετών και αμφίβιων. Ειδικά για τα ερπετά είναι γνωστό το Κυπριακό νερόφιδο.
- 5.4.8 Στη Δερύνεια¹² παρόλο δεν έχουν δοθεί οποιασδήποτε πληροφορίες που να αφορούν απειλούμενα είδη χλωρίδας/πανίδας εν τούτοις σημειώνεται ότι το νοτιοανατολικότερο διοικητικό όριο του Δήμου συνορεύει με το βορειοδυτικό όριο της Λίμνη Παραλιμνίου όπου έχουν επισημανθεί φυτά όπως φαίνονται στο πιο πάνω Σχέδιο 5.

5.5 Εδάφη και Γεωλογία

Στοιχεία σχετικά με τη γεωλογία δείχνονται στο Σχέδιο 6 που αφορά το γεωλογικό χάρτη των περιοχών του Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας όπως ετοιμάστηκε από το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος. Οι γεωλογικοί σχηματισμοί που υπάρχουν και για τις τρεις περιοχές είναι:

- Θαλάσσιες αποθέσεις αναβαθμίδας,
- Θαλάσσιες και ποτάμιες αποθέσεις,
- Παλαιότερες θαλάσσιες αποθέσεις αναβαθμίδας,
- Μέλος Αθαλάσσης του Σχηματισμού Λευκωσίας,
- Μέλος Μάργας του Σχηματισμού Λευκωσίας,
- Ασβεστόλιθος της Κορωνιάς,
- Σχηματισμός Πάχνας,
- Ασβεστόλιθος της Τέρας,
- Σχηματισμός Λευκάρων,
- Συνονθύλευμα Μαμμωνιών,
- Σχηματισμός Καναβιού και Πολύμικτα Τεκτονικά Λατυποπαγή.

Σύμφωνα με Γεωτεχνικά στοιχεία του Τμήματος Γεωλογικής Επισκόπησης:

α) Η παράκτια ζώνη της περιοχής του Παραλιμνίου και μικρότερη της Αγίας Νάπας μέχρι την περιοχή της «Καμάρας του Κόρακα» που καλύπτεται από

¹¹ Πηγή: Ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώθηκε από Τοπική Αρχή στα πλαίσια της διαδικασίας εκπόνησης του Τοπικού Σχεδίου Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας.

¹² Πηγή: Τμήμα Δασών του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

θαλάσσιες αναβαθμίδες είναι επιρρεπής σε φαινόμενα κατολισθήσεων ή/και βραχοπτώσεων. Επιπλέον, οι παράλιες ακτές στις περιοχές αυτές υπόκεινται σε θαλάσσια διάβρωση. Το πλάτος της ζώνης αυτής κυμαίνεται από 25μ. μέχρι 50μ.

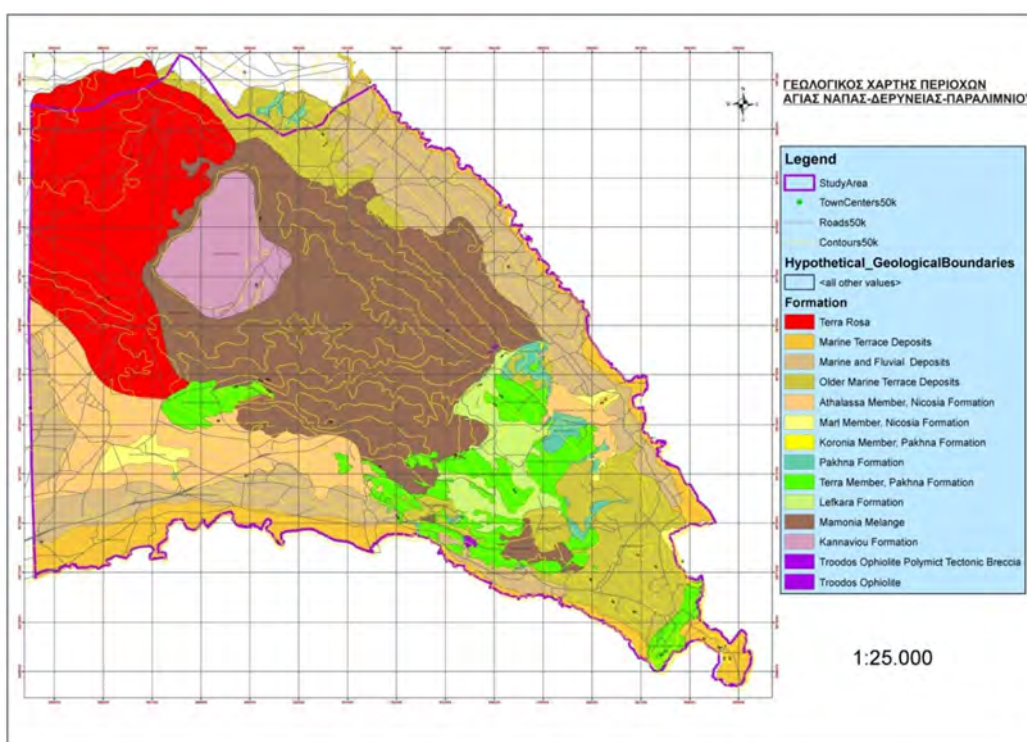
β) Στην περιοχή Παραλιμνίου απαντώνται μπετονιτικές άργιλοι του γεωλογικού Σχηματισμού Κανναβιού, άργιλοι του Συνονθυλεύματος Μαμμωνίων καθώς και ερυθρογή (terra rosa). Τα εδάφη αυτά χαρακτηρίζονται ως εδάφη με υψηλή πλαστικότητα καθώς και εξίσου υψηλή δυνητικότητα διόγκωσης - συρρίκνωσης κατά τη μεταβολή της υγρασίας τους. Στις περιοχές αυτές εμφανίζονται γεωτεχνικά προβλήματα όπως εποχιακές μετατοπίσεις (καθιζήσεις – ανυψώσεις) σε κτίρια, δεξαμενές, δρόμους, οχετούς κλπ. Σύμφωνα με το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης περιοχές που δομούνται από μπετονιτική άργιλο θεωρούνται υψηλής επικινδυνότητας και συνεπώς ακατάλληλες για οποιαδήποτε ανάπτυξη. Περιοχές που δομούνται από τους άργιλους του Συνονθυλεύματος Μαμμωνίων θεωρούνται μέτριας επικινδυνότητας και συνεπώς κατάλληλες προς οικοδόμηση περιοχές υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις οι οποίες καθορίζονται με βάση τα αποτελέσματα γεωλογικής-γεωτεχνικής έρευνας στο αρχικό στάδιο της μελέτης των κατοικιών για διαλεύκανση των εδαφοτεχνικών συνθηκών και μηχανικών παραμέτρων του εδάφους.

γ) Όσον αφορά τις υπόλοιπες περιοχές, δεν υπάρχουν στοιχεία για γεωτεχνικά προβλήματα που να αποτρέπουν τις οικοδομικές αναπτύξεις.

δ) Στην περιοχή της Αγίας Νάπας δεν έχει εντοπιστεί μέχρι σήμερα οποιαδήποτε ένδειξη αστάθειας του εδάφους (τουλάχιστον τέτοια που να επηρεάζει τον σχεδιασμό σε διάφορες αναπτύξεις). Σημειώνεται ότι όλη η ακτογραμμή είναι ευάλωτη στις φυσικές διεργασίες της θαλάσσιας διάβρωσης (λόγω κυματισμού) και ως εκ τούτου, η προστασία της εμπίπτει σε ένα γενικότερο πολυκλαδικό σχεδιασμό, μέσω του Κλάδου Θαλάσσιων Έργων του Τμήματος Δημοσίων Έργων. Γεωμηχανικά, τα εδάφη στην περιοχή μελέτης θεωρούνται κατάλληλα για οποιαδήποτε πολεοδομική ανάπτυξη.

ε) Όσον αφορά την περιοχή της Δερύνειας, δεν υπάρχουν στοιχεία για γεωτεχνικά προβλήματα που να αποτρέπουν τις οικοδομικές αναπτύξεις.

ΣΧΕΔΙΟ 6 – ΓΕΩΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΔΗΜΩΝ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ

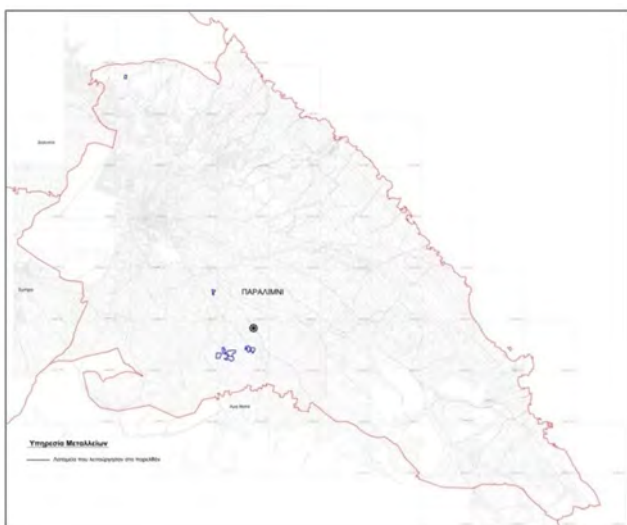

5.6 Ορυκτοί πόροι

Σχετικά με τους ορυκτούς πόρους, το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης δεν εντοπίζει περιοχές που να χρήζουν προστασίας πλην της Λίμνης Παραλιμνίου, η οποία διαθέτει σημαντικά αποθέματα μπετονιτικών αργίλων του σχηματισμού Κανναβιού. Η εν λόγω περιοχή όμως έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 καθιστώντας (σύμφωνα με το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης) την αξιοποίηση του μπετονίτη πρακτικά αδύνατη. Το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης δεν εντόπισε περιοχές που να χρήζουν προστασίας στις περιοχές Αγίας Νάπας και Δερύνειας.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την Υπηρεσία Μεταλλείων, στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου δεν λειτουργούν σήμερα μεταλλεία ή λατομεία. Στο Σχέδιο 7 αποτυπώνονται τα λατομεία που λειτούργησαν κατά το παρελθόν στην περιοχή του Παραλιμνίου.

ΣΧΕΔΙΟ 7 (ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ)

5.7 Γεωμορφώματα

5.7.1 Σύμφωνα με το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης στην περιοχή Παραλιμνίου απαντώνται τα γεωμορφώματα:

- το μεγαλύτερο μέρος των **Ασβεστολιθικών όγκων της Περιοχής Φανού**: Η ευρύτερη περιοχή αποτελεί ένα μεγάλο γεωμόρφωμα το οποίο θα πρέπει σύμφωνα με το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης να προστατευτεί άμεσα. Οι υφαλογενείς ασβεστόλιθοι που δεσπόζουν επιβλητικά στην περιοχή έχουν μεγάλη αξία τόσο από επιστημονικής όσο και από περιβαλλοντικής άποψης και γι αυτό χρήζουν προστασίας,
- της **Λίμνης Παραλιμνίου**,
- του **Ασβεστολιθικού όγκου Προφήτη Ηλία**, και
- πολύ μικρό μέρος των **Ασβεστολιθικών όγκων στο Δήμο Σωτήρας**.

5.7.2 Σύμφωνα με το ίδιο Τμήμα στην περιοχή Αγίας Νάπας απαντώνται τα γεωμορφώματα:

- το **Γεωμόρφωμα Κάβο Γκρέκο**: Η ευρύτερη περιοχή του Κάβο Γκρέκο αποτελεί ένα μεγάλο γεωμόρφωμα, το οποίο αποτελείται κυρίως από υφαλογενείς ασβεστόλιθους και θα πρέπει να προστατευθεί. Εντός των ορίων του γεωμορφώματος έχουν συμπεριληφθεί ο ασβεστολιθικός όγκος

της περιοχής του Κάβο Γκρέκο, οι θαλασσινές σπηλιές, η καμάρα του Κόρακα και η σπηλιά των Αγίων Αναργύρων,

- η **Σπηλιά Ιπποπόταμων**: Στο δάπεδο της σπηλιάς απαντάται ένα πολύ πλούσιο οστεοπαγές και αποτελεί σημαντική θέση για τη μελέτη της εξέλιξης των νάνων ιπποπόταμων στη Κύπρο. Η σπηλιά αποτελεί ανασκαφικό χώρο του Τμήματος Γεωλογικής Επισκόπησης από το 2001,
- μικρό μέρος των **Ασβεστολιθικών όγκων της Περιοχής Φανού**, και
- το μεγαλύτερο μέρος των **Ασβεστολιθικών όγκων στο Δήμο Σωτήρας**.

5.7.3 Σύμφωνα με το ίδιο Τμήμα στην περιοχή Δερύνειας δεν απαντώνται οποιαδήποτε γεωμορφώματα.

5.8 Υδάτινοι Πόροι¹³

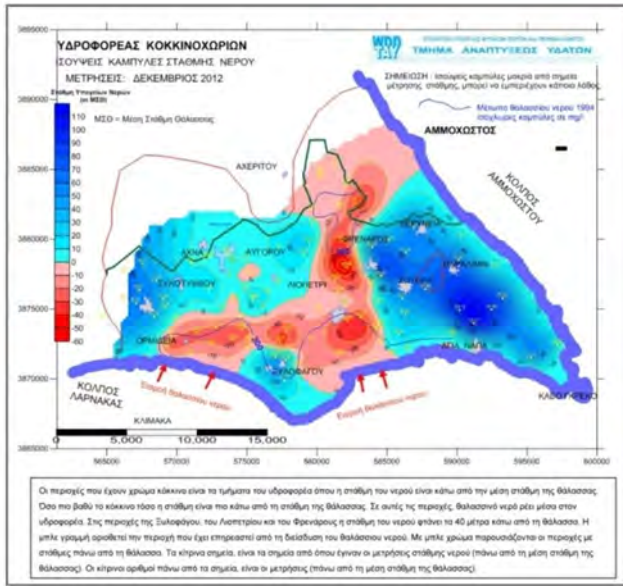
Σε ολόκληρη την περιοχή του Τοπικού Σχεδίου εντοπίζεται μέρος του δηλωμένου στην Ε.Ε. σύστημα υπόγειου υδατικού συστήματος “CY-1 Κοκκινοχώρια” (Σχέδιο 8) με την υδροφορία να αναπτύσσεται μέσα σε στρώματα από ψαμμίτες, άμμους και χαλίκια. Το σύστημα αυτό εδώ και αρκετές δεκαετίες βρίσκεται σε κακή ποσοτική κατάσταση λόγω υπεράντλησης του υπογείου νερού για τις αρδευτικές κυρίως ανάγκες της περιοχής. Η ποιοτική κατάσταση των υπόγειων νερών του συστήματος αυτού είναι επίσης χαρακτηρισμένη ως κακή λόγω της αλόγιστης χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων σε συνδυασμό με την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής και την ανεξέλεγκτη διάθεση των αστικών λυμάτων σε πολλές περιοχές. Στον υδροφορέα δεν υπάρχουν εγκεκριμένες πηγές ύδρευσης.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι προσπάθειες που καταβάλλονται για αποκατάσταση του υδατικού σώματος από πλευράς των αρμόδιων αρχών είναι μεγάλες και περιλαμβάνει πολλά έργα και ενέργειες, όπως κατασκευή αποχετευτικών συστημάτων και ανακύκλωση λυμάτων της περιοχής, διενέργειες τεχνητών εμπλουτισμών, αύξηση παροχής νερού από το Νότιο Αγωγό, περιορισμός άντλησης από γεωτρήσεις, αλλαγή γεωργικών πρακτικών για μείωση της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων κ.α. Οι εν λόγω ενέργειες βασίζονται στις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ και της αντίστοιχης εναρμονιστικής περί προστασίας και διαχείρισης των υδάτων Κυπριακής νομοθεσίας που επιβάλλουν όπως αποφεύγονται ενέργειες που επιδεινώνουν την ποιοτική και την ποσοτική κατάσταση των υδατικών συστημάτων και απαιτούν την επαναφορά τους σε «Καλή» κατάσταση.

Στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου υπάρχει αριθμός μικρών εμπλουτιστικών φραγμάτων τα οποία χρήζουν προστασίας. Συγκεκριμένα υπάρχει ένα στην περιοχή Παραλιμνίου, εννέα στην περιοχή Αγίας Νάπας και πέντε στην περιοχή Δερύνειας. Δεν υπάρχουν οποιοσδήποτε εγκριμένες γεωτρήσεις ύδρευσης.

¹³ Πηγή: Ιστοσελίδα και επιστολή Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων καθώς και επιστολή Τμήματος Γεωλογικής Επισκόπησης του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

ΣΧΕΔΙΟ 8 (ΥΠΟΓΕΙΟ ΥΔΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ “ΣΥ-1 ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΡΙΑ”)

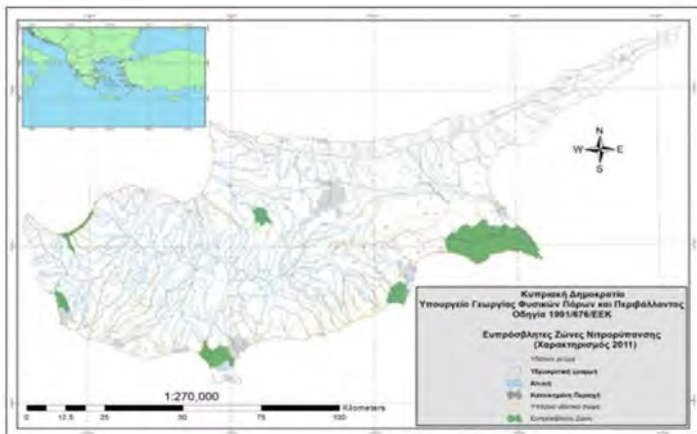

Στο Σχέδιο 9 φαίνεται μέρος του Υπόγειου Υδατικού Συστήματος Κοκκινόχωρια μαζί με άλλα υδρογεωλογικά στοιχεία της περιοχής καθώς επίσης και η περιοχή που είναι ευάλωτη σε νιτρορύπανση (Σχέδια 10α και 10β) όπως ετοιμάστηκε από το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης.

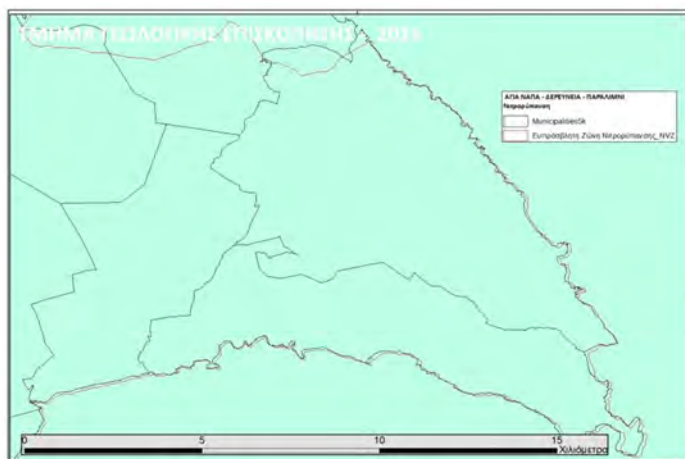
ΣΧΕΔΙΟ 9 ΥΔΡΟΓΕΩΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΗΣ ΣΕ ΝΙΤΡΟΥΡΥΠΑΝΣΗ

ΣΧΕΔΙΟ 10α ΕΥΠΡΟΣΒΛΗΤΕΣ ΖΩΝΕΣ ΝΙΤΡΟΥΡΥΠΑΝΣΗΣ

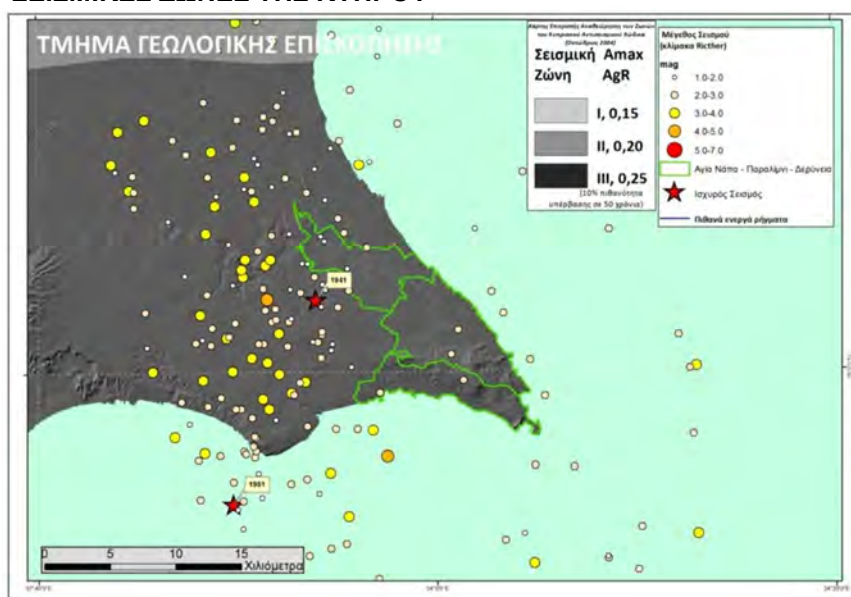

ΣΧΕΔΙΟ 10β ΕΥΠΡΟΣΒΛΗΤΕΣ ΖΩΝΕΣ ΝΙΤΡΟΥΠΑΝΣΗΣ

Αναφορικά με τη σεισμικότητα, η περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου χαρακτηρίζεται από έντονη σεισμική δραστηριότητα με την εκδήλωση κατά τον 20ο αιώνα τριών σημαντικών σεισμών. Ο ισχυρότερος από αυτούς εκδηλώθηκε τον Ιανουάριο 1941 με μέγεθος $M=5,9$ ο οποίος έγινε αισθητός σε όλη την Ανατολική Μεσόγειο και προκάλεσε σημαντικές καταστροφές στην Επαρχία Αμμοχώστου. Επιπρόσθετα, οι σεισμοί του Φεβρουαρίου 1924 ($M=6,0$) και του Σεπτεμβρίου 1961 ($M=5,7$) οι οποίοι εκδηλώθηκαν στο θαλάσσιο χώρο έγιναν αισθητοί σε όλη την Κύπρο και προκάλεσαν μικρές ζημιές στις νοτιοανατολικές περιοχές του νησιού. Το Σχέδιο 11 παρουσιάζει την κατανομή των σεισμών της ευρύτερης περιοχής μελέτης του Τοπικού Σχεδίου κατά τη διάρκεια 1997-2012 κατά την οποία λειτουργεί τοπικό σεισμολογικό δίκτυο στην Κύπρο, μαζί με τα επίκεντρα των πιο σημαντικών σεισμών του τελευταίου αιώνα. Ο χάρτης επίσης παρουσιάζει τις σεισμικές Ζώνες της Κύπρου όπως έχουν εκδοθεί από την Επιτροπή Αναθεώρησης των Ζωνών του Κυπριακού Αντισεισμικού Κώδικα τον Οκτώβριο του 2004. Η περιοχή μελέτης του Τοπικού Σχεδίου βρίσκεται στην υψηλότερη ζώνη κινδύνου.

ΣΧΕΔΙΟ 11 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΕΙΣΜΩΝ 1997-2012, ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ ΣΕΙΣΜΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΑΙΩΝΑ, ΣΕΙΣΜΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

¹⁴ Πηγή: Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος

5.10 Φυσικοί και Άλλοι Πόροι

Στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου καταγράφονται πολύ σημαντικοί φυσικοί και άλλοι πόροι. Οι πιθανές και εν δυνάμει απειλές τόσο για αυτούς όσο και γενικά για το περιβάλλον της περιοχής συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Ως αποτέλεσμα της έντονης καλλιέργειας και της χρήσης λιπασμάτων ολόκληρη η περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου είναι ευαίσθητη σε νιτρορύπανση (NVZ). Για το θέμα αυτό υπάρχει ομάδα αρμόδιων αρχών οι οποίες έχουν προχωρήσει στην ετοιμασία ενός Προγράμματος Δράσης¹⁵.
- Ανθρώπινη παρέμβαση στην περιοχή της Λίμνης Παραλιμνίου που εμπίπτει σε περιοχή Δικτύου Natura 2000 ως θέμα παραβίασης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην Κυπριακή Δημοκρατία. Για το θέμα αυτό υπάρχουν ενέργειες από Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας και Δήμο Παραλιμνίου στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους.
- Σύμφωνα με το Τμήμα Γεωργίας, η περιοχή Παραλιμνίου συνεισφέρει σημαντικό ποσοστό από τα παραγόμενα λαχανικά παγκύπρια κυρίως κατά τη χειμερινή περίοδο λόγω του ήπιου μικροκλίματος ιδιαίτερα στις παραθαλάσσιες περιοχές και παρόλες τις πιέσεις για οικοδομική ανάπτυξη που υπάρχουν.

¹⁵ Πηγή: Ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

6. Κατανομή Χρήσεων Γης

6.1 Δήμος Παραλιμνίου

- 6.1.1 Από την ανάλυση των υφιστάμενων πολεοδομικών ζωνών στην περιοχή του Δήμου Παραλιμνίου, προκύπτει ότι ποσοστό 28,7% της έκτασης του, καταλαμβάνεται από τις Οικιστικές Ζώνες που φαίνονται στον Πίνακα 2 και έχουν συνολικό εμβαδόν 1434,1 εκτάρια. Οι Οικιστικές Ζώνες (Ζώνες Κα) βρίσκονται στο βορειοδυτικό μέρος της συνολικής έκτασης του Δήμου και συνθέτουν μια σχεδόν κυκλική ενότητα που αναπτύσσεται γύρω από τις ζώνες του πυρήνα του οικισμού (Ζώνες Πα). Σημειώνεται ότι η Οικιστική Ζώνη Κα8 επεκτείνεται και πέρα της κυκλικής αυτής σύνθεσης μέχρι το βορειότερο όριο του Δήμου και το ανατολικό όριο με τον παραλιακό δρόμο, τη Λεωφόρο Κάππαρη. Οι Ζώνες Παραθεριστικής Κατοικίας (ΠΚ) δεν ακολουθούν την ίδια διάταξη και επεκτείνονται ως επί το πλείστον στα δυτικά της Λεωφόρου Πρωταρά – Κάβο Γκρέκο και παράλληλα προς αυτήν. Οι Οικιστικές Ζώνες περιμετρικά του πυρήνα του οικισμού έχουν αναπτυχθεί σε σημαντικό βαθμό. Σε ικανοποιητικό βαθμό έχουν επίσης αναπτυχθεί οι Οικιστικές Ζώνες ανάμεσα στις οδικές αρτηρίες Κοραή, Γιωρκή Παπαδοπούλου και Λεωφόρου Πρωταρά, καθώς επίσης και βορειότερα των αρτηριών Κοραή και Γιωρκή Παπαδοπούλου. Οι Ζώνες Παραθεριστικής Κατοικίας έχουν αναπτυχθεί σε πολύ λιγότερο βαθμό ιδιαίτερα αυτές οι οποίες βρίσκονται στα βορειοδυτικά του λόφου της εκκλησίας του Προφήτη Ηλία. Το 0,4% της έκτασης Παραλιμνίου καταλαμβάνει η Οικιστική Ζώνη Γα4-Κα8 με εμβαδόν 22 εκτάρια. Οι πρόνοιες της Οικιστικής Ζώνης Γα4-Κα8 θα ενεργοποιηθούν μετά την απομάκρυνση και κατεδάφιση της νόμιμα υφιστάμενης κτηνοτροφικής μονάδας στην περιοχή.
- 6.1.2 Το 0,7% της έκτασης του Δήμου καταλαμβάνεται από τη Ζώνη Κατοικίας, Γραφείων και Υπηρεσιών με τον κωδικό ΚΓΥ, που βρίσκεται στα νότια του Δημοτικού Σταδίου Παραλιμνίου. Η μεγαλύτερη έκταση της ζώνης αυτής που ανέρχεται στα 36,7 Ha, δεν έχει μέχρι σήμερα αξιοποιηθεί.
- 6.1.3 Το 1,7% της έκτασης του Παραλιμνίου καταλαμβάνεται από τις εμπορικές ζώνες Εβ5, Εβ7β, Εβ7γ και Εβ8 που αποτελούν Άξονες Δραστηριότητας, το συνολικό εμβαδόν των οποίων ανέρχεται στα 85 εκτάρια. Επιπρόσθετα επισημαίνεται ότι η Κεντρική Εμπορική Περιοχή αποτελείται από τις Οικιστικές Ζώνες Πα8β και Πα8γ.
- 6.1.4 Το 15,6% της έκτασης Παραλιμνίου καταλαμβάνεται από Τουριστικές Ζώνες το συνολικό εμβαδόν των οποίων ανέρχεται στα 781,7 εκτάρια.
- 6.1.5 Το 1,8% της έκτασης Παραλιμνίου καταλαμβάνουν οι Βιομηχανικές/Βιοτεχνικές Ζώνες το εμβαδόν των οποίων ανέρχεται σε 91,2 εκτάρια.
- 6.1.6 Το 31,9% της έκτασης του Παραλιμνίου καταλαμβάνεται από την Αγροτική Ζώνη Γα4 το εμβαδόν της οποίας ανέρχεται στα 1596,9 εκτάρια.
- 6.1.7 Το 18,6% της έκτασης του Παραλιμνίου καταλαμβάνεται από Ζώνες Προστασίας που φαίνονται στον Πίνακα 2 και έχουν συνολικό εμβαδόν 932 εκτάρια. Αυτές αφορούν τις Ζώνες Προστασίας Δα1 (Λίμνη Παραλιμνίου, δασική γη, περιοχή Κοκκινόγκεμμος στα διοικητικά όρια με Δήμο Αγίας Νάπας, αρχαιολογικοί χώροι, λόφος της εκκλησίας του Προφήτη Ηλία, προστασία αργακιού), τις Ζώνες Προστασίας Δα2 (περιοχή γύρω από τη δασική γη, χώρος κοιμητηρίου) και τις

Ζώνες Προστασίας Δα3 (περιμετρικές λωρίδες πρασίνου στις Βιομηχανικές/ Βιοτεχνικές Ζώνες).

- 6.1.8 Το 0,7% της έκτασης του Παραλιμνίου καταλαμβάνεται από Ζώνες Δημόσιων Χρήσεων Αα (σχολεία, στάδιο, δημόσια κτίρια) η έκταση των οποίων ανέρχεται στα 36,5 εκτάρια.
- 6.1.9 Τέλος, το 0,1% της έκτασης του Παραλιμνίου που ανέρχεται στα 4,8 εκτάρια καταλαμβάνουν οι Ζώνες ΑΚ και ΕΜ. Η Ζώνη ΕΜ αφορά την κατασκευή μαρίνας στην περιοχή Λούμα και οι Ζώνες ΑΚ αφορούν τα Αλιευτικά Καταφύγια στις περιοχές Αγίας Τριάδας και Λούμα.
- 6.1.10 Στον Πίνακα 2 και στο Σχέδιο 12 φαίνεται η έκταση των Πολεοδομικών Ζωνών του Δήμου όπως διαμορφώθηκαν το 2013 κατόπιν της μελέτης των ενστάσεων κατά της Δήλωσης Πολιτικής Παραλιμνίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 – ΕΚΤΑΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΔΗΛΩΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ 2013

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΗΣΗΣ	ΕΚΤΑΣΗ (εκτάρια)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	Πα9, Πα8γ, Πα8β, Κα6, Κα8, ΠΚ (Σύνολο)	Οικιστική Παραθεριστική	1434,1	28,7%
1α	Πα9	Οικιστική (Πυρήνας)	41,7	-
1β	Πα8β	Οικιστική (Πυρήνας)	13,9	-
1γ	Πα8γ	Οικιστική (Πυρήνας)	11,9	-
1δ	Κα6	Οικιστική	323,1	-
1ε	Κα8	Οικιστική	690,4	-
1στ	ΠΚ	Παραθεριστική	353,1	-
2	Γα4-Κα8	Οικιστική	22	0,4%
3	ΚΓΥ	Κατοικία /Γραφεία/ Υπηρεσίες	36,7	0,7%
4	Εβ5, Εβ7γ, Εβ7β, Εβ8 (Σύνολο)	Εμπορικές και άλλες συναφείς δραστηριότητες	85,0	1,7%
4α	Εβ5	Εμπόριο	27	-
4β	Εβ7γ	Εμπόριο	2,8	-
4γ	Εβ7β	Εμπόριο	29,1	-
4δ	Εβ8	Εμπόριο	26,1	-
5	Τ1ε, Τ2β1α, Τ3δ4, Τ5α (Σύνολο)	Τουριστική	781,7	15,6%
5α	Τ1ε	Τουριστική	87,6	-
5β	Τ2β1α	Τουριστική	343,3	-
5γ	Τ3δ4	Τουριστική	133	-
5δ	Τ5α	Τουριστική	114,2	-
5ε	Τ3ε5	Τουριστική /Υπηρεσίες	99,2	-
5στ	Τ3ε4α	Τουριστική /Υπηρεσίες	4,4	-

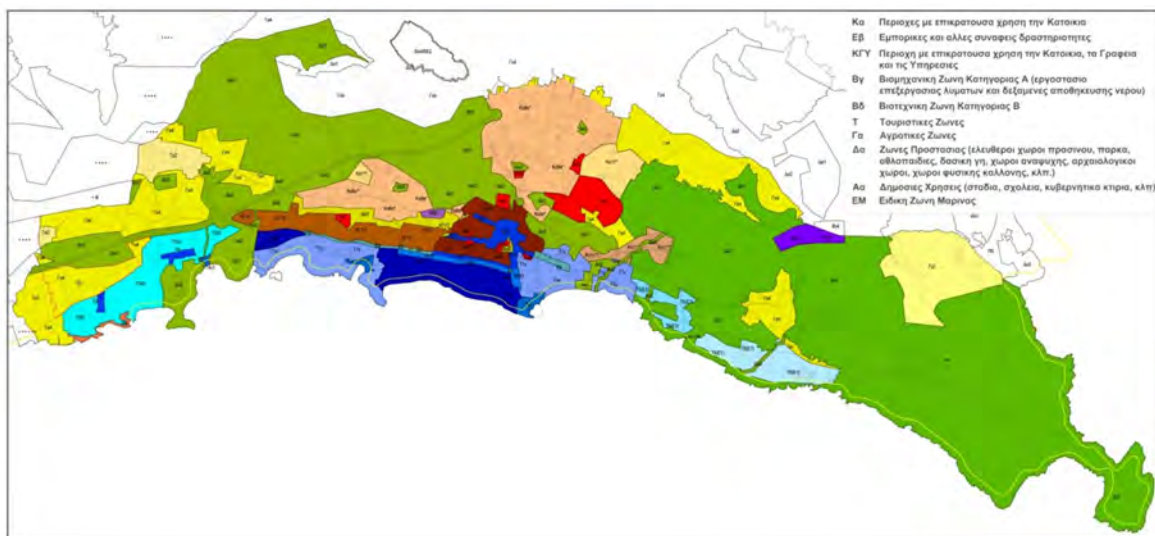
6	Βα4 / ΒΕ2, Βα5, Βδ4, Βγ4 (Σύνολο)	Βιομηχανική/ Βιοτεχνική	91,2	1,8%
6α	Βα4/ΒΕ2	Μικτή Βιομηχανική Κατηγορίας Β και Οικονομικών Δραστηριοτήτων	33,2	-
6β	Βα5	Βιομηχανική	45,7	-
6γ	Βδ4	Βιοτεχνική	7,3	-
6δ	Βγ4	Βιομηχανική Κατηγορίας Α	5	-
7	Γα4	Αγροτική	1596,9	31,9%
8	Δα1, Δα2, Δα3 (Σύνολο)	Προστασίας	932	18,6%
8α	Δα1	Προστασίας	501,3	-
8β	Δα2	Προστασίας	422,3	-
8γ	Δα3	Προστασίας	8,4	-
9	Αα1, Αα8, Αα4 (Σύνολο)	Δημόσιες Χρήσεις	36,5	0,7%
9α	Αα1	Δημόσιες Χρήσεις	6,3	-
9β	Αα8	Δημόσιες Χρήσεις	7,1	-
9γ	Αα4	Δημόσιες Χρήσεις	23,1	-
10	ΕΜ, ΑΚ (Σύνολο)	Ειδική Πολιτική	4,8	0,1%
10α	ΕΜ	Ειδική Πολιτική	2,7	-
10β	ΑΚ	Ειδική Πολιτική	2,1	-
11	Ολικό	Άθροισμα (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10)	4998,9	100%

Υπολογισμοί: Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (1 εκτάριο = 10.000 τ.μ. = 2,471 σκάλες)

το υπόλοιπο μαζί με τις ζώνες Εβ9 και Εβ10 αποτελούν Άξονες Δραστηριότητας, το συνολικό εμβαδόν των οποίων ανέρχεται στα 48 εκτάρια.

- 6.2.4 Το 10,8,% της έκτασης της Αγίας Νάπας καταλαμβάνεται από Τουριστικές Ζώνες το συνολικό εμβαδόν των οποίων ανέρχεται στα 336 εκτάρια.
- 6.2.5 Το 0,3% της έκτασης Αγίας Νάπας καταλαμβάνουν οι Βιομηχανικές/Βιοτεχνικές Ζώνες το εμβαδόν των οποίων ανέρχεται σε 9 εκτάρια.
- 6.2.6 Το 16,7% της έκτασης της Αγίας Νάπας καταλαμβάνεται από την Αγροτική Ζώνη Γα το εμβαδόν της οποίας ανέρχεται στα 516,7 εκτάρια.
- 6.2.7 Το 55,8% της έκτασης της Αγίας Νάπας καταλαμβάνεται από Ζώνες Προστασίας που φαίνονται στον Πίνακα 3 και έχουν συνολικό εμβαδόν 1729,9 εκτάρια. Αυτές αφορούν τη Ζώνη Προστασίας Δα1 στα ανατολικά που αποτελεί την έκταση που καταλαμβάνει η περιοχή του Κάβο Γκρέκο, τις Ζώνες Προστασίας Δα2 στα δυτικά που αποτελούν μεγάλες εκτάσεις δασικής γης καθώς και την περιοχή του Πάρκου Υδραγωγείου στα ανατολικά του πυρήνα του οικισμού, τη Ζώνη Προστασίας Δα3 που αποτελεί την περιοχή του Μοναστηριού στο κέντρο του οικισμού και τη Ζώνη Προστασίας Δα5 που αποτελεί την περιοχή του Αστικού Πολυλειτουργικού Πάρκου.
- 6.2.8 Το 1,4% της έκτασης της Αγίας Νάπας καταλαμβάνεται από Ζώνες Δημόσιων Χρήσεων Αα (Αα1, Αα4 και Αα5) η έκταση των οποίων ανέρχεται στα 44 εκτάρια. Η Ζώνη Αα1 αποτελεί την ευρύτερη περιοχή του Μοναστηριού, οι Ζώνες Αα4 αποτελούν το χώρο του υφιστάμενου δημοτικού σχολείου και δημόσιου και κοινοτικού νηπιαγωγείου Αγίας Νάπας στην περιοχή βόρεια του πυρήνα, και τους χώρους των μελλοντικών δημοτικών σχολείων και νηπιαγωγείων στην περιοχή του Αστικού Πολυλειτουργικού Πάρκου και στην οικιστική περιοχή «Κόκκινες». Οι Ζώνες Αα4 αποτελούν στην πλειονότητα τους χώρους δημοσίων κτιρίων στην περιοχή του Κέντρου.
- 6.2.9 Τέλος, το 0,1% της έκτασης της Αγίας Νάπας που ανέρχεται στα 4,4 εκτάρια καταλαμβάνει η ζώνη ΕΜ. Η Ζώνη ΕΜ αφορά την κατασκευή μαρίνας στην περιοχή μεταξύ της Μακρονήσου και της περιοχής Αγίας Θέκλας.

ΣΧΕΔΙΟ 13 – ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ 2015

6.2.10 Στον Πίνακα 3 και στο Σχέδιο 13 φαίνεται η έκταση των Πολεοδομικών Ζωνών του Δήμου όπως δημοσιεύθηκαν το 2015 με την εκπόνηση της Δήλωσης Πολιτικής Αγίας Νάπας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 – ΕΚΤΑΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΔΗΛΩΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ 2015

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΗΣΗΣ	ΕΚΤΑΣΗ (εκτάρια)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	Κα9α*, Κα11*, Κα11**Σύνολο)	Οικιστική	300,9	9,7%
1α	Κα9α*	Οικιστική	243,3	-
1β	Κα11*	Οικιστική	36,7	-
1γ	Κα11**	Οικιστική	20,9	-
2	ΚΓΥ1, ΚΓΥ2 (Σύνολο)	Κατοικία /Γραφεία/ Υπηρεσίες	110,1	3,5%
2α	ΚΓΥ1	Κατοικία/Γραφεία/ Υπηρεσίες	48,8	-
2β	ΚΓΥ2	Κατοικία Γραφεία/ Υπηρεσίες	61,3	-
3	Εβ9, Εβ10, Εβ (Σύνολο)	Εμπορικές και άλλες συναφείς δραστηριότητες	48	1,5%
3α	Εβ9	Εμπόριο	22,5	-
3β	Εβ10	Εμπόριο	10,4	-
3γ	Εβ	Εμπόριο	15,1	-
4	Τ1γ, Τ1ε2, Τ2β, Τ3δ3, Τ4ε3, Τ5(Ε3), Τ6(Ε1) (Σύνολο)	Τουριστική	336	10,8
4α	Τ1γ	Τουριστική	109,1	-
4β	Τ1ε2	Τουριστική	9,4	-
4γ	Τ2β	Τουριστική	75,3	-
4δ	Τ3δ3	Τουριστική	88,6	-
4ε	Τ4ε3	Τουριστική /Υπηρεσίες	1,1	-
4στ	Τ5(Ε3)	Τουριστική /Υπηρεσίες	18,8	-
4ι	Τ6(Ε1)	Τουριστική /Υπηρεσίες	52,5	-
5	Βδ2, Βγ4 (Σύνολο)	Βιομηχανική/ Βιοτεχνική	9	0,3
6α	Βδ2	Βιοτεχνική	3	-
6β	Βγ4	Βιομηχανική Κατηγορίας Α	6	-
7	Γα1, Γα2, Γα4 (Σύνολο)	Αγροτική	509,7	16,5
7α	Γα1	Αγροτική	107,2	-
7β	Γα2	Αγροτική	36,7	-
7γ	Γα4	Αγροτική	365,8	-
8	Δα1, Δα2, Δα3, Δα5 (Σύνολο)	Προστασίας	1729,9	55,8
8α	Δα1	Προστασίας	1050,6	-

8β	Δα2	Προστασίας	653,9	-
8γ	Δα3	Προστασίας	1,4	-
8δ	Δα5	Προστασίας	24	-
9	Αα1, Αα4, Αα5 (Σύνολο)	Δημόσιες Χρήσεις	44	1,4
9α	Αα1	Δημόσιες Χρήσεις	34,8	-
9β	Αα4	Δημόσιες Χρήσεις	7,5	-
9γ	Αα5	Δημόσιες Χρήσεις	2,6	-
10	ΕΜ	Ειδική Πολιτική	4,4	0,1
11	Ολικό	Άθροισμα (1,2,3,4,5,6,7,8)	3092.9	100%

Υπολογισμοί: Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (1 εκτάριο = 10.000 τ.μ. = 2,471 σκάλες)

6.3 Δήμος Δερύνειας

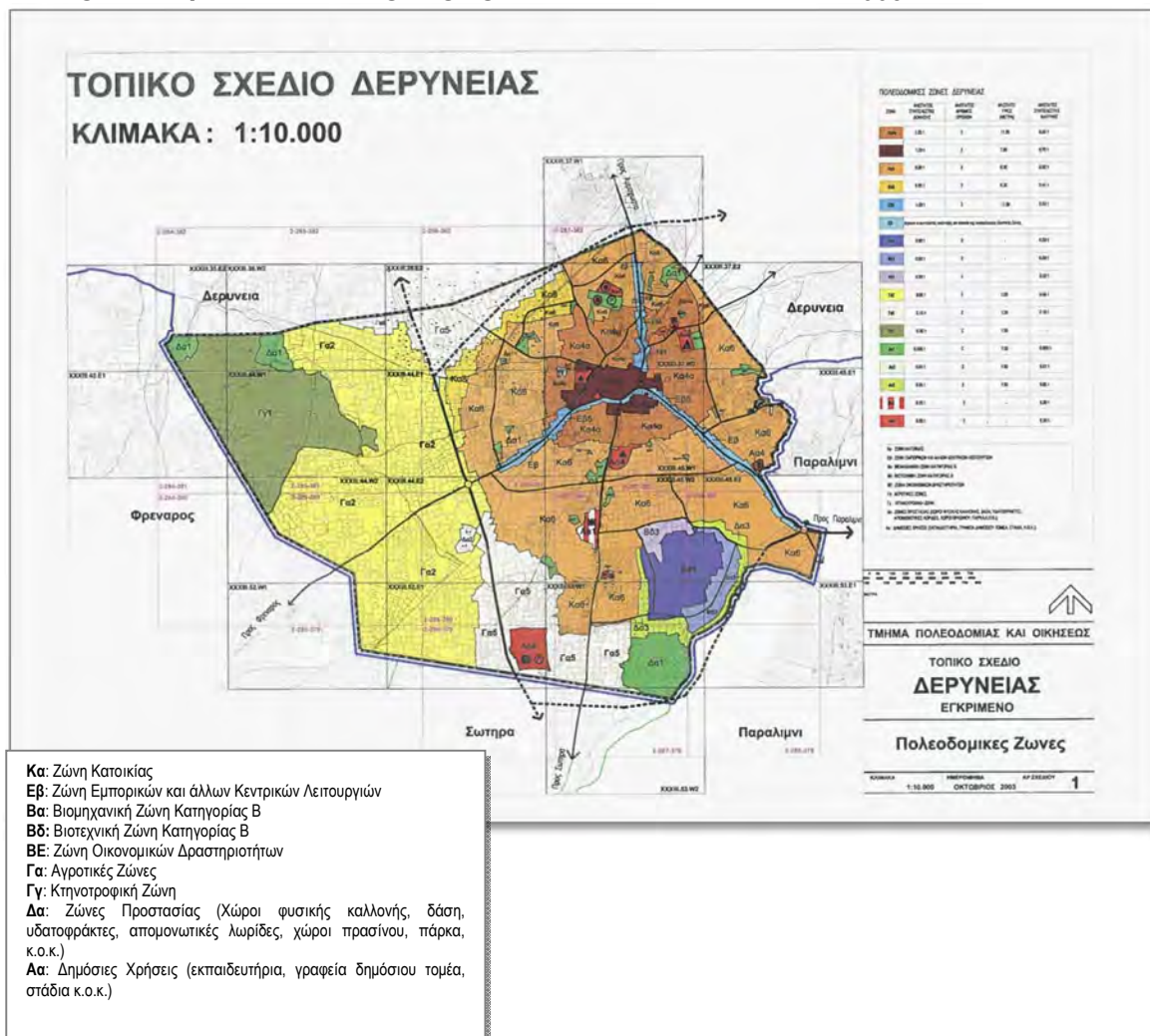
- 6.3.1 Από την ανάλυση των υφιστάμενων πολεοδομικών ζωνών στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας 2003, προκύπτει ότι ποσοστό 41,4% της έκτασης του, καταλαμβάνεται από τις Οικιστικές Ζώνες που φαίνονται στον Πίνακα 4 και έχουν συνολικό εμβαδόν 441,5 εκτάρια. Οι Οικιστικές Ζώνες (Ζώνες Κα) βρίσκονται στο ανατολικό μέρος της συνολικής έκτασης του Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας. Από αυτές, οι Οικιστικές Ζώνες Κα4β και πολύ μικρό τμήμα της Οικιστικής Ζώνης Κα4α αποτελούν τον Ιστορικό Πυρήνα του οικισμού όπως αυτός φαίνεται στο Σχέδιο Χρήση Γης με αρ. 2, του εγκριμένου Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας 2003. Οι υπόλοιπες Οικιστικές Ζώνες Κα συνθέτουν μια κυκλική ενότητα που αναπτύσσεται γύρω από τον Ιστορικό Πυρήνα. Οι Οικιστικές Ζώνες περιμετρικά του πυρήνα του οικισμού καθώς και στα βόρεια και βορειοανατολικά του έχουν αναπτυχθεί σε σημαντικό βαθμό. Ανάπτυξη υπάρχει επίσης στα δυτικά του Ιστορικού Πυρήνα και σε λιγότερο βαθμό στις υπόλοιπες Οικιστικές Ζώνες.
- 6.3.2 Το 2,2% της έκτασης του Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας καταλαμβάνεται από τις εμπορικές ζώνες Εβ5 και Εβ που αποτελούν Άξονες Δραστηριότητας, το συνολικό εμβαδόν των οποίων ανέρχεται στα 23 εκτάρια. Επιπρόσθετα επισημαίνεται ότι η Κεντρική Εμπορική Περιοχή αποτελείται από μέρος των Οικιστικών Ζωνών Κα4β και Κα4α.
- 6.3.3 Το 4,6% της έκτασης του Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας καταλαμβάνεται από Βιομηχανική/Βιοτεχνική Ζώνη και Ζώνη Οικονομικών Δραστηριοτήτων το συνολικό εμβαδόν των οποίων ανέρχεται στα 48,7 εκτάρια.
- 6.3.4 Το 35,5% της έκτασης του Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας καταλαμβάνεται από τις Αγροτικές Ζώνες Γα2 και Γα5 το εμβαδόν των οποίων ανέρχεται στα 377,2 εκτάρια.
- 6.3.5 Το 8,6% της έκτασης του Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας καταλαμβάνεται από την Κτηνοτροφική Ζώνη Γγ1 το εμβαδόν της οποίας ανέρχεται στα 91,2 εκτάρια.
- 6.3.6 Το 5,6% της έκτασης του Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας καταλαμβάνεται από Ζώνες Προστασίας που φαίνονται στον Πίνακα 4 και έχουν συνολικό εμβαδόν 58,9 εκτάρια. Αυτές αφορούν τις Ζώνες Προστασίας Δα1 (διάφοροι τύποι πάρκων και ελεύθεροι χώροι πρασίνου), τις Ζώνες Προστασίας Δα2 που

αφορούν κοιμητήρια και τη Ζώνη Προστασίας Δα3 στην περίμετρο της Βιομηχανικής/Βιοτεχνικής Ζώνης και της Ζώνης Οικονομικών Δραστηριοτήτων.

6.3.7 Το 2,1% της έκτασης του Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας καταλαμβάνεται από Ζώνες Δημόσιων Χρήσεων Αα (σχολεία, στάδιο, δημόσια κτίρια) η έκταση των οποίων ανέρχεται στα 22,9 εκτάρια.

6.3.8 Στον Πίνακα 4 και στο Σχέδιο 14 φαίνεται η έκταση των Πολεοδομικών Ζωνών του Τοπικού Σχεδίου όπως διαμορφώθηκαν το 2003 κατόπιν της μελέτης των ενστάσεων κατά του Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας 2000.

ΣΧΕΔΙΟ 14 – ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ 2003

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 – ΕΚΤΑΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ 2003

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΗΣΗΣ	ΕΚΤΑΣΗ (εκτάρια)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	Κα4α, Κα4β, Κα6, Κα8 (Σύνολο)	Οικιστική	441,5	41,4%
1α	Κα4α	Οικιστική	82,4	-
1β	Κα4β	Οικιστική	17,8	-
1γ	Κα6	Οικιστική	320,4	-

1δ	Κα8	Οικιστική	20,9	-
2	Εβ5, Εβ (Σύνολο)	Εμπορικές και άλλες κεντρικές λειτουργίες	23	2,2%
2α	Εβ5	Εμπόριο	10,5	-
2β	Εβ	Εμπόριο	12,5	-
3	Βα4, ΒΕ2, Βδ3 (Σύνολο)	Βιομηχανική/ Βιοτεχνική	48,7	4,6%
3α	Βα4	Βιομηχανική Κατηγορίας Β	29,8	-
3β	ΒΕ2	Οικονομικών Δραστηριοτήτων	12,8	-
3γ	Βδ3	Βιοτεχνική Κατηγορίας Β	6,1	-
4	Γα2, Γα5 (Σύνολο)	Αγροτική	377,2	35,5%
4α	Γα2	Αγροτική	264,2	-
4β	Γα5	Αγροτική	113	-
5	Γγ1 (Σύνολο)	Κτηνοτροφική	91,2	8,6%
5α	Γγ1	Κτηνοτροφική	91,2	-
6	Δα1, Δα2, Δα3, (Σύνολο)	Προστασίας	58,9	5,6%
6α	Δα1	Προστασίας	43	-
6β	Δα2	Προστασίας	2,6	-
6γ	Δα3	Προστασίας	13,4	-
7	Αα1, Αα4, (Σύνολο)	Δημόσιες Χρήσεις	22,9	2,1%
7α	Αα1	Δημόσιες Χρήσεις	3,5	-
7β	Αα4	Δημόσιες Χρήσεις	19,4	-
8	Ολικό	Άθροισμα (1,2,3,4,5,6,7)	1063,4	100%

Υπολογισμοί: Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (1 εκτάριο = 10.000 τ.μ. = 2,471 σκάλες)

Γ. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΥΡΙΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ – ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

1. Πληθυσμός

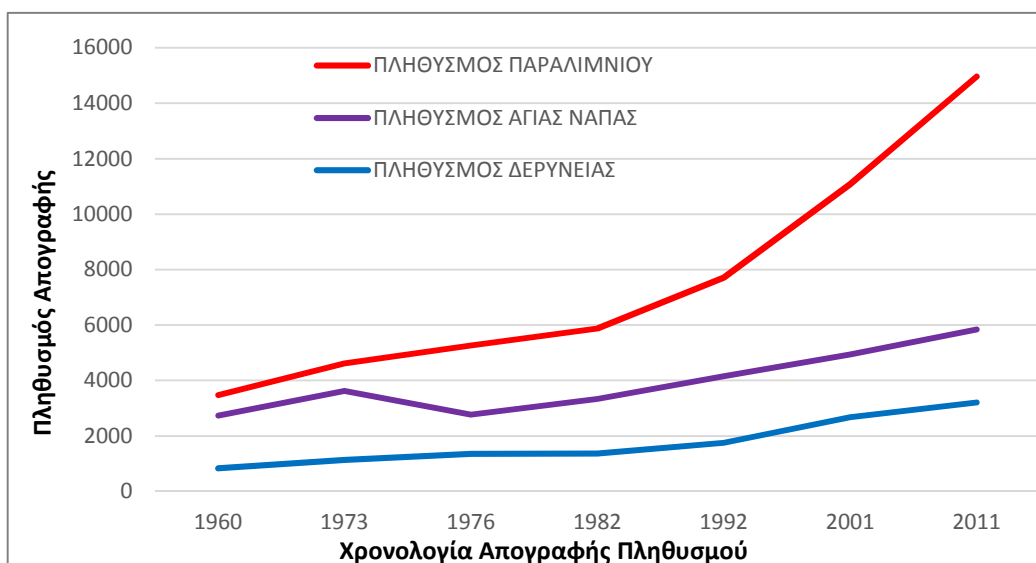
1.1 Από τα πληθυσμιακά δεδομένα που παρουσιάζονται στις 7 τελευταίες απογραφές (1960, 1973, 1976, 1982, 1992, 2001 και 2011) ο πληθυσμός στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου παρουσιάζεται μεν αυξητικός (όπως φαίνεται και στον Πίνακα 4 και Διάγραμμα 1) με την μεταβολή του όμως να μην παρουσιάζει σταθερή διακύμανση (όπως φαίνεται στον Πίνακα 5 και Διάγραμμα 2).

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 – ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ, ΔΗΜΟΥΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ

Α/Α	ΕΤΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ	ΔΕΡΥΝΕΙΑ	ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
		ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ¹	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ¹	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ¹	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ²
1	1960	3 477	836	2 741	114 309
2	1973	4 620	1 131	3 624	123 856
3	1976	5 270	1 359 (356 ³)	2 771	24 113
4	1982	5 884	1 366 (231 ³)	3 345	26 198
5	1992	7 721	1 759	4 165	31 513
6	2001	11 091	2 681	4 950	38 371
7	2011	14 963	3 212	5 844	47 338
8	Πρόβλεψη 2028	24 732 ⁴	4 498 ⁴	8 138 ⁴	-

Πηγή: 1. Εκδόσεις Απογραφών Πληθυσμού Στατιστικής Υπηρεσίας.
 2. Δημογραφική Έκθεση 2014 Στατιστικής Υπηρεσίας.
 3. Εκτοπισθέντες που συμπεριλαμβάνονται στον πληθυσμό Απογραφής.
 4. Υπολογισμοί του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως που έγιναν χρησιμοποιώντας το Στατιστικό τύπο $P_t = P_o (1 + x)^t$ και μέσο ετήσιο ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού εκείνο της δεκαετίας 2001/2011.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 – ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ

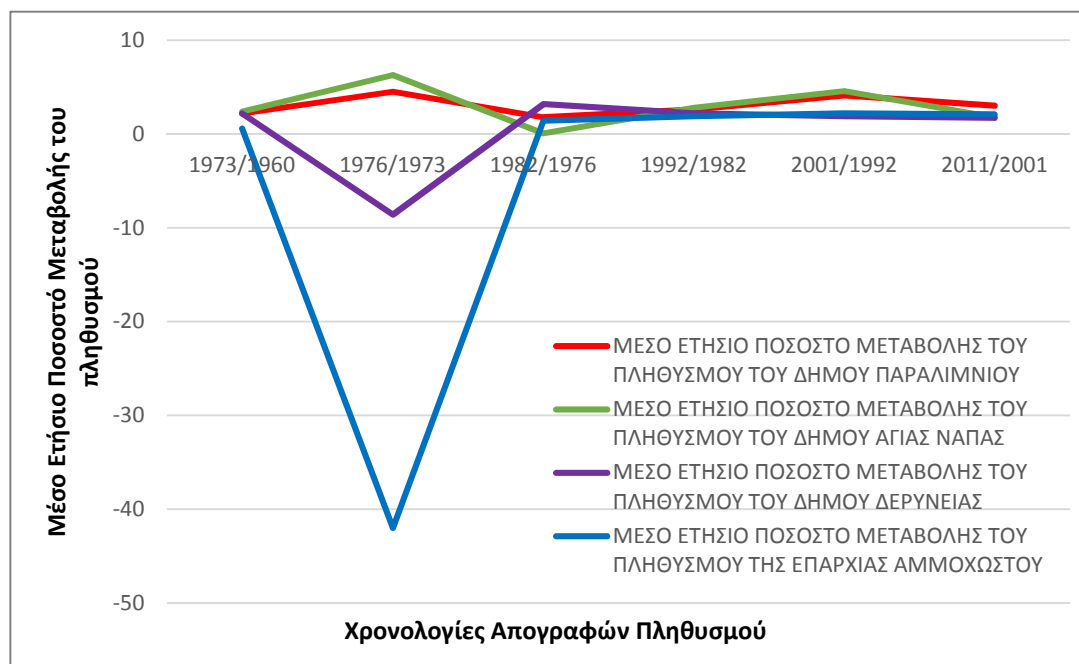

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 – ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΙ ΜΕΣΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ, ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ, ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ

Α/Α	ΕΤΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ		ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ		ΔΕΡΥΝΕΙΑ		ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ	
		ΜΕΣΟ ΕΤΗΣΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (%) ¹	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (%) ²	ΜΕΣΟ ΕΤΗΣΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (%) ¹	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (%) ²	ΜΕΣΟ ΕΤΗΣΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (%) ¹	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (%) ²	ΜΕΣΟ ΕΤΗΣΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (%) ¹	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (%) ²
1	1973/1960	2,2	32,9	2,4	35,3	2,2	32,2	0,6	8,4
2	1976/1973	4,5	14,1	6,3	20,2	-8,6	-23,5	-42,0	-80,5
3	1982/1976	1,8	11,6	0,08	0,5	3,2	20,7	1,4	8,6
4	1992/1982	2,7	31,2	2,8	28,8	2,2	24,5	1,9	20,3
5	2001/1992	4,1	43,7	4,6	52,4	1,9	18,8	2,2	21,8
6	2011/2001	3,0	34,9	1,8	19,8	1,7	18,1	2,1	23,4

- Πηγή:**
- Υπολογισμοί του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως που έγιναν χρησιμοποιώντας το Στατιστικό τύπο $P_t = P_0 (1 + x)^t$
 - Υπολογισμοί του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως. Το ποσοστό μεταβολής προκύπτει ως το εξής παράδειγμα (Πληθυσμός 1973-Πληθυσμός 1960)/Πληθυσμός 1960

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2 – ΜΕΣΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ

- 1.2 Στον Πίνακα 5 και στο Διάγραμμα 2 φαίνονται το μέσο ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού των περιοχών Παραλιμνίου, Δερύνειας και Αγίας Νάπας και της Επαρχίας Αμμοχώστου κατά τις περιόδους των απογραφών. Αναλυτικότερα προκύπτει ότι το μέσο ετήσιο ποσοστό μεταβολής τόσο του πληθυσμού του Παραλιμνίου όσο και της Αγίας Νάπας των διαστημάτων 1973/1960 και 1976/1973 ήταν αυξητικό. Αυτό δεν συμβαίνει στην περίπτωση τόσο της Δερύνειας όσο και της Επαρχίας Αμμοχώστου. Με την Τουρκική εισβολή του 1974 και την κατάληψη μεγάλου μέρους της έκτασης της Δερύνειας και του μεγαλύτερου μέρους της Επαρχίας Αμμοχώστου, το μέσο ετήσιο ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού κατά το διάστημα 1976/1973 παρουσίασε αρνητικό πρόσημο (-8,6% για τη Δερύνεια και - 42% για την Επαρχία Αμμοχώστου). Τόσο το Παραλίμνι όσο και η Αγία Νάπα ενώ κατά το διάστημα 1976/1973 φαίνεται ότι δέχτηκαν ένα μέρος του πληθυσμού που εκδιώχθηκε λόγω της Τουρκικής εισβολής, εν τούτοις οι απώλειες του πολέμου, η μετανάστευση και η μείωση των γεννήσεων οδήγησαν κατά το διάστημα 1982/1976 σε μείωση του μέσου ετήσιου ποσοστού μεταβολής του πληθυσμού τους παρόλο που στην πραγματικότητα αυτός αυξανόταν. Ειδικά για την Αγία Νάπα, κατά το διάστημα 1982/1976 το ετήσιο ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού ήταν πολύ μικρότερο από το αντίστοιχο της Επαρχίας Αμμοχώστου. Αντίθετα, για τη Δερύνεια, ενώ το ετήσιο ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού μειώθηκε κατά το διάστημα 1976/1973 ως αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής με την κατάληψη μέρους της έκτασής της και τον εκτοπισμό του πληθυσμού τους, στη συνέχεια και λόγω πληθυσμού ο οποίος επανήλθε στην περιοχή, το ποσοστό παρουσιάζεται αυξημένο για το διάστημα 1982/1976 σε μέγεθος μεγαλύτερο και από εκείνο της Επαρχίας Αμμοχώστου. Στις επόμενες χρονικές περιόδους 1992/1982 και 2001/1992 το μέσο ετήσιο ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού τόσο του Παραλιμνίου όσο και της Αγίας Νάπας παρουσιάζει αύξηση μέχρι και το χρονικό διάστημα 2011/2001 όπου και πάλι παρατηρείται επιβράδυνση. Όσον αφορά τη Δερύνεια, το μέσο ετήσιο ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού για τις πιο πάνω χρονικές περιόδους παρουσιάζει μείωση παρόλο που στην πραγματικότητα αυτός αυξανόταν. Ειδικά για το Παραλίμνι επισημαίνεται ότι με εξαίρεση το χρονικό διάστημα 1976/1973 όπου επικράτησαν άλλες συνθήκες, κατά τα επόμενα χρονικά διαστήματα το μέσο ετήσιο ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού του Παραλιμνίου ήταν μεγαλύτερο από αυτό της Επαρχίας Αμμοχώστου (ειδικά στο διάστημα 2001/1992 ήταν σχεδόν το διπλάσιο). Τόσο για την Αγία Νάπα όσο και για τη Δερύνεια, τα χρονικά διαστήματα κατά τα οποία το μέσο ετήσιο ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού τους ήταν μεγαλύτερο από αυτό της Επαρχίας Αμμοχώστου ήταν τα διαστήματα 1992/1982 και 2001/1992 (ειδικά για την Αγία Νάπα στο διάστημα 2001/1992 το ποσοστό ήταν σχεδόν το διπλάσιο). Εξαίρεση αποτελεί επίσης το χρονικό διάστημα 1976/1973 όπου στους αριθμούς αποτυπώνονται αποτελέσματα του εκτοπισμού και μετεγκατάστασης του πληθυσμού λόγω της τουρκικής εισβολής. Τέλος, όσον αφορά ολόκληρη την Επαρχία Αμμοχώστου φαίνεται ότι από το χρονικό διάστημα 1992/1982 μέχρι και το χρονικό διάστημα 2011/2001 το μέσο ετήσιο ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού παρουσιάζεται αυξητικό με ένα σχετικά σταθερό ρυθμό.
- 1.3 Οι μεγαλύτερες πληθυσμιακές μεταβολές που παρατηρήθηκαν στο Παραλίμνι και την Αγία Νάπα είναι αυτές της χρονικής περιόδου 1976/1973 και αυτές που αφορούν τις χρονικές περιόδους από το 1982 και μετέπειτα. Αυτές οφείλονται πέραν της φυσικής αύξησης και σε ένα συνδυασμό παραγόντων. Στην περίοδο 1976/1973 περιλαμβάνονται τα τραγικά γεγονότα της εισβολής του 1974 που

αποτέλεσε σταθμό στην ιστορία του Παραλιμνίου και της Αγίας Νάπας με πληθυσμό να εγκαθίσταται στην περιοχή αυτή. Από το 1982 και μετέπειτα οι πληθυσμιακές μεταβολές φαίνεται να οφείλονται στο ενδιαφέρον τόσο από Κύπριους όσο και από υπηκόους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υπάρχει για αγορά κατοικίας για προσωρινή ή συνήθη διαμονή στις περιοχές αυτές και στην προσφορά ευκαιριών για απασχόληση στον τριτογενή τομέα της οικονομίας. Όσον αφορά το Δήμο Δερύνειας, η χρονική περίοδος 1976/1973 αποτέλεσε σταθμό αρνητικής πληθυσμιακής μεταβολής λόγω του εκτοπισμού πληθυσμού ως αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής. Τη χρονική περίοδο 1982/1976 το πρόσημο της μεταβολής του πληθυσμού έγινε θετικό λόγω επιστροφής πληθυσμού στη Δερύνεια. Από τη χρονική περίοδο όμως 1982/1976 μέχρι τη χρονική περίοδο 2011/2001 ο πληθυσμός στη Δερύνεια καταγράφεται αυξητικός αλλά με αντίστοιχο ανά χρονική περίοδο μέσο ετήσιο ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού μειωμένο.

- 1.4 Σύμφωνα με το Δήμο Παραλιμνίου ο πληθυσμός στο Δήμο ανέρχεται στους 21000 κατοίκους, αριθμός που εκτιμήθηκε από την καταμέτρηση των υδρομετρητών που είχαν κατανάλωση και στα τέσσερα τρίμηνα του έτους πέραν των 15 τόνων νερού πολλαπλασιασμένοι επί το μέσο μέγεθος νοικοκυριού. Σύμφωνα με το Δήμο Αγίας Νάπας, παράλληλα με τον μόνιμο πληθυσμό του Δήμου υπάρχουν 3.000 senior citizens και στην πραγματικότητα ο ισοδύναμος πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σε πέραν των 40.000 μόνιμων κατοίκων. Ο πληθυσμός τεκμηριώνεται τόσο από τον ετήσιο όγκο οικιακών απορριμμάτων που παράγονται και είναι περί τους 12.000 τόνους, αλλά και από την κατανάλωση νερού που ανέρχεται ετήσια στα 2,5 εκατομμύρια m³.
- 1.5 Σύμφωνα με το Δήμο Αγίας Νάπας ο πληθυσμός στο Δήμο ανέρχεται στους 40000 κατοίκους, αριθμός που εκτιμήθηκε τόσο από τον ετήσιο όγκο οικιακών απορριμμάτων που παράγονται και είναι περί τους 12000 τόνους όσο και από την κατανάλωση του νερού που ανέρχεται ετήσια στα 2,5 εκατομμύρια m³. Η θέση του Δήμου Αγίας Νάπας είναι ότι η απογραφή του πληθυσμού του Οκτωβρίου 2011 έγινε σε χρόνο και περίοδο που δεν είναι αντιπροσωπευτική για το Δήμο.
- 1.6 Ηλικιακή Διάρθρωση Πληθυσμού

Συγκρίνοντας τις Απογραφές Πληθυσμού 2001 και 2011 διαπιστώνεται ότι σε σχέση με την ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου (Πίνακας 6) το ποσοστό των ηλικιών 0-14 ετών, επί του συνόλου του πληθυσμού έχει μειωθεί από 24,2% το 2001 σε 17,6% το 2011, γεγονός που θα επηρεάσει μακροπρόθεσμα και το ποσοστό της ηλικιακής ομάδας 15-64 ετών. Σημειώνεται ότι το φαινόμενο αυτό παρατηρείται τόσο σε ολόκληρη την Επαρχία Αμμοχώστου αφού το αντίστοιχο ποσοστό μειώθηκε από το 25,2% το 2001 στο 18,1% το 2011, όσο και παγκύπρια με μείωση του ποσοστού από 21,5% το 2001 σε 16,1% το 2011.

Το μεγάλο ποσοστό της ηλικιακής ομάδας 15-64 ετών, της Απογραφής Πληθυσμού 2011, καταδεικνύει τον δυναμισμό στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου αφού η ομάδα αυτή αποτελεί ουσιαστικά τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό. Αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσοστό αυτό είναι λίγο μεγαλύτερο τόσο από αυτό της Επαρχίας Αμμοχώστου, όσο και από το παγκύπριο ποσοστό. Το ίδιο ίσχυε και στην Απογραφή Πληθυσμού 2001 σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό της Επαρχίας Αμμοχώστου. Όσον όμως αφορά το παγκύπριο ποσοστό, αυτό ήταν οριακά το ίδιο με αυτό του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου.

Τέλος, παρατηρείται ότι το ποσοστό της ηλικιακής ομάδας 65+ είναι μικρότερο τόσο από εκείνο της Επαρχίας Αμμοχώστου (οριακά) όσο και παγκύπρια. Το ίδιο μικρότερο ήταν και στην απογραφή πληθυσμού 2001.

Στον Πίνακα 7 φαίνεται αναλυτικά η ηλικιακή διάρθρωση για κάθε Τοπική Αρχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου, για το σύνολο της Επαρχίας Αμμοχώστου και παγκύπρια.

Στο Διάγραμμα 3 φαίνεται η ηλικιακή διάρθρωση των τριών Τοπικών Αρχών ξεχωριστά κατά τις απογραφές 2001 και 2011, και στο Διάγραμμα 4 φαίνεται η ηλικιακή διάρθρωση των τριών Τοπικών Αρχών ξεχωριστά κατά φύλο.

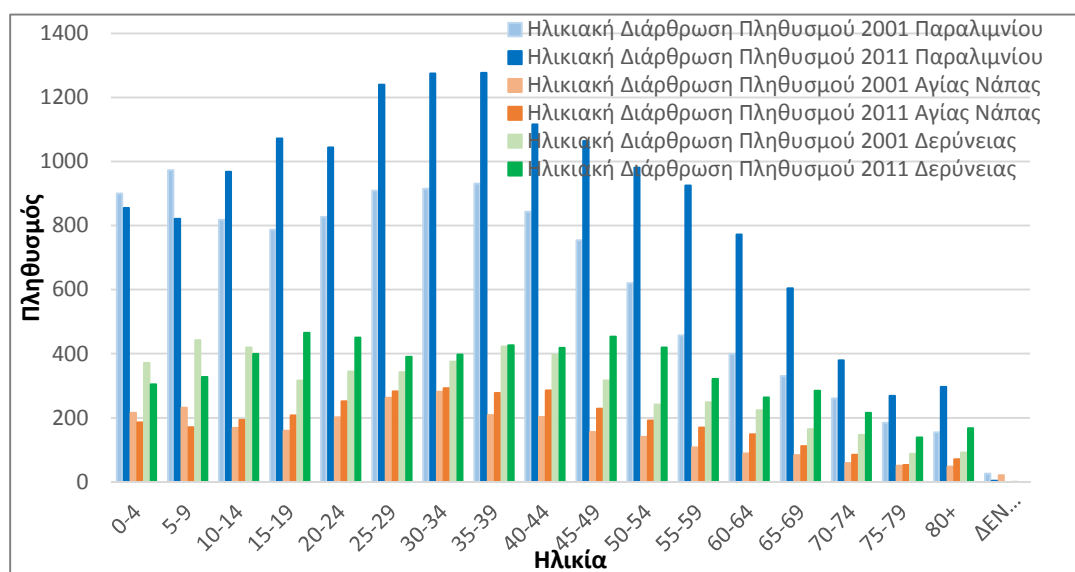
ΠΙΝΑΚΑΣ 6 – ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ, ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΚΑΙ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ/ ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (%)		ΗΛΙΚΙΑ ΟΜΑΔΑ		
		0-14	15-65	65+
ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	2001	24,3	67,1	8,4
	2011	17,7	72,0	10,4
ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ	2001	22,9	67,3	9,0
	2011	17,2	72,9	10,0
ΔΕΡΥΝΕΙΑ	2001	24,8	65,2	10
	2011	17,6	68,6	13,8
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	2001	24,2	66,6	8,9
	2011	17,6	71,2	11,1
ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ	2001	25,2	65,4	9,4
	2011	18,1	70,3	11,6
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	2001	21,5	66,8	11,6
	2011	16,1	70,6	13,3

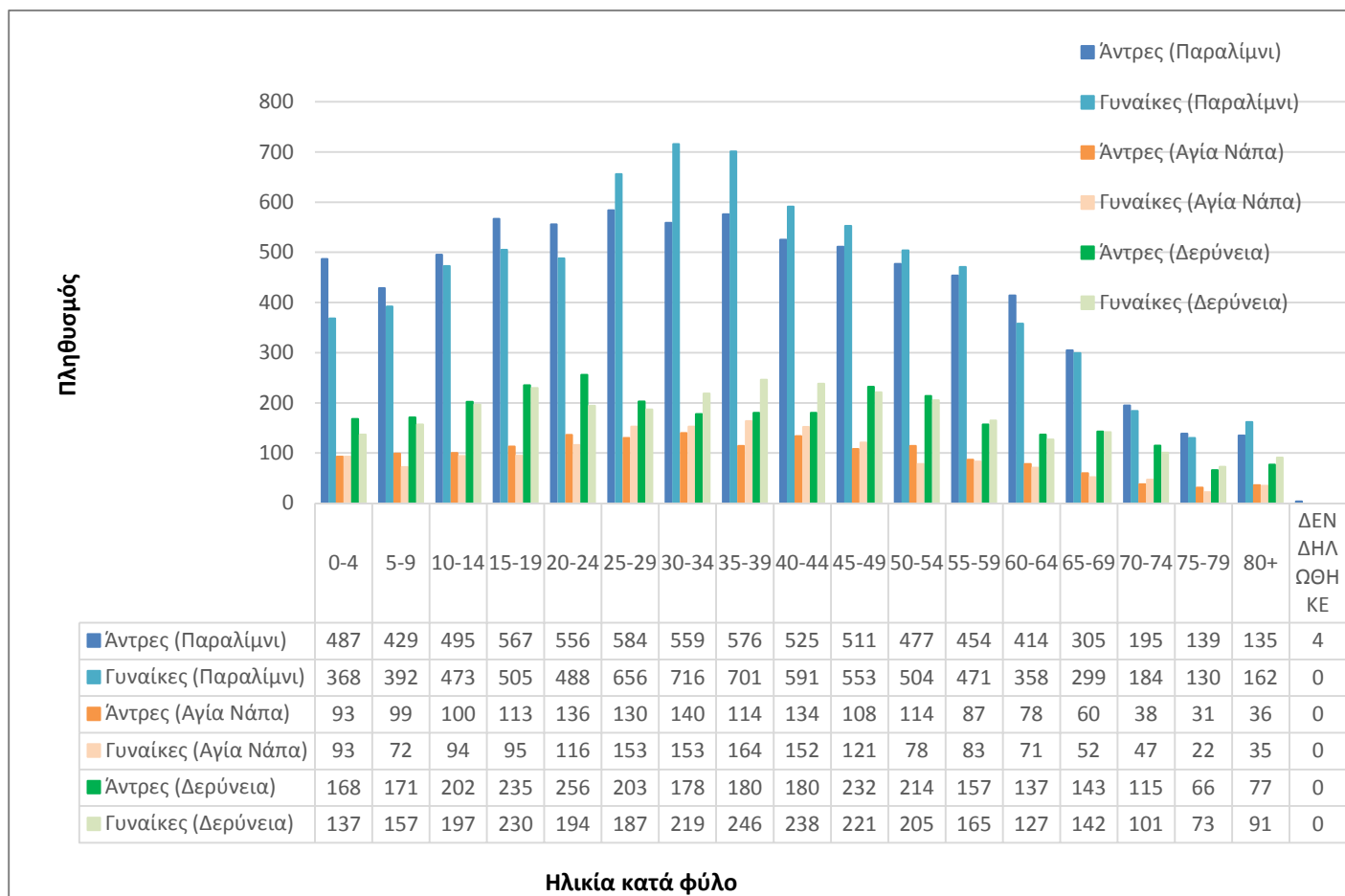
**ΠΙΝΑΚΑΣ 7 – ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ
ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ, ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΚΑΙ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ**

ΔΗΜΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ		ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ		ΔΕΡΥΝΕΙΑ		ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ		ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
0-4	900	855	216	186	371	305	2.895	2.747	43.958	45.015
5-9	973	821	232	171	442	328	3.478	2.637	53.386	42.635
10-14	818	968	169	194	419	399	3.072	3.057	53.973	47.298
15-19	787	1.072	160	208	317	465	3.004	3.612	55.619	55.818
20-24	827	1.044	202	252	344	450	2.921	3.532	53.475	66.073
25-29	909	1.240	263	283	342	390	2.738	3.746	49.830	74.114
30-34	915	1.275	282	293	375	397	2.791	3.660	49.134	69.834
35-39	931	1.277	209	278	422	426	2.932	3.401	52.524	61.862
40-44	843	1.116	203	286	397	418	2.836	3.346	53.263	59.728
45-49	754	1.064	156	229	317	453	2.385	3.277	46.431	57.240
50-54	620	981	141	192	242	419	1.979	3.100	43.383	56.128
55-59	457	925	108	170	249	322	1.637	2.733	35.202	47.762
60-64	399	772	89	149	224	264	1.429	2.380	31.325	45.034
65-69	331	604	84	112	165	285	1.197	1.914	25.924	36.328
70-74	261	379	59	85	147	216	933	1.397	21.362	29.433
75-79	185	269	51	53	88	139	705	980	16.278	21.058
80+	155	297	48	71	92	168	675	1.106	9.992	24.948
ΔΕΝ ΔΗΛΩΘΗΚΕ	26	4	21	0	1	0	71	4	8.470	99
ΣΥΝΟΛΟ	11.091	14.963	2.693	3.212	4.954	5.844	37.738	46.629	703.529	840.407

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3 – ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΗΜΩΝ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4 – ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΗΜΩΝ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΤΟ 2011

1.7 Στον Πίνακα 8 φαίνεται ο πληθυσμός των Δήμων Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας κατά υπηκοότητα κατά τις απογραφές πληθυσμού 2001 και 2011. Από επεξεργασία των στοιχείων του Πίνακα που αφορούν το Δήμο Παραλιμνίου κατά την απογραφή πληθυσμού 2001 οι Κύπριοι αποτελούσαν το 89,3% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου, ποσοστό που μειώθηκε το 2011 στο 70,4%. Το ποσοστό των υπηκόων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυξήθηκε αντίστοιχα από 6,9% σε 23,4% και των υπηκόων άλλων χωρών από 3,8% σε 5,7%. Για το Δήμο Αγίας Νάπας τα αντίστοιχα ποσοστά δείχνουν ότι κατά την απογραφή πληθυσμού 2001 οι Κύπριοι αποτελούσαν το 86,5% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου, ποσοστό που μειώθηκε το 2011 στο 70,7%. Το ποσοστό των υπηκόων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυξήθηκε από 7,8% σε 20% και των υπηκόων άλλων χωρών μειώθηκε από 7,8% σε 6,7%. Για το Δήμο Δερύνειας τα ποσοστά δείχνουν ότι κατά την απογραφή πληθυσμού 2001 οι Κύπριοι αποτελούσαν το 93,9% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου, ποσοστό που μειώθηκε το 2011 στο 84,8%. Το ποσοστό των υπηκόων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυξήθηκε από 3,6% σε 9,6% και των υπηκόων άλλων χωρών αυξήθηκε από 2,5% σε 4%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8 – ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ

Τοπική Αρχή	Χρονολογία απογραφής	Υπηκοότητα πληθυσμού			Σύνολο πληθυσμού
		Κύπριοι	Υπήκοοι Ευρωπαϊκής Ένωσης	Υπήκοοι άλλων χωρών	
Δήμος Παραλιμνίου	2001	9 901	768	422	11 091
	2011	10 538	3 499	854	14 963
Δήμος Αγία Νάπας	2001	2 330	154	209	2 693
	2011	2 270	644	215	3 212
Δήμος Δερύνειας	2001	4 651	176	127	4 954
	2011	4 954	563	231	5 844

1.8 Προοπτικές

Με βάση τα πιο πάνω, στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου θα μπορούσαν να σημειωθούν ως γενικές παραδοχές ότι μέχρι το έτος ορίζοντα του Σχεδίου θα ισχύουν οι ακόλουθες προοπτικές σε ότι αφορά τον πληθυσμό:

- (α) Ο μόνιμος πληθυσμός θα συνεχίσει να αυξάνεται με μέσο ετήσιο ποσοστό μεταβολής μεγαλύτερο εκείνου της Επαρχίας Αμμοχώστου,
- (β) Αναμένεται η συνέχιση της επιλογής της περιοχής ως προορισμό για απόκτηση κατοικίας από υπηκόους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή/ και υπηκόους άλλων χωρών, και
- (γ) Οι αυτόχθονες κάτοικοι θα συνεχίσουν να εγκαθίστανται μόνιμα στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου.

2. Απασχόληση

- 2.1 Σύμφωνα με στοιχεία από την Απογραφή Πληθυσμού 2011 το σύνολο των εργαζομένων Παραλιμνίου (6.616 άτομα) αντιπροσωπεύει ποσοστό περίπου 86,3% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (7.667 άτομα). Το αντίστοιχο ποσοστό της Απογραφής Πληθυσμού 2001 ανερχόταν στο 98,6%. Το σύνολο των εργαζομένων Αγίας Νάπας (1.381 άτομα) αντιπροσωπεύει ποσοστό περίπου 82,2% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (1.681 άτομα). Το αντίστοιχο ποσοστό της Απογραφής Πληθυσμού 2001 ανερχόταν στο 95,2%. Το σύνολο των εργαζομένων Δερύνειας (2 484 άτομα) αντιπροσωπεύει ποσοστό περίπου 87,7% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (2 833 άτομα). Το αντίστοιχο ποσοστό της Απογραφής Πληθυσμού 2001 ανερχόταν στο 98,5%.
- 2.2 Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2011, το 73,1% του συνόλου των εργαζομένων κατά τόπο διαμονής το Δήμο Παραλιμνίου, απασχολείται στο Δήμο Παραλιμνίου. Ποσοστό 23,3% απασχολείται σε άλλο Δήμο/Κοινότητα και διακινείται καθημερινά. Η κατανομή του τόπου εργασίας του συνόλου των εργαζομένων Παραλιμνίου φαίνεται στον Πίνακα 9. Επιπρόσθετα εξετάζοντας τα στοιχεία της ίδιας Απογραφής για το σύνολο των εργαζόμενων κατά τόπο εργασίας, διαπιστώνεται ότι το σύνολο των εργαζομένων στο Δήμο ανέρχεται στα 8.591 άτομα. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι η περιοχή λειτουργεί ως προορισμός εργασίας από εργαζόμενους άλλων Δήμων/Κοινοτήτων.
- Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της ίδιας Απογραφής Πληθυσμού, το 80,8% του συνόλου των εργαζομένων κατά τόπο διαμονής το Δήμο Αγίας Νάπας απασχολείται στο Δήμο Αγίας Νάπας. Ποσοστό 15,4% απασχολείται σε άλλο Δήμο/Κοινότητα και διακινείται καθημερινά. Η κατανομή του τόπου εργασίας του συνόλου των εργαζομένων Αγίας Νάπας φαίνεται στον Πίνακα 10. Επιπρόσθετα εξετάζοντας τα στοιχεία της ίδιας Απογραφής για το σύνολο των εργαζομένων κατά τόπο εργασίας, διαπιστώνεται ότι το σύνολο των εργαζόμενων στο Δήμο ανέρχεται στα 4.830 άτομα. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι η περιοχή λειτουργεί ως προορισμός εργασίας από εργαζόμενους άλλων Δήμων/Κοινοτήτων.
- Αντίστοιχα στοιχεία για το Δήμο Δερύνειας καταδεικνύουν ότι το 38% του συνόλου των εργαζομένων κατά τόπο διαμονής το Δήμο απασχολείται στην περιοχή του Δήμου. Ποσοστό 53,7% απασχολείται σε άλλο Δήμο/Κοινότητα και διακινείται καθημερινά. Η κατανομή του τόπου εργασίας του συνόλου των εργαζομένων Δερύνειας φαίνεται στον Πίνακα 10α. Επιπρόσθετα εξετάζοντας τα στοιχεία της ίδιας Απογραφής για το σύνολο των εργαζομένων κατά τόπο εργασίας, διαπιστώνεται ότι το σύνολο των εργαζομένων στο Δήμο είναι 1 583 άτομα. Δηλαδή, ενώ σύμφωνα με τον Πίνακα 10α, 945 εργαζόμενοι με τόπο διαμονής το Δήμο, έχουν παράλληλα εκεί και τον τόπο εργασίας τους, εν τούτοις φαίνεται ότι άλλοι 638 εργαζόμενοι με τόπο διαμονής άλλο Δήμο/Κοινότητα έχουν ως προορισμό εργασίας το Δήμο Δερύνειας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 – ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟ ΔΙΑΜΟΝΗΣ (ΔΗΜΟ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ) ΚΑΙ ΤΟΠΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2011

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΤΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ									
	ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΣΕ ΑΛΛΟ ΔΗΜΟ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΜΗ ΣΤΑΘΕΡΟ ΜΕΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ)	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΔΕΝ ΔΗΛΩΘΗΚΕ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
6.616	4.837	73,1	1.539	23,3	193	2,9	34	0,5	13	0,2

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 10 – ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟ ΔΙΑΜΟΝΗΣ (ΔΗΜΟ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ) ΚΑΙ ΤΟΠΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2011

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΤΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ									
	ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΣΕ ΑΛΛΟ ΔΗΜΟ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΜΗ ΣΤΑΘΕΡΟ ΜΕΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ)	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΔΕΝ ΔΗΛΩΘΗΚΕ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
1.381	1.116	80,8	212	15,4	50	3,6	2	0,1	1	0,07

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 10α – ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟ ΔΙΑΜΟΝΗΣ (ΔΗΜΟ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ) ΚΑΙ ΤΟΠΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2011

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΤΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ									
	ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΣΕ ΑΛΛΟ ΔΗΜΟ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΜΗ ΣΤΑΘΕΡΟ ΜΕΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ)	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΔΕΝ ΔΗΛΩΘΗΚΕ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
2.484	945	38,0	1.334	53,7	189	7,6	12	0,5	4	0,16

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

2.3 Ο Τριτογενής Τομέας αποτελεί σύμφωνα με τον Πίνακα 11 και τον Πίνακα 12, τον κυριότερο τομέα απασχόλησης των εργαζομένων τόσο κατά τόπο διαμονής όσο και κατά τόπο εργασίας για της περιοχή του Δήμου Παραλιμνίου. Αναλύοντας τα στοιχεία κατά τόπο εργασίας φαίνεται ότι στον Τομέα αυτό απασχολούνται σύμφωνα με την Απογραφή Πληθυσμού 2011, 7.085 άτομα ή ποσοστό 82,5%. Σημειώνεται επιπρόσθετα ότι το ποσοστό απασχόλησης στον Τομέα αυτό κατά τόπο εργασίας είναι ψηλότερο από εκείνο της Επαρχίας Αμμοχώστου (79,2%). Το ίδιο ποσοστό απασχόλησης στον Τριτογενή Τομέα κατά τόπο διαμονής (79,2%) είναι επίσης ψηλότερο από εκείνο της Επαρχίας Αμμοχώστου (75,2%) και από εκείνο παγκύπρια (76,8%).

Αντίστοιχα στοιχεία για το Δήμο Αγίας Νάπας δείχνουν επίσης τον Τριτογενή Τομέα να αποτελεί τον κυριότερο τομέα απασχόλησης των εργαζομένων τόσο κατά τόπο διαμονής όσο και κατά τόπο εργασίας. Τα στοιχεία κατά τόπο εργασίας δείχνουν ότι 4.537 άτομα ή ποσοστό 93,9% απασχολούνται στον Τομέα αυτό. Το ποσοστό αυτό είναι κατά πολύ ψηλότερο από εκείνο τόσο του Δήμου Παραλιμνίου όσο και της Επαρχίας Αμμοχώστου και καταδεικνύει τον προσανατολισμό σε αυτή την οικονομική δραστηριότητα. Το ίδιο ποσοστό απασχόλησης στον Τριτογενή Τομέα κατά τόπο διαμονής (85,7%) είναι επίσης ψηλότερο από εκείνο της Επαρχίας Αμμοχώστου (75,2%) και από εκείνο παγκύπρια (76,8%).

Όσον αφορά το Δήμο Δερύνειας στους Πίνακες 11 και 12 φαίνεται ότι ο Τριτογενής Τομέας επίσης αποτελεί τον κυριότερο τομέα απασχόλησης των εργαζομένων τόσο κατά τόπο διαμονής όσο και κατά τόπο εργασίας. Τα στοιχεία κατά τόπο εργασίας δείχνουν ότι 1.131 άτομα ή ποσοστό 71,4% απασχολούνται στον Τομέα αυτό. Το εν λόγω ποσοστό όμως είναι χαμηλότερο τόσο από εκείνα των Δήμων Παραλιμνίου (82,5%) και Αγίας Νάπας (93,9%) όσο και από εκείνα της Επαρχίας Αμμοχώστου (79,6%) και παγκύπρια (76,8%). Το ίδιο ποσοστό απασχόλησης κατά τόπο διαμονής (77,1%) είναι χαμηλότερο από εκείνο των Δήμων Παραλιμνίου (79,2) και Αγίας Νάπας (85,7%) και ψηλότερο από εκείνο της Επαρχίας Αμμοχώστου (75,2%) και το παγκύπριο (76,8%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 – ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2011

Α/Α	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ		ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ		ΔΕΡΥΝΕΙΑ		ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ		ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	
		ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1	Πρωτογενής Τομέας	213	3,2%	48	3,5%	101	4,1%	1.039	5,3%	9.244	2,5%
2	Δευτερογενής Τομέας	1091	16,5%	137	9,9%	453	18,2%	3.681	18,7%	70.950	19,1%
3	Τριτογενής Τομέας	5.240	79,2%	1.184	85,7%	1915	77,1%	14.816	75,2%	285.277	76,8%
4	Δε δηλώθηκε	72	1,1%	12	0,9%	15	0,6%	163	0,8%	5.845	1,6%
5	Σύνολο	6.616	100,0%	1.381	100,0%	2.484	100%	19.699	100,0%	371.316	100,0%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 – ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2011

Α/Α	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ		ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ		ΔΕΡΥΝΕΙΑ		ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ	
		ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1	Πρωτογενής Τομέας	179	2,1%	47	1,0%	87	5,5%	959	4,9%
2	Δευτερογενής Τομέας	1.260	14,7%	229	4,7%	358	22,6%	2.926	14,9%
3	Τριτογενής Τομέας	7.085	82,5%	4.537	93,9%	1.131	71,4%	15.667	79,6%
4	Δε δηλώθηκε	67	0,8%	17	0,4%	7	0,5%	123	0,6%
5	Σύνολο	8.591	100,0%	4.830	100,0%	1.583	100,0%	19.675	100,0%

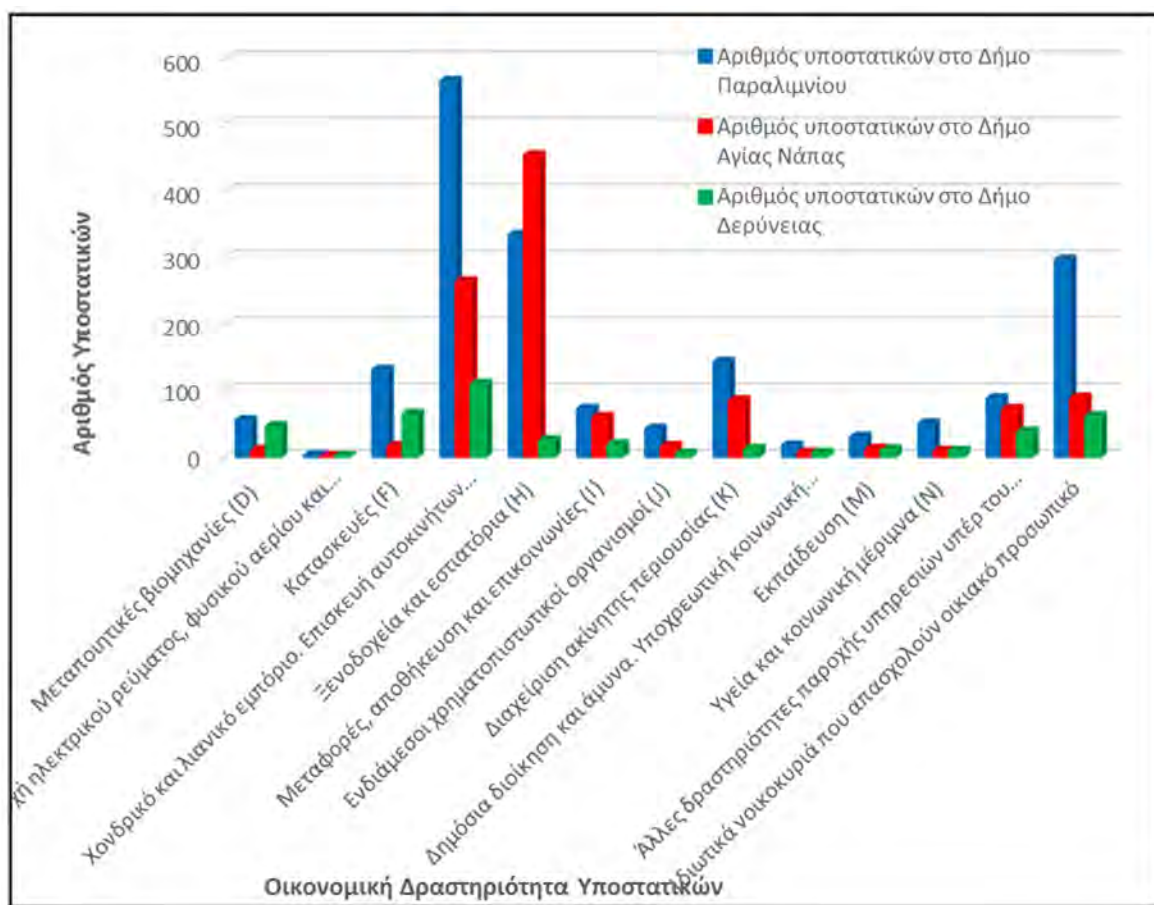
Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

2.4 Ο Δευτερογενής Τομέας αποτελεί για την περιοχή του Τοπικού Σχεδίου τον δεύτερο σε σπουδαιότητα τομέα απασχόλησης των εργαζομένων τόσο κατά τόπο διαμονής (Δήμος Παραλιμνίου, 1.091 άτομα ή ποσοστό 16,5% του συνόλου των εργαζομένων, Δήμος Αγίας Νάπας 137 άτομα ή ποσοστό 9,9% του συνόλου των εργαζομένων και Δήμος Δερύνειας, 453 άτομα ή ποσοστό 18,2% του συνόλου των εργαζομένων) όσο και κατά τόπο εργασίας (Δήμος Παραλιμνίου 1.260 άτομα ή ποσοστό 14,7% του συνόλου των εργαζομένων, Δήμος Αγίας Νάπας 229 άτομα ή ποσοστό 4,7% του συνόλου των εργαζομένων και Δήμος Δερύνειας 358 άτομα ή ποσοστό 22,6% του συνόλου των εργαζομένων).

2.5 Στον Πίνακα 13 και στο Διάγραμμα 5 φαίνονται τα υποστατικά του Δευτερογενούς και Τριτογενούς Τομέα Δραστηριότητας που υπήρχαν στους Δήμους Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας σύμφωνα με την Απογραφή Επιχειρήσεων 2005. Σημειώνεται ότι από τις 4.816 επιχειρήσεις που απογράφηκαν στην Επαρχία Αμμοχώστου οι 3 329 ή ποσοστό 69,1% βρίσκονταν στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου. Στον Πίνακα 14 περιλαμβάνονται νεότερα στοιχεία του Μητρώου Επιχειρήσεων 2015 που ετοίμασε η Στατιστική Υπηρεσία και τα οποία παρόλο που δεν αποτελούν στοιχεία Απογραφής εντούτοις παρέχουν αρκετά αξιόπιστη εικόνα της

πραγματικότητας τη δεδομένη στιγμή. Στον ίδιο Πίνακα καταγράφεται επίσης ο αριθμός των εργαζομένων κατά τόπο εργασίας και κατά Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας σύμφωνα με την Απογραφή Πληθυσμού 2011. Αναλύοντας και συγκρίνοντας τα στοιχεία των Πινάκων 13 και 14 προκύπτει ότι από την ημερομηνία Απογραφής Επιχειρήσεων 2005 μέχρι την ημερομηνία που καταρτίστηκε το Μητρώο Επιχειρήσεων 2015 ο αριθμός των υποστατικών για το Δήμο Παραλιμνίου αυξήθηκε σε ποσοστό 40,6%, για το Δήμο Αγίας Νάπας αυξήθηκε σε ποσοστό 6,7% και για το Δήμο Δερύνειας αυξήθηκε σε ποσοστό 38,7%. Τα υποστατικά που καταγράφηκαν στο Μητρώο Επιχειρήσεων 2015 αποτελούν το 64,5% των υποστατικών της Επαρχίας Αμμοχώστου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5 – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ ΟΠΩΣ ΠΡΟΚΥΠΤΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2005

ΠΙΝΑΚΑΣ 13 - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 2005

Α/Α	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (Χρησιμοποιήθηκε το σύστημα NACE Αναθ. 1)	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ	
		ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΩΝ (Απογραφή Επιχειρήσεων 2005)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ (Απογραφή Επιχειρήσεων 2005)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΩΝ (Απογραφή Επιχειρήσεων 2005)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ (Απογραφή Επιχειρήσεων 2005)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΩΝ (Απογραφή Επιχειρήσεων 2005)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ (Απογραφή Επιχειρήσεων 2005)
1	Μεταποιητικές βιομηχανίες (D)	55	280	10	47	46	267

2	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού (E)	2	13	1	4	1	3
3	Κατασκευές (F)	131	597	16	110	65	228
4	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο. Επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (G)	566	1 338	264	578	110	358
5	Ξενοδοχεία και εστιατόρια (H)	334	3 555	454	4 937	25	71
6	Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες (I)	72	259	60	238	19	93
7	Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (J)	42	237	16	75	5	21
8	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας (K)	143	484	85	190	12	26
9	Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (L)	17	297	6	115	6	81
10	Εκπαίδευση (M)	30	378	12	55	11	111
11	Υγεία και κοινωνική μέριμνα (N)	50	309	9	36	9	13
12	Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών υπέρ του κοινωνικού συνόλου ή κοινωνικού και ατομικού χαρακτήρα	88	377	72	348	38	81
13	Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	297	298	89	90	61	61
Σύνολο		1 827	8 422	1 094	6 823	408	1 414

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 14- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ) ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ (Πηγή: Στ. Υπηρεσία)

Α/Α	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ	
		ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΩΝ (Μητρώο Επιχειρήσεων 2015)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Απογραφή πληθυσμού 2011)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΩΝ (Μητρώο Επιχειρήσεων 2015)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Απογραφή πληθυσμού 2011)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΩΝ (Μητρώο Επιχειρήσεων 2015)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Απογραφή πληθυσμού 2011)
1	Μεταποίηση (C)	78	354	12	45	58	238
2	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού (D)	2	26	0	0	0	0
3	Παροχή νερού, Επεξεργασία Λυμάτων, Διαχείριση Αποβλήτων και Δραστηριότητες Εξυγίανσης (E)	7	68	5	37	3	11
4	Κατασκευές (F)	172	812	26	147	78	109
5	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο. Επισκευή Μηχανοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών (G)	649	1461	248	503	146	330
6	Μεταφορά και Αποθήκευση (H)	82	209	60	121	13	23
7	Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης (I)	385	2127	396	3,067	26	55
8	Ενημέρωση και Επικοινωνία (J)	18	71	8	14	3	41
9	Χρηματοπιστωτικές και Ασφαλιστικές Δραστηριότητες (K)	63	265	16	71	6	36
10	Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας (L)	33	82	9	30	2	5
11	Επαγγελματικές, επιστημονικές και Τεχνικές Δραστηριότητες (M)	108	362	17	43	20	58
12	Διοικητικές και Υποστηρικτικές Δραστηριότητες (N)	111	170	85	128	13	9

13	Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα. Υποχρεωτική Κοινωνική Ασφάλιση (O)	17	407	6	113	5	117
14	Εκπαίδευση (P)	96	539	17	69	20	175
15	Δραστηριότητες Σχετικές με την ανθρώπινη Υγεία και την Κοινωνική Μέριμνα (Q)	112	559	10	50	17	84
16	Τέχνες, Διασκέδαση και Ψυχαγωγία (R)	66	151	40	155	17	34
17	Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών (S)	130	236	58	79	38	46
18	Δραστηριότητες Νοικοκυριών ως Εργοδοτών. Μη Διαφοροποιημένες Δραστηριότητες Νοικοκυριών, που αφορούν την Παραγωγή Αγαθών - και Υπηρεσιών - Για Ιδία Χρήση (T)	439	441	154	93	101	116
19	Δραστηριότητες Ετερόδικων Οργανισμών και Φορέων (U)	0	5	0	1	0	2
	Σύνολο	2.568	8.345	1.167	4766	566	1.489

2.6 Σύμφωνα με στοιχεία από τους Πίνακες 11 και 12, ο Πρωτογενής Τομέας, ο οποίος περιλαμβάνει τη Γεωργία, Δασοκομία, Αλιεία, Ορυχεία και Λατομεία, απασχολεί 213 άτομα (ήταν 264 κατά την απογραφή πληθυσμού 2001) και αντιπροσωπεύει ποσοστό 3,2% του συνόλου των εργαζομένων που έχουν ως τόπο διαμονής το Παραλίμνι. Ο ίδιος Τομέας απασχολεί 48 άτομα ή ποσοστό 3,5% του συνόλου των εργαζομένων που έχουν ως τόπο διαμονής τους την Αγία Νάπα και 101 άτομα (ήταν 125 κατά την απογραφή πληθυσμού 2001) ή ποσοστό 4,1% του συνόλου των εργαζομένων που έχουν ως τόπο διαμονής τους τη Δερύνεια. Οι ίδιοι αριθμοί για τους εργαζόμενους που έχουν ως τόπο εργασίας τους το Παραλίμνι είναι 179 με ποσοστό 2,1% επί του συνόλου των εργαζομένων στο Δήμο, 47 (ήταν 50 κατά την απογραφή πληθυσμού 2001) για τους εργαζόμενους που έχουν ως τόπο εργασίας τους την Αγία Νάπα με ποσοστό 1% επί του συνόλου των εργαζομένων στο Δήμο και 87 για τους εργαζόμενους που έχουν ως τόπο εργασίας τους τη Δερύνεια με ποσοστό 5,5% επί του συνόλου των εργαζόμενων στο Δήμο. Ο Τομέας αυτός αντιπροσωπεύει μικρό ποσοστό του συνόλου των εργαζομένων τόσο κατά τόπο διαμονής όσο και κατά τόπο εργασίας και είναι πιο χαμηλός από εκείνων της Επαρχίας Αμμοχώστου (5,3% και 4,9% αντίστοιχα), αλλά είναι πιο ψηλός από τον αντίστοιχο παγκύπρια, όσον αφορά των αριθμό των εργαζόμενων κατά τόπο διαμονής (2,5%).

2.7 Προοπτικές

Με βάση τα πιο πάνω, στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου θα μπορούσαν να σημειωθούν ως γενικές παραδοχές ότι μέχρι το έτος ορίζοντα του Σχεδίου θα ισχύουν οι ακόλουθες προοπτικές σε ότι αφορά την απασχόληση:

- (α) Η περιοχή θα συνεχίσει να αποτελεί τόπο προορισμό για απασχόληση,
- (β) Η απασχόληση στο δευτερογενή τομέα θα συνεχίσει να αποτελεί για την περιοχή το δεύτερο σε σπουδαιότητα τομέα απασχόλησης,
- (γ) Η περιοχή θα συνεχίσει να συγκεντρώνει σημαντικό ποσοστό υποστατικών επιχειρήσεων του δευτερογενή και τριτογενή τομέα απασχόλησης, σε σχέση με το σύνολο της Επαρχία Αμμοχώστου, και
- (δ) Η περιοχή θα συνεχίσει να διατηρεί προοπτικές συγκέντρωσης υποστατικών χονδρικού και λιανικού εμπορίου, επισκευής μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών και Δραστηριοτήτων Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης τα οποία συγκεντρώνουν και τους μεγαλύτερους αριθμούς υποστατικών στην περιοχή.

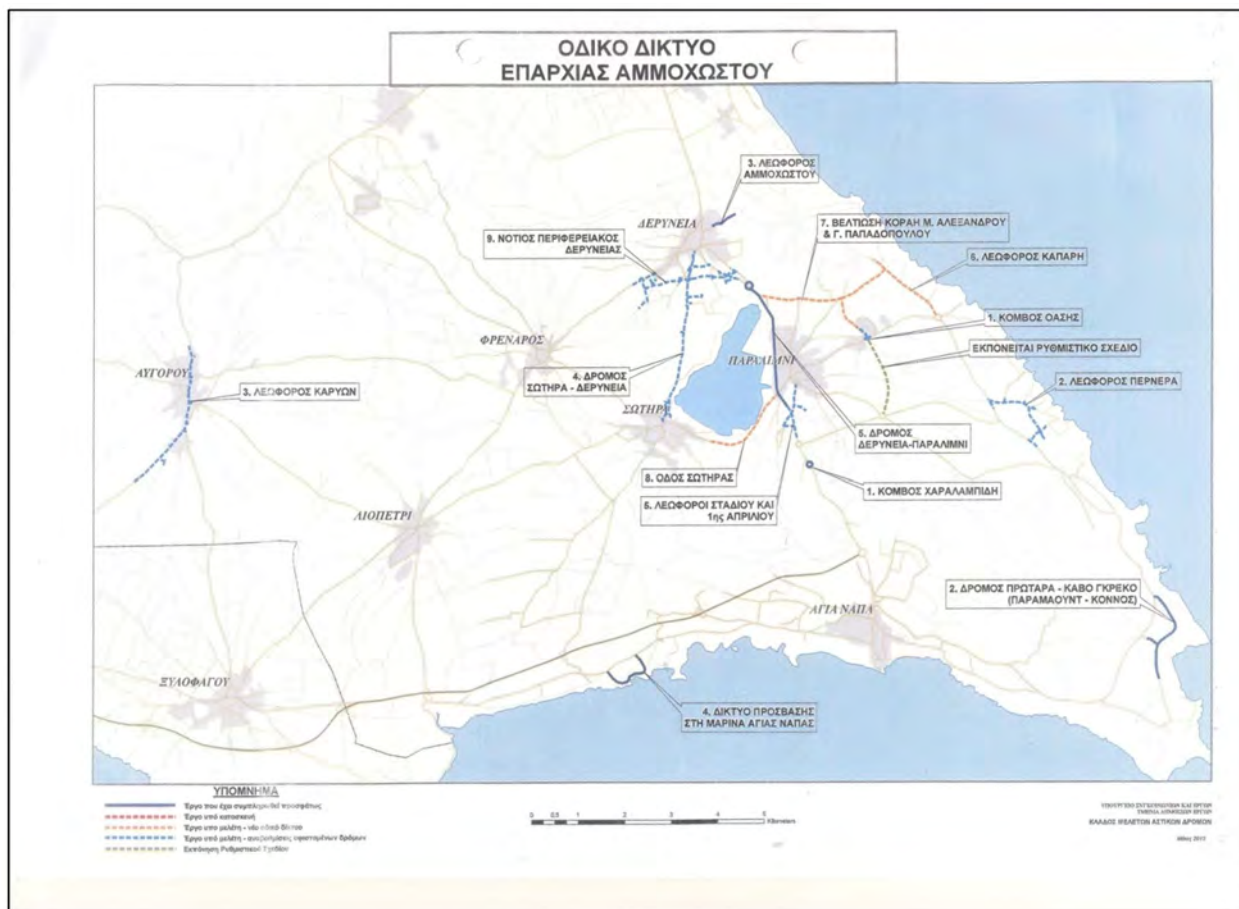
3. Οδικό Δίκτυο και Κυκλοφορία/ Μεταφορές/ Στάθμευση

- 3.1 Λόγω του γεγονότος ότι η πόλη της Αμμοχώστου είναι υπό τουρκική κατοχή, η περιοχή του Τοπικού Σχεδίου αποτελεί σήμερα αφενός όσον αφορά το Παραλίμνι μια δευτερεύουσα αστική περιοχή και αφετέρου όσον αφορά την Αγία Νάπα και Δερύνεια δύο περιφερειακές περιοχές, που ως σύνολο συνιστούν ένα σύμπλεγμα που κατέχει πρωτεύουσα θέση στην ελεύθερη περιοχή της Επαρχίας Αμμοχώστου. Οι παραθαλάσσιες περιοχές των Δήμων Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας έχουν αναπτυχθεί τουριστικά, με ξενοδοχειακές και άλλες τουριστικές μονάδες, καθώς και χρήσεις αναψυχής/ψυχαγωγίας. Σημαντική έκταση έχει επίσης χρησιμοποιηθεί για την ανέγερση παραθεριστικών κατοικιών. Ο Δήμος Δερύνειας παρά τον ουσιαστικό επηρεασμό του από τη συνεχιζόμενη τουρκική κατοχή και την πλήρη αποκοπή του από τη θάλασσα, αναπτύσσεται με επίκεντρο την προσφορά υπηρεσιών εμπορίου, επισκευών και κατασκευών και κατά δεύτερο λόγο με τουριστικές χρήσεις και χρήσεις αναψυχής/ψυχαγωγίας. Γενικά η περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου και ιδιαίτερα οι περιοχές Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας υποστηρίζουν τις γύρω Κοινότητες της περιοχής όσον αφορά ευκαιρίες απασχόλησης, εμπόριο και παροχή υπηρεσιών αναψυχής/ ψυχαγωγίας, ενώ λόγω της τούρκικης στρατιωτικής κατοχής της Αμμοχώστου, η πόλη της Λάρνακας αποτελεί το ουσιαστικό Μητροπολιτικό Κέντρο (αεροδρόμιο, λιμάνι, κάποιες κρατικές υπηρεσίες, τριτοβάθμια εκπαίδευση, κλπ) για την ευρύτερη περιοχή με όλες τις συνεπαγόμενες εξαρτήσεις που προκύπτουν για την περιοχή, περιλαμβανομένου και της ανάγκης για διασύνδεση με ένα ασφαλές, λειτουργικό και ταχείας κυκλοφορίας υπεραστικό οδικό δίκτυο.
- 3.2 Σύμφωνα με τα υφιστάμενα Σχέδια Ανάπτυξης (Δηλώσεις Πολιτικής Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας και εγκριμένο Τοπικό Σχέδιο Δερύνειας 2003) το υφιστάμενο ακτινωτό κατά βάση οδικό σύστημα, που προέκυψε ιστορικά θεωρήθηκε ανεπαρκές για να ικανοποιήσει τις αλματωδώς αυξανόμενες σύγχρονες ή προβλεπόμενες μελλοντικές ανάγκες κυκλοφορίας. Για το λόγο αυτό, το οδικό δίκτυο της περιοχών των δύο Δηλώσεων Πολιτικής Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας και του Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας αναπροσαρμόστηκε και ιεραρχήθηκε σε δρόμους πρωταρχικής σημασίας, βασικούς δρόμους δευτερεύουσας σημασίας (καθώς και άλλοι δρόμοι δευτερεύουσας σημασίας), τοπικούς δρόμους, ποδηλατοδρόμους και πεζόδρομους.
- 3.3 Με βάση την πιο πάνω φιλοσοφία, διαπιστώνεται ότι:
- Η περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου συνδέεται με την υπόλοιπη Κύπρο μέσω του αυτοκινητόδρομου Δεκέλειας – Ξυλοφάγου-Αγίας Νάπας ο οποίος συνδέει παράλληλα και την επαρχία Αμμοχώστου με την υπόλοιπη Κύπρο,
 - Όσον αφορά το Παραλίμνι οι δρόμοι πρωταρχικής σημασίας αποτελούνται από τους υφιστάμενους δρόμους περιφερειακής σημασίας Αγία Νάπας-Κάβο Γκρέκο-Πρωταρά, Αγίας Νάπας-Παραλιμνίου και το δρόμο που συνδέει το Παραλίμνι με τη Δερύνεια και τη Σωτήρα (Περιμετρικός Δακτύλιος Δερύνειας-Παραλιμνίου),
 - Για το Παραλίμνι ανάμεσα στους υφιστάμενους βασικούς δρόμους δευτερεύουσας σημασίας είναι η Λεωφόρος 1^{ης} Απριλίου, που διαπερνά την Κοινότητα από και προς Δερύνεια και Αγία Νάπα, ο άξονας που αποτελείται από τις οδούς Κοραή και Γιώρκη Παπαδόπουλου και συνδέει περιφερειακά με την παραλιακή Λεωφόρο Κάππαρη, η Λεωφόρος Πρωταρά η οποία επίσης συνδέει με την παραλιακή περιοχή και η Λεωφόρος Σωτήρας,

- Όσον αφορά την Αγία Νάπα σε ολόκληρη την επικράτεια του Δήμου υπάρχει ένα ικανοποιητικό οδικό δίκτυο με ασφαλτοστρωμένους δρόμους, με την προσβασιμότητα των οχημάτων να είναι επαρκής από όλες τις πλευρές του Δήμου, καθώς επίσης και προς τον αυτοκινητόδρομο. Ποδηλατοδρόμοι υπάρχουν κατά μήκος της περιοχής Νησί, και στον οδικό άξονα που ενώνει την Αγία Νάπα με το Δήμο Παραλιμνίου καθώς και την Αγία Νάπα με τον Πρωταρά μέσω Κάβο Γκρέκο,
- Για την Αγία Νάπα οι δρόμοι πρωταρχικής σημασίας αποτελούνται από τους υφιστάμενους δρόμους περιφερειακής σημασίας Αγίας Νάπας-Κάβο Γκρέκο-Πρωταρά, Αγίας Νάπας-Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας-Ποταμού του Λιοπετρίου,
- Για την Αγία Νάπα ανάμεσα στους υφιστάμενους βασικούς δρόμους δευτερεύουσας σημασίας στην Αγία Νάπα είναι οι Λεωφόροι Νησί και Τεύκρου Ανθία που ενώνουν την δυτική περιοχή της Αγίας Νάπας με το κέντρο, η Λεωφόρος Κρουού Νερού που ενώνει την κεντρική περιοχή με την ανατολική περιοχή της Αγίας Νάπας και οι Λεωφόρος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου ΙΙΙ και οδός 1^{ης} Οκτωβρίου που ενώνουν την κεντρική περιοχή με το Λιμανάκι.
- Όσον αφορά τη Δερύνεια, ως δρόμοι πρωταρχικής σημασίας καθορίζονται αυτοί που έχουν το ρόλο ενός εξωτερικού, σχεδόν περιμετρικού δακτύλιου της στα δυτικά, νοτιοανατολικά, νότια και βόρεια του πυρήνα του Δήμου. Οι εν λόγω δρόμοι θα συνδέουν περιφερειακά την περιοχή του Δήμου με τον αυτοκινητόδρομο Δεκέλειας-Ξυλοφάγου-Αγίας Νάπας, με την Αγία Νάπα, με το Παραλίμνι και με τις προς βορρά περιοχές του Δήμου και την Αμμόχωστο. Σημειώνεται ότι η σύνδεση με τη Αμμόχωστο αποτελεί εθνικής κλίμακας θέμα.
- Οι υφιστάμενοι βασικοί δρόμοι δευτερεύουσας σημασίας στη Δερύνεια είναι οι ακτινωτοί δρόμοι που συνδέουν το κέντρο της Δερύνειας με τις γύρω Τοπικές Αρχές (λεωφόροι Ελευθερίας, Αμμοχώστου, και Μακαρίου και η οδός Σταδίου) καθώς και οι δρόμοι που προβλέπονται ως παρακαμπτήριοι του κέντρου του Δήμου.

3.4 Στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου το Τμήμα Δημοσίων Έργων προωθεί τη μελέτη και κατασκευή αριθμού οδικών/πολεοδομικών έργων σε συνεργασία με το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως. Τα προγραμματιζόμενα έργα αφορούν τη βελτίωση βασικών και άλλων δρόμων δευτερεύουσας σημασίας που φαίνονται στο Σχέδιο 14 το οποίο στάλθηκε από το Τμήμα Δημοσίων Έργων. Όσον αφορά την Αγία Νάπα το Τμήμα Δημοσίων Έργων δεν προωθεί τη μελέτη και κατασκευή κάποιου οδικού έργου στην περιοχή. Σύμφωνα με το Δήμο Αγίας Νάπας, τα οδικά έργα που προγραμματίζονται στην Αγία Νάπα είναι τα οδικά δίκτυα των περιοχών «Κόκκινες» και «Φανός», καθώς και δευτερεύοντα οδικά δίκτυα εντός ορίου ανάπτυξης.

ΣΧΕΔΙΟ 14 – ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

3.5 Μεταφορές

Το κύριο μέσο μεταφοράς για διακίνηση του πληθυσμού στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου είναι το ιδιωτικό όχημα. Οι δημόσιες συγκοινωνίες (λεωφορείο) είναι υποτυπώδεις και οι υπηρεσίες που προσφέρουν είναι ελλιπείς. Το σύστημα δημόσιων επιβατικών μεταφορών με λεωφορεία υφίσταται από το 2009.

Το κυριότερο έργο στην περιοχή που προωθείται από το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων αφορά την αναβάθμιση των δημοσίων μεταφορών. Στα πλαίσια αυτά προωθείται η περαιτέρω ενίσχυση του νέου συστήματος δημοσίων μεταφορών, όπως αυτό τέθηκε σε λειτουργία στις 5.7.2010, με στόχο τη διαφοροποίηση του ισοζυγίου διακίνησης υπέρ των φιλικών προς το περιβάλλον μέσων μεταφοράς. Σημαντικός είναι και ο ρόλος των σχολικών λεωφορείων στη προσπάθεια αυτή.

3.6 Στάθμευση

Στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου δεν φαίνεται να υπάρχει συγκροτημένη πολιτική για τη στάθμευση. Στην περιοχή του κέντρου και στις παραλιακές περιοχές δεν υπάρχουν ικανοποιητικοί δημόσιοι ή/ και ιδιωτικοί χώροι στάθμευσης. Κάποιες περιοχές δεν μπορούν να ανταποκριθούν στη ζήτηση για στάθμευση, ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες, ενώ σε κάποιες περιοχές υπάρχει υπερπροσφορά. Την καλοκαιρινή περίοδο λόγω αυξημένης κίνησης οι ανάγκες για χώρους στάθμευσης στις παραλίες, κυρίως τα Σαββατοκύριακα είναι

πολύ μεγάλες και με την υφιστάμενη υποδομή είναι δύσκολο να ικανοποιηθούν εξολοκλήρου.

3.7 Τα ειδικότερα προβλήματα που εντοπίζονται στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού είναι τα ακόλουθα:

- α) η γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής του προτεινόμενου Τοπικού Σχεδίου δε συνδυάζεται επαρκώς με την ανάπτυξη ενός συγκροτημένου και ιεραρχημένου οδικού δικτύου,
- β) ο συνδυασμός εξάρτησης από τα ιδιωτικής χρήσης οχήματα με την απουσία κατά το παρελθόν σύγχρονων, άνετων και αξιόπιστων δημόσιων μεταφορών οδήγησε στη δυσανάλογη επιβάρυνση της οδικής υποδομής και κατά συνέπεια στην κυκλοφοριακή συμφόρηση. Γενικά τα επίπεδα κυκλοφοριακής συμφόρησης αντανακλούν την κλίμακα των οικιστικών περιοχών και σε κάθε περίπτωση δεν συγκρίνονται με αυτά των κύριων πόλεων της Κύπρου. Τα προβλήματα αυτά επιτείνονται εκ των πραγμάτων από την αύξηση του μη μόνιμου πληθυσμού (τουρίστες κλπ) κατά την καλοκαιρινή περίοδο,
- γ) η απουσία ολοκληρωμένων δικτύων ποδηλατόδρομων και πεζοδρομίων σε συνδυασμό με τη συχνή καταπάτησή τους από κάθε λογής εμπόδια και παράνομα σταθμευμένα οχήματα, καθιστά το περπάτημα και την ποδηλατοκίνηση μη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή διακίνησης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε σχέση με άλλους Δήμους το δίκτυο των ποδηλατοδρόμων στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου είναι μεγάλο.
- δ) δε φαίνεται να υπάρχει συγκροτημένη πολιτική για τη στάθμευση. Κάποιες περιοχές δεν μπορούν να ανταποκριθούν στη ζήτηση για στάθμευση, ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες, ενώ σε κάποιες περιοχές υπάρχει υπερπροσφορά. Μέσα από τον έλεγχο Μελετών Κυκλοφοριακών Επιπτώσεων για αναπτύξεις του ιδιωτικού τομέα, αλλά και ετοιμασία αντίστοιχων Μελετών για δημόσιες αναπτύξεις, διαπιστώνεται ότι οι απαιτήσεις των υφιστάμενων Τοπικών Σχεδίων για χώρους στάθμευσης απέχουν πολύ από την πραγματικότητα (υποεκτιμάται η ζήτηση).
- ε) οι επεκτάσεις των ζωνών ανάπτυξης επιδρούν καταλυτικά στη μείωση της ανταγωνιστικότητας των δημόσιων μεταφορών ενώ οι ανάγκες σε υποδομές πολλαπλασιάζονται, επίσης η κατά μήκος των κύριων οδικών αξόνων εμπορική ανάπτυξη επιτρέπει την ανάπτυξη χρήσεων γης που παρακωλύουν την οδική κυκλοφορία, δημιουργούν προβλήματα οδικής ασφάλειας και οδηγούν σε ουσιαστική μείωση της χωρητικότητας των οδικών αρτηριών.

Σημειώνεται ότι για την περιοχή δεν έχει διενεργηθεί πρόσφατα κάποια εξειδικευμένη Κυκλοφοριακή Μελέτη/ Σχέδιο Κινητικότητας, η οποία να αποτελεί θεσμικό εργαλείο πολιτικής και τα πορίσματα της να τροφοδοτούν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε σχέση με την Κυκλοφοριακή Πολιτική του Τοπικού Σχεδίου. Η πιο πάνω μελέτη θα πρέπει να προωθηθεί άμεσα, ώστε να λειτουργήσει και ως βασικό καθοδηγητικό εργαλείο για την ορθολογική υλοποίηση των προνοιών της Κυκλοφοριακής Πολιτικής του Τοπικού Σχεδίου.

3.8 Προοπτικές

Με βάση τα πιο πάνω, στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου θα μπορούσαν να σημειωθούν οι ακόλουθες προοπτικές σε ότι αφορά τη μετακίνηση, τις μεταφορές και τη στάθμευση:

- (α) η εξασφάλιση ενός σύγχρονου και ασφαλούς οδικού δικτύου που να εξυπηρετεί τόσο τις τοπικές όσο και τις περιφερειακές ανάγκες,
- (β) η εξασφάλιση ενός δικτύου ποδηλατοδρόμων και πεζόδρομων,
- (γ) η ενθάρρυνση και άλλων μέσων διακίνησης πέραν του ιδιωτικού αυτοκινήτου,
- (δ) η λήψη των κατάλληλων μέτρων διαχείρισης και ύφεσης που να προστατεύουν και να αναδεικνύουν ευαίσθητες περιοχές με τις ελάχιστες δυνατές επεμβάσεις,
- (ε) η εξασφάλιση ικανοποιητικών χώρων στάθμευσης για κάλυψη τόσο των τοπικών αναγκών όσο και εκείνων που προκύπτουν από την επισκεψιμότητα που έχει η περιοχή,
- (στ) η δυνατότητα βελτίωσης του συστήματος δημόσιων μεταφορών ιδιαίτερα όσον αφορά τη σχέση της περιοχής μελέτης με την περιφέρεια,
- (ζ) η προώθηση Κυκλοφοριακής Μελέτης/ Σχέδιο Κινητικότητας ώστε να λειτουργήσει ως βασικό καθοδηγητικό εργαλείο για την υλοποίηση των προνοιών της Κυκλοφοριακής Πολιτικής του Τοπικού Σχεδίου.

4. Οικιστική Ανάπτυξη

4.1 Η οικιστική ανάπτυξη και οι καθορισμένες Οικιστικές Ζώνες αποτελούν στοιχεία κρίσιμης σημασίας για τις περιοχές του Τοπικού Σχεδίου. Αποτελούν μεγάλες σε έκταση ζώνες εντός Περιοχών Ανάπτυξης, επί των οποίων θα κριθεί η αποτελεσματικότητα των προνοιών του Σχεδίου. Στο Παραλίμνι είναι οι δεύτερες σε έκταση πολεοδομικές ζώνες μετά από τις Αγροτικές Ζώνες και κατέχουν το 28,7% της συνολικής έκτασης του Δήμου. Στην Αγία Νάπα είναι οι τέταρτες σε έκταση πολεοδομικές ζώνες μετά από τις Ζώνες Προστασίας, τις Αγροτικές και τις Τουριστικές Ζώνες και κατέχουν το 9,7% της συνολικής έκτασης του Δήμου. Ο καθορισμός Οικιστικών Ζωνών σε ένα Σχέδιο Ανάπτυξης αποτελεί ένα από τα βασικότερα στοιχεία της πολεοδομικής οργάνωσης, με βάση τα οποία θα καθορισθούν οι άλλες χρήσεις.

4.2 Σύμφωνα με την τελευταία Απογραφή Πληθυσμού 2011 της Στατιστικής Υπηρεσίας το σύνολο των κατοικιών:

A. στο **Παραλίμνι** ανέρχεται στις 18.048. Από αυτές οι 12.760 ήταν κενές και προσωρινής διαμονής και 5.288 ήταν κατοικημένες και χρησιμοποιούνταν ως συνήθης τόπος διαμονής. Το σύνολο των κατοικιών αντιστοιχεί στο 52,8% του συνόλου των κατοικιών της Επαρχίας Αμμοχώστου και το 4,2% του συνόλου των κατοικιών παγκύπρια (*αντίστοιχα μεγέθη της Απογραφής Πληθυσμού 2001 δείχνουν σύνολο κατοικιών στο Παραλίμνι τις 8.675 από τις οποίες οι 5.101 ήταν κενές/ προσωρινής διαμονής και οι 3.574 ήταν συνήθους διαμονής. Το σύνολο των κατοικιών αντιστοιχούσε στο 45,7% του συνόλου των κατοικιών της Επαρχίας Αμμοχώστου και στο 3% παγκύπρια*),

B. στην **Αγία Νάπα** ανέρχεται στις 3.251. Από αυτές οι 2031 ήταν κενές και προσωρινής διαμονής και οι 1.220 ήταν κατοικημένες και χρησιμοποιούνταν ως συνήθης τόπος διαμονής. Το σύνολο των κατοικιών αντιστοιχεί στο 9,5% του συνόλου των κατοικιών της Επαρχίας Αμμοχώστου και το 0,8% του συνόλου των κατοικιών παγκύπρια (*αντίστοιχα μεγέθη της Απογραφής Πληθυσμού 2001 δείχνουν σύνολο κατοικιών στην Αγία Νάπα τις 2.187 από τις οποίες οι 1.245 ήταν κενές/ προσωρινής διαμονής και οι 942 ήταν συνήθους διαμονής. Το σύνολο των κατοικιών αντιστοιχούσε στο 11,5% του συνόλου των κατοικιών της Επαρχίας Αμμοχώστου και στο 0,7% παγκύπρια*).

Γ. στη **Δερύνεια** ανέρχεται στις 2.768. Από αυτές οι 761 ήταν κενές και προσωρινής διαμονής και οι 2.007 ήταν κατοικημένες και χρησιμοποιούνταν ως συνήθης τόπος διαμονής. Το σύνολο των κατοικιών αντιστοιχεί στο 8,1% του συνόλου των κατοικιών της Επαρχίας Αμμοχώστου και το 0,6% του συνόλου των κατοικιών παγκύπρια (*αντίστοιχα μεγέθη της Απογραφής Πληθυσμού 2001 δείχνουν σύνολο κατοικιών στη Δερύνεια τις 1.847 από τις οποίες οι 279 ήταν κενές/ προσωρινής διαμονής και οι 1.568 ήταν συνήθους διαμονής. Το σύνολο των κατοικιών αντιστοιχούσε στο 9,7% του συνόλου των κατοικιών της Επαρχίας Αμμοχώστου και στο 0,6% παγκύπρια*).

Όσον αφορά το καθεστώς κατοίκησης:

A. στο **Παραλίμνι**, από τις 12.760 κενές και προσωρινής διαμονής κατοικίες, οι 3.685 (ποσοστό 20,4% του συνόλου των κατοικιών στο Δήμο) ήταν κενές¹⁶, οι 8.559 (ποσοστό 47,7% του συνόλου των κατοικιών στο Δήμο) χρησιμοποιούνταν ως εξοχική/δεύτερη κατοικία, 496 (ποσοστό 2,7% του

¹⁶ Κατά τη μελέτη της θεματικής ενότητας της Οικιστικής Ανάπτυξης στα πλαίσια της διαδικασίας για την εκπόνηση του Τοπικού Σχεδίου, το θέμα των κενών κατοικιών θα διευρυνθεί περαιτέρω.

συνόλου των κατοικιών στο Δήμο) ως τουριστικό διαμέρισμα/κατοικία (δεν εμπίπτουν στο πλαίσιο λειτουργίας του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού) και τέλος 20 κατοικίες (ποσοστό, 0,1% του συνόλου των κατοικιών στο Δήμο) προορίζεται για κατεδάφιση/άλλη χρήση (αντίστοιχα μεγέθη της Απογραφής Πληθυσμού 2001 δείχνουν ότι από τις 5.101 κατοικίες που ήταν κενές προσωρινής διαμονής, οι 4.408 (ποσοστό 51% του συνόλου των κατοικιών του Δήμου) αφορούσαν δεύτερη εξοχική κατοικία και 693 (ποσοστό 8% του συνόλου των κατοικιών) ήταν κενές/για κατεδάφιση. Σημειώνεται ότι όσον αφορά την Απογραφή Πληθυσμού 2001 το καθεστώς κατοίκησης που αφορά το τουριστικό διαμέρισμα/κατοικία συμψηφίστηκε με αυτό της δεύτερης/εξοχικής κατοικίας).

- Β. στην **Αγία Νάπα**, από τις 2.031 κενές και προσωρινής διαμονής κατοικίες, οι 552 (ποσοστό 17% του συνόλου των κατοικιών στο Δήμο) ήταν κενές¹⁷, οι 544 (ποσοστό 16,7% του συνόλου των κατοικιών του Δήμου) χρησιμοποιούνταν ως εξοχική/ δεύτερη κατοικία, 933 (ποσοστό 28,7% επί του συνόλου των κατοικιών του Δήμου) χρησιμοποιούνταν ως τουριστικό διαμέρισμα/ κατοικία (δεν εμπίπτουν στα πλαίσια λειτουργίας του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού) και τέλος 2 κατοικίες προορίζονται για κατεδάφιση/άλλη χρήση (αντίστοιχα μεγέθη της Απογραφής Πληθυσμού 2001 δείχνουν ότι από τις 1.245 κατοικίες που ήταν κενές/προσωρινής διαμονής, οι 1056 (ποσοστό 48,2% του συνόλου των κατοικιών του Δήμου) αφορούσαν δεύτερη εξοχική κατοικία και 189 (ποσοστό 8,6% του συνόλου των κατοικιών του Δήμου) αφορούσαν κενές/για κατεδάφιση κατοικίες.
- Γ. στη **Δερύνεια**, από τις 761 κενές και προσωρινής διαμονής κατοικίες, οι 380 (ποσοστό 13,7% του συνόλου των κατοικιών στο Δήμο) ήταν κενές¹⁸, οι 368 (ποσοστό 13,3% του συνόλου των κατοικιών του Δήμου) χρησιμοποιούνταν ως εξοχική/ δεύτερη κατοικία, 12 (ποσοστό 0,4% επί του συνόλου των κατοικιών του Δήμου) χρησιμοποιούνταν ως τουριστικό διαμέρισμα/ κατοικία (δεν εμπίπτουν στα πλαίσια λειτουργίας του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού) και τέλος 1 κατοικία προορίζεται για κατεδάφιση/άλλη χρήση (αντίστοιχα μεγέθη της Απογραφής Πληθυσμού 2001 δείχνουν ότι από τις 279 κατοικίες που ήταν κενές/προσωρινής διαμονής, οι 141 (ποσοστό 7,6% του συνόλου των κατοικιών του Δήμου) αφορούσαν δεύτερη εξοχική κατοικία και 138 (ποσοστό 7,5% του συνόλου των κατοικιών του Δήμου) αφορούσαν κενές/για κατεδάφιση κατοικίες.

Εξετάζοντας το καθεστώς κατοίκησης στο σύνολο της **Επαρχίας Αμμοχώστου** από την Απογραφή Πληθυσμού 2011, φαίνεται ότι από τις 18.440 κατοικίες που ήταν κενές και προσωρινής διαμονής, οι 11067 χρησιμοποιούνται ως εξοχική/δεύτερη κατοικία (ποσοστό 32,4% του συνόλου των κατοικιών της Επαρχίας Αμμοχώστου), οι 5.829 αφορούν κενή κατοικία (ποσοστό 17,1% του συνόλου των κατοικιών της Επαρχίας Αμμοχώστου), οι 1.453 χρησιμοποιούνται ως τουριστικό διαμέρισμα/κατοικία (ποσοστό 4,2% του συνόλου των κατοικιών της Επαρχίας Αμμοχώστου) και οι 91 αφορούν κατοικίες για κατεδάφιση/άλλη χρήση (αντίστοιχα μεγέθη της Απογραφής Πληθυσμού 2001 δείχνουν ότι από τις 7.373 κατοικίες που ήταν κενές/προσωρινής διαμονής, οι 5950 (ποσοστό 31,5% του συνόλου των κατοικιών της Επαρχίας) αφορούσε δεύτερη εξοχική κατοικία και 1.423 (ποσοστό 7,5% του συνόλου των κατοικιών της Επαρχίας) ήταν κενές/για κατεδάφιση.

¹⁷ Ως υποσημείωση με αρ. 16.

¹⁸ Ως υποσημείωση με αρ. 16.

Εξετάζοντας το καθεστώς κατοίκησης **Παγκύπρια** από την Απογραφή Πληθυσμού 2011, φαίνεται ότι από τις 133.937 κατοικίες που ήταν κενές/προσωρινής διαμονής, οι 71942 χρησιμοποιούνται ως εξοχική/δεύτερη κατοικία (ποσοστό 16,6% του συνόλου των κατοικιών παγκύπρια), οι 54.651 αφορούν κενή κατοικία (ποσοστό 12,6% του συνόλου των κατοικιών παγκύπρια), οι 6.146 χρησιμοποιούνται ως τουριστικό διαμέρισμα/κατοικία (ποσοστό 1,4% του συνόλου των κατοικιών παγκύπρια) και οι 1198 ήταν για κατεδάφιση/άλλη χρήση (αντίστοιχα μεγέθη της Απογραφής Πληθυσμού 2001 δείχνουν ότι από τις 70.541 κενές/προσωρινής διαμονής κατοικίες, οι 49805 (ποσοστό 17% του συνόλου των κατοικιών παγκύπρια) αφορούσε δεύτερη εξοχική κατοικία και 20736 (ποσοστό 7,1% επί του συνόλου των κατοικιών παγκύπρια) ήταν κενές/για κατεδάφιση.

Από τα πιο πάνω στοιχεία (μέρος των οποίων αποτυπώνεται στον Πίνακα 15), φαίνεται καθαρά ότι η περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου συγκεντρώνει μεγάλο αριθμό κατοικιών σε σχέση με το σύνολο της Επαρχίας σε ποσοστό 70,5%. Η τάση αυτή φανερώνεται αυξητική σε σχέση με την Απογραφή Πληθυσμού 2001 που το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 67,0%. Όσον αφορά το καθεστώς κατοίκησης φαίνεται ότι για το Παραλίμνι η εξοχική/δεύτερη κατοικία αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό στο σύνολο του Δήμου (47,7%), κατά πολύ μεγαλύτερο τόσο από εκείνο της Επαρχίας Αμμοχώστου όσο και Παγκύπρια. Δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζεται εκείνο των κατοικιών συνήθους διαμονής (29,3%). Για το Δήμο Αγίας Νάπας τα πράγματα εμφανίζονται λίγο διαφοροποιημένα αφού οι κατοικίες συνήθους διαμονής αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό στο σύνολο του Δήμου (37,5%) με δεύτερο ποσοστό εκείνο των τουριστικών διαμερισμάτων/κατοικιών (28,7%) κατά πολύ μεγαλύτερο τόσο από εκείνο της Επαρχίας Αμμοχώστου όσο και Παγκύπρια. Για το Δήμο Δερύνειας οι κατοικίες συνήθους διαμονής αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό στο σύνολο του Δήμου (72,5%) το οποίο είναι κατά πολύ μεγαλύτερο από εκείνο της επαρχία Αμμοχώστου (46%) και ελαφρώς μεγαλύτερο από το παγκύπριο ποσοστό.

Τέλος επισημαίνεται ότι για τους Δήμους Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας το τρίτο ψηλότερο ποσοστό κατοικίας κατά καθεστώς κατοίκησης είναι εκείνο της κενής κατοικίας που είναι αρκετά ψηλότερο από εκείνο παγκύπρια. Για το Δήμο Δερύνειας αυτό αποτελεί το δεύτερο ψηλότερο ποσοστό (με μικρή διαφορά από το τρίτο) που επίσης είναι ψηλότερο από το παγκύπριο. Αυτό υποδηλώνει και το μεγάλο απόθεμα κατοικιών που υπάρχει και δεν είχε μέχρι την ημερομηνία της Απογραφής Πληθυσμού 2011 διατεθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15 – ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΚΑΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ, ΣΕ ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ, ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ, ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑ (Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία, Απογραφή Πληθυσμού 2011)

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ/ΕΠΑΡΧΙΑ/ΔΗΜΟΣ	ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ					
	Σύνολο	Κατοικημένη και χρησιμοποιείται ως συνήθους τύπος διαμονής (Αριθμός και ποσοστό)	Κενή Κατοικία (Αριθμός και ποσοστό)	Χρησιμοποιείται ως εξοχική/δεύτερη κατοικία (Αριθμός και ποσοστό)	Χρησιμοποιείται ως τουριστικό διαμέρισμα/κατοικία (Αριθμός και ποσοστό)	Για κατεδάφιση/άλλη χρήση (Αριθμός και ποσοστό)
Δήμος Παραλιμνίου	18048	5288 (29,3%)	3685 (20,4%)	8559 (47,4%)	496 (2,7%)	20 (0,1%)
Δήμος Αγίας Νάπας	3251	1220 (37,5%)	552 (17%)	544 (16,7%)	933 (28,7%)	2 (0,1%)

Δήμος Δερύνειας	2.768	2.007 (72,5%)	380 (13,7%)	368 (13,3%)	12 (0,4%)	1 (0,03%)
Επαρχία Αμμοχώστου	34150	15710 (46%)	5829 (17,1%)	11067 (32,4%)	1453 (4,2%)	91 (0,3%)
Παγκύπρια	433212	299,275 (69,1%)	54,651 (12,6%)	71942 (16,6%)	6146 (1,4%)	1198 (0,3%)

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία, Απογραφή Πληθυσμού 2011

4.4 Όσον αφορά τον τύπο του κτιρίου που επικρατεί στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου και ειδικά για τους Δήμους Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας προκύπτει ότι αυτός παρουσιάζει διαφοροποίηση σε σχέση με την Επαρχία Αμμοχώστου αλλά και Παγκύπρια. Συγκεκριμένα, 37% των κατοικιών στο Παραλίμνι είναι ανεξάρτητες μονάδες (μονοκατοικίες), ενώ το υπόλοιπο 63% αφορά άλλες κατοικίες (διπλοκατοικίες, σπίτια σε συνεχή δόμηση κ.ο.κ.). Για την Αγία Νάπα τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 35,8% και 64,2%. Για τη Δερύνεια το ποσοστό της μονοκατοικίας είναι ψηλότερο από τους άλλους δύο Δήμους και ανέρχεται στο 53,8% και είναι ψηλότερο τόσο από το ποσοστό για την Επαρχία Αμμοχώστου όσο και από το παγκύπριο. Στην Επαρχία Αμμοχώστου τα ποσοστά αφενός για τη μονοκατοικία και αφετέρου για τις υπόλοιπες κατοικίες κατανέμονται σχεδόν ισόρροπα. Παγκύπρια τα ποσοστά κυμαίνονται στο 40,1% για τις μονοκατοικίες και στο 59,9% για τις άλλες κατοικίες.

Σημειώνεται ότι ενώ οι ανεξάρτητες κατοικίες παρουσιάζουν πτωτική τάση από το 2001 έως το 2011 στην Επαρχία Αμμοχώστου στο Δήμο Δερύνειας και παγκύπρια, στο Παραλίμνι αυξάνονται από 34,7% σε 37% και στην Αγία Νάπα αυξάνονται από 24,3% σε 35,8%. Τα στοιχεία αυτά δείχνονται στον Πίνακα 16α. Στον Πίνακα 16β φαίνονται αναλυτικότερα τα στοιχεία που αφορούν τον τύπο των κτιρίων για τα κτίρια τα οποία δεν αποτελούν ανεξάρτητες κατοικίες. Στον Πίνακα αυτό εντοπίζεται ότι τόσο για το Παραλίμνι όσο και για την Αγία Νάπα η Πολυκατοικία αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό τύπου κτιρίου στο οποίο βρίσκεται η κατοικία με δεύτερο να ακολουθεί εκείνος της μονοκατοικίας. Τόσο στην Επαρχία Αμμοχώστου όσο και Παγκύπρια τα στοιχεία είναι διαφοροποιημένα αφού το μεγαλύτερο ποσοστό τύπου κτιρίου στο οποίο βρίσκεται η κατοικία είναι αυτό της Μονοκατοικίας με δεύτερο εκείνο της Πολυκατοικίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16α – ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΥΠΟ ΚΤΙΡΙΟΥ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ, ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ, ΔΗΜΟ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΔΗΜΟ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ (Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού 2011 και 2001)

ΤΥΠΟΣ ΚΤΙΡΙΟΥ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ		ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ		ΔΕΡΥΝΕΙΑ		ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ		ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ	
	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001
Ανεξάρτητη Κατοικία	6 672 (37%)	3 013 (34,7%)	1 162 (35,8%)	531 (24,3%)	1 485 (53,8%)	1 195 (64,7%)	17 387 (51,1%)	10 247 (54%)	172 944 (40,1%)	134 045 (45,6%)
Άλλες Κατοικίες	11 337 (63%)	5 662 (65,3%)	2 083 (64,2%)	1 656 (75,7%)	1 276 (46,2%)	652 (35,3%)	16 668 (48,9%)	8 728 (46%)	258 115 (59,9%)	159 940 (54,4%)
Σύνολο	18 009	8 675	3 245	2 187	2 761	1 847	34 056	18 975	431 059	293 985

ΠΙΝΑΚΑΣ 16β – ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΥΠΟ ΚΤΙΡΙΟΥ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ, ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ, ΔΗΜΟ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ, ΔΗΜΟ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ (Πηγή: Απογραφή Πληθυσμού 2011)

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ/ ΕΠΑΡΧΙΑ/ΔΗ ΜΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Η ΚΑΤΟΙΚΙΑ							
	Σύνολο	Μονοκατοικία	Διπλοκατοικία	Σπίτια σε συνεχή δόμηση	Βοηθητικό σπίτι	Πολυκατοικία	Κατοικία σε κτίριο μεικτής χρήσεως	Κτίριο άλλου τύπου
Δήμος Παραλιμνίου	18 009	6 672 (37%)	1 132 (6,3%)	1 349 (7,5%)	60 (0,3%)	8 167 (45,3%)	593 (3,3%)	36 (0,2%)
Δήμος Αγίας Νάπας	3 245	1 162 (35,8%)	229 (7,1%)	82 (2,5%)	17 (0,5%)	1 271 (39,2%)	483 (14,9%)	1 (0,03%)
Δήμος Δερύνειας	2 761	1 485 (53,8%)	321 (11,6%)	70 (2,5%)	14 (0,5%)	644 (23,3%)	221 (8,0%)	6 (0,2%)
Επαρχία Αμμοχώστου	34 056	17 387 (51,1%)	2 478 (7,3%)	1 716 (5%)	430 (1,3%)	10 616 (31,2%)	1 377 (4%)	52 (0,2%)
Παγκύπρια	431 059	172 944 (40,1%)	59 050 (13,7%)	32 893 (7,6%)	8 993 (2,1%)	123 557 (28,7%)	32 530 (7,5%)	1092 (0,2%)

4.4 Όσον αφορά το έτος κατασκευής των κατοικιών, στον Πίνακα 17 φαίνονται τα στοιχεία αυτά για την περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου σύμφωνα με την Απογραφή Πληθυσμού 2001 (καθώς τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού δεν είναι διαθέσιμα σε αυτή τη μορφή). Από την ανάλυση των στοιχείων διαπιστώνεται ότι το Παραλίμνι αποτελεί σχετικά νέα περιοχή αφού το 85,6% των κατοικιών (που ανεγέρθηκαν μέχρι το 2001) είχαν ανεγερθεί μετά το 1981. Ποσοστό 6,6% των κατοικιών του Παραλιμνίου είναι πέραν των 50 χρόνων και ανεγέρθηκαν πριν το 1971. Τα στοιχεία για την Αγία Νάπα παρουσιάζουν παρόμοια κατάσταση αφού το 74,5% των κατοικιών (που ανεγέρθηκαν μέχρι το 2001) είχαν ανεγερθεί μετά το 1981 ενώ 2,4% ποσοστό των κατοικιών είναι πέραν των 50 χρόνων. Τα ίδια στοιχεία για τη Δερύνεια δείχνουν ότι το 59,4% των κατοικιών (που ανεγέρθηκαν μέχρι το 2001) είχαν ανεγερθεί μετά το 1981. Ποσοστό 22,6% των κατοικιών της Δερύνειας είναι πέραν των 50 χρόνων και ανεγέρθηκαν πριν το 1971. Ενόψει του ότι τα αποτελέσματα της Απογραφής Πληθυσμού 2011 για το έτος κατασκευής των κατοικιών δεν είναι ακόμα διαθέσιμα από τη Στατιστική Υπηρεσία κρίθηκε σκόπιμο όπως παρατεθούν οι διαθέσιμες μετά από το 2001 εκδοθείσες άδειες οικοδομής για το Παραλίμνι και Αγία Νάπα και Δερύνεια οι οποίες και φαίνονται στον Πίνακα 18 έτσι ώστε να φανεί ο ρυθμός ανάπτυξης.

Αναλύοντας τα στοιχεία του Πίνακα 17 φαίνεται ότι για την περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου οι εντονότεροι ρυθμοί ανάπτυξης παρατηρήθηκαν το χρονικό διάστημα 1971-1995 κατά το οποίο ανεγέρθηκαν 9900 κατοικίες. Κατά τη χρονική αυτή περίοδο αναλογούν στατιστικά 412.5 κατοικίες ανά έτος.

Αναλύοντας τα στοιχεία του Πίνακα 18 φαίνεται ότι το 2007 αδειοδοτήθηκε για το Παραλίμνι ο μεγαλύτερος αριθμός οικιστικών μονάδων, αριθμός που αντιστοιχεί στο 15,9% του συνόλου των οικιστικών μονάδων που αδειοδοτήθηκαν από το 2002 μέχρι το 2015. Οι αντίστοιχοι αριθμοί για την Αγία Νάπα και Δερύνεια είναι η χρονολογία 2008, σε ποσοστό 24,2% και 18,5% αντίστοιχα. Επιπλέον παρατηρείται ότι όσον αφορά το Παραλίμνι η τάση του αριθμού των οικιστικών μονάδων που αδειοδοτήθηκαν δεν είναι σταθερή. Παρουσιάζει μείωση το 2006, τη μεγαλύτερη αύξηση το 2007, μείωση το 2008 και ξανά αύξηση το 2009. Από το 2010 και έπειτα παρουσιάζεται κατακόρυφη μείωση των αδειοδοτημένων

οικιστικών μονάδων. Για την Αγία Νάπα και τη Δερύνεια η διακύμανση με αυξομειώσεις είναι μεγαλύτερη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17 – ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ Τ.Σ.(ΚΑΤΟΙΚΗΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΜΗ) ΚΑΤΑ ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ (Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία)

Α/Α	ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ (Απογραφή Πληθυσμού 2001)	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ		ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ		ΔΗΜΟΣ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ	
		ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1	Πριν το 1946	47	0,5%	12	0,6%	42	2,3%
2	1946-1960	204	2,4%	14	0,6%	169	9,2%
3	1961-1970	321	3,7%	27	1,2%	205	11,2%
4	1971-1980	645	7,4%	464	21,5%	329	17,9%
5	1981-1990	3 276	37,9%	1 081	50%	484	26,4%
6	1991-1995	2 845	32,9%	358	16,6	418	22,8%
7	1996	238	2,8%	30	1,4	45	2,4%
8	1997	244	2,8%	24	1,1%	26	1,4%
9	1998	242	2,8%	18	0,8%	30	1,6%
10	1999	160	1,8%	37	1,7%	27	1,5%
11	2000	166	1,9%	35	1,6%	30	1,6%
12	2001	230	2,6%	26	1,2%	24	1,3%
13	Δεν δηλώθηκε	31	0,4%	34	1,6%	7	0,4%
14	Σύνολο	8 649	100%	2 160	100%	1 836	100%

ΠΙΝΑΚΑΣ 18 – ΑΔΕΙΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ ΠΟΥ ΕΚΔΟΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΥΠΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2002-2015

Α/Α	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΔΗΜΟΥ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ (σε σχέση με το σύνολο των 798 της περιόδου 2001-2015)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ (σε σχέση με το σύνολο των 10178 της περιόδου 2001-2015)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΔΗΜΟΥ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ (σε σχέση με το σύνολο των 918 της περιόδου 2005-2015)
1	2002	56	369	-	7,0%	3,6%	56
2	2003	41	1067	-	5,1%	10,5%	41
3	2004	26	1149	-	3,2%	11,3%	26
4	2005	52	1.379	89	6,5%	13,5%	9,7%
5	2006	32	1.036	159	4,0%	10,2%	17,3%
6	2007	125	1.619	136	15,7%	15,9%	14,8%
7	2008	193	942	170	24,2%	9,2%	18,5%
8	2009	94	1.280	107	11,8%	12,6%	11,7%
9	2010	21	614	114	2,6%	6,0%	12,4%
10	2011	73	221	76	9,1%	2,2%	8,3%
11	2012	14	178	14	1,8%	1,7%	1,5%
12	2013	54	250	21	6,8%	2,4%	2,3%
13	2014	9	45	17	1,1%	0,4%	1,9%
14	2015	8	29	15	1,0%	0,3%	1,6%
	Σύνολο	798	10 178	918	100%	100%	100%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

- 4.5 Η χωρητικότητα των Οικιστικών Ζωνών θα μελετηθεί και θα παρουσιαστεί στο στάδιο της λεπτομερούς συζήτησης που θα αφορά το Κεφάλαιο της Κατοικίας και Στέγασης. Σημειώνεται απλά ότι ο πληθυσμός στην περιοχή του υπό εκπόνηση Σχεδίου κατά το 2011 ήταν 24019 άτομα.
- 4.6 Εισήγηση του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης είναι όπως στο υπό εκπόνηση Τοπικό Σχέδιο εισαχθεί η πρόνοια της Κοινωνικής Στέγασης.
- 4.7 Τα βασικότερα προβλήματα που έχουν εντοπιστεί στον τομέα της οικιστικής ανάπτυξης είναι:

- (α) Η αδυναμία έγκαιρης δημιουργίας του τοπικού οδικού δικτύου όπως και άλλων ουσιαστών υποδομών σε μεγάλα τμήματα των Οικιστικών Ζωνών, περιορίζει τις δυνατότητες οργάνωσης/ανάπτυξης των Ζωνών αυτών.
- (β) Η μεγάλη έκταση των περιοχών οικιστικής ανάπτυξης που συντείνει στο φαινόμενο της διάσπαρτης και ασυνεχούς ανάπτυξης.
- (γ) Η μη ικανοποιητική εξυπηρέτηση των περιοχών οικιστικής ανάπτυξης από τοπικές διευκολύνσεις και υποδομές.
- (δ) Η κατακράτηση μεγάλων τμημάτων Οικιστικών Ζωνών από τους ιδιοκτήτες και το μικρό μέγεθος πολλών ιδιοκτησιών ή και το πολυιδιοκτησιακό τους καθεστώς που περιορίζει την ανάπτυξη τους
- (ε) Η αρχιτεκτονική ανομοιογένεια ή και αισθητική υποβάθμιση κάποιων περιοχών, με έμφαση τα κέντρα των οικισμών.

4.8 Προοπτικές

Κεντρικοί στόχοι και εξειδικευμένα μέτρα πολιτικής που θα εφαρμοσθούν στον τομέα της στέγασης είναι, πέραν της συμπαγούς και οργανωμένης οικιστικής ανάπτυξης στις καθορισμένες Οικιστικές Ζώνες, η συγκράτηση/διατήρηση του πληθυσμού στις υποβαθμισμένες παραδοσιακές περιοχές κατοικίας, και η διασφάλιση των δυνατοτήτων επιλογής και στέγασης όλων των εισοδηματικών στρωμάτων του πληθυσμού μέσα στις καθορισμένες Περιοχές Ανάπτυξης. Οι τρεις πιο πάνω στόχοι αποτελούν στόχους και σε παγκύπριο επίπεδο.

Με βάση τα πιο πάνω θα πρέπει να εξεταστούν οι ακόλουθες προοπτικές σε σχέση με την στεγαστική πολιτική του Τοπικού Σχεδίου:

- (α) Η δυνατότητα οργάνωσης και ποιοτικής αναβάθμισης των οικιστικών πυρήνων, διατηρώντας και προβάλλοντας το μοναδικό τους χαρακτήρα.
- (β) Η δυνατότητα ορθολογικής οργάνωσης των Οικιστικών Ζωνών, και αξιοποίησης της διαθέσιμης γης εντός των καθορισμένων ορίων τους, με την εφαρμογή κατάλληλων μηχανισμών/κινήτρων.
- (γ) Η δυνατότητα διασφάλισης της χωροδομικής αυτοτέλειας των Οικιστικών Ζωνών με προώθηση των βασικών συστατικών οργάνωσης και εξυπηρέτησης τους, καθώς και βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος και των ανέσεων σ' αυτές.
- (δ) Η δυνατότητα δημιουργίας συνθηκών για την προσέλκυση και άλλων φορέων στην παραγωγή κοινωνικής κατοικίας. Εισήγηση του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης είναι όπως οι πρόνοιες για την κοινωνική στέγη εισαχθούν και στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου κατά το πρότυπο άλλων Τοπικών Σχεδίων,
- (ε) Η δυνατότητα οργανικής και λειτουργικής αναβάθμισης των περιμετρικών οικιστικών περιοχών με τον κατάλληλο σχεδιασμό οδικών δικτύων, χώρων πρασίνου, την παροχή υποδομής και διευκολύνσεων και τη λειτουργική τους σύνδεση.

5. Εμπορική Ανάπτυξη και Υπηρεσίες

5.1 Παραλίμνι

5.1.1 Το εμπόριο και οι υπηρεσίες αποτελούν πολύ βασική οικονομική δραστηριότητα στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου. Στο Παραλίμνι η εμπορική δραστηριότητα και γραφειακές αναπτύξεις εντοπίζονται κυρίως στην Κεντρική Εμπορική Περιοχή του Δήμου, στη Λεωφόρο 1^{ης} Απριλίου στη Λεωφόρο Πρωταρά και στην οδό Σωτήρας και εξυπηρετούν τους μόνιμους κατοίκους του Δήμου, τις γειτονικές κοινότητες και ευρύτερα την Επαρχία Αμμοχώστου. Στις ίδιες περιοχές χωροθετούνται και οι γραφειακές αναπτύξεις. Επιπρόσθετα τέτοιες χρήσεις εμφανίζονται και στις τουριστικές περιοχές Κάππαρη, Περνέρα και Πρωταρά για την εξυπηρέτηση των τουριστικών αυτών περιοχών. Σύμφωνα με σχετικό ερωτηματολόγιο που απαντήθηκε από την Τοπική Αρχή ο τύπος των πιο πάνω αναπτύξεων, αφορά καταστήματα τραπεζών, υπεραγορές, αντιπροσωπείες πώλησης αυτοκινήτων, καταστήματα ειδών υγιεινής, οικοδομής, ξυλείας, επίπλων, ηλεκτρικών ειδών, φούρνοι-ζαχαροπλαστεία, γραφεία ασφαλιστικών εταιρειών, τουριστικά γραφεία, λογιστικά, ελεγκτικά, δικηγορικά γραφεία, γραφεία αρχιτεκτόνων, μηχανικών, πολυκλινικές, ιατρεία, χημικά εργαστήρια, οπτικούς, πρατήρια πετρελαιοειδών, γραφεία ταξί και μεταφοράς δεμάτων, κτηματομεσιτικά, διαφημιστικά γραφεία, καταστήματα ένδυσης, υπόδησης, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, κινητής τηλεφωνίας, διακόσμησης κ.α. Επιπρόσθετα φαίνεται ότι η σχετική με τις πάνω χρήσεις, ζώνη ΚΓΥ δεν έχει αναπτυχθεί σχεδόν καθόλου ως προς τον σκοπό αυτό.

5.1.2 Σύμφωνα με την Απογραφή Επιχειρήσεων 2005 οι περισσότερες σε αριθμό επιχειρήσεις (566) ήταν αυτές του *Χονδρικού και λιανικού εμπορίου, Επισκευής αυτοκίνητων οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης* οι οποίες αποτελούσαν το 31% των επιχειρήσεων του Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας του Δήμου και απασχολούσαν το 15,9% (1338 άτομα) των εργαζομένων στους Τομείς αυτούς.

Σύμφωνα με την Απογραφή Πληθυσμού 2011 οι εργαζόμενοι κατά τόπο εργασίας στο *Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, Επισκευή αυτοκίνητων οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης* αποτελούν τη δεύτερη μεγαλύτερη ομάδα με 1461 άτομα και ποσοστό 17,5% επί του συνόλου των εργαζομένων στο Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας.

Με στόχο την εξεύρεση νεότερων στοιχείων εξετάστηκε το Μητρώο Επιχειρήσεων 2015 στο οποίο φάνηκε ότι και πάλι οι περισσότερες σε αριθμό επιχειρήσεις (649) ήταν αυτές του *Χονδρικού και λιανικού εμπορίου, Επισκευής αυτοκίνητων οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης* οι οποίες αποτελούσαν το 25,3% των επιχειρήσεων του Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας του Δήμου.

5.2 Αγία Νάπα

5.2.1 Στο Δήμο Αγίας Νάπας καταστήματα/ γραφεία υπάρχουν διασκορπισμένα στο κέντρο του οικισμού και στις παραλιακές περιοχές. Λόγω της ανοργάνωτης χωροθέτησης των εμπορικών αναπτύξεων παρουσιάζονται προβλήματα έλλειψης οργανωμένων χώρων στάθμευσης που να εξυπηρετούν τα εν λόγω καταστήματα και γραφεία, υποβαθμισμένη ποιότητα περιβάλλοντος, ειδικά στην περιοχή του κέντρου, ζητήματα ανεξέλεγκτων παράνομων επεκτάσεων, προσθηκών και στεγάστρων που υφίστανται στα περισσότερα καταστήματα με αρνητικές επιπτώσεις στην εικόνα της περιοχής, στις ανέσεις και στην ασφάλεια

των πεζών, καθώς και το θέμα της αντιαισθητικής εικόνας και ανομοιογένειας που δημιουργείται από την ανεξέλεγκτη τοποθέτηση παντός είδους και διαστάσεων πινακίδων σε προσόψεις, ταράτσες και πεζοδρόμια.

Το είδος των καταστημάτων που απαντώνται στο Δήμο Αγίας Νάπας είναι υποκαταστήματα τραπεζών, υπεραγορές και μικρά καταστήματα πώλησης τροφίμων, φρουταρίες, περίπτερα, καταστήματα αναμνηστικών δώρων, καταστήματα ειδών ένδυσης και υπόδησης, φαρμακεία, οπτικοί, καταστήματα πώλησης οινοπνευματωδών ποτών και καταστήματα ξενοδοχειακού εξοπλισμού. Όσον αφορά τη γραφειακή ανάπτυξη, στο Δήμο απαντώνται γραφεία τουριστικά, δικηγορικά, λογιστικά, ασφαλιστικά και τεχνικά. Το μόνο γραφείο εξυπηρέτησης υπερτοπικής σημασίας που υπάρχει στην Αγία Νάπα είναι τα γραφεία του ΚΟΤ.

- 5.2.2 Σύμφωνα με την «Απογραφή Επιχειρήσεων 2005» οι περισσότερες σε αριθμό επιχειρήσεις (454) ήταν αυτές των *Ξενοδοχείων και Εστιατορίων*, οι οποίες αποτελούσαν το 41,5% των επιχειρήσεων του Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας του Δήμου Αγίας Νάπας και απασχολούσαν το 72,4% (4937 άτομα) των εργαζομένων στους Τομείς αυτούς. Σύμφωνα με την «Απογραφή Πληθυσμού 2011» οι εργαζόμενοι κατά τόπο εργασίας σε *Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης* αποτελούν τη μεγαλύτερη ομάδα με 3067 άτομα και ποσοστό 64,4% επί του συνόλου των εργαζομένων στο Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας.

Με στόχο την εξεύρεση νεότερων στοιχείων εξετάστηκε το «Μητρώο Επιχειρήσεων 2015» στο οποίο φάνηκε ότι και πάλι οι περισσότερες σε αριθμό επιχειρήσεις (396) ήταν αυτές των *Δραστηριοτήτων Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης* οι οποίες αποτελούσαν το 33,9% των επιχειρήσεων του Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας του Δήμου Αγίας Νάπας.

- 5.2.3 Σύμφωνα με την Απογραφή Επιχειρήσεων 2005 οι επιχειρήσεις (264) του *Χονδρικού και λιανικού εμπορίου, Επισκευής αυτοκίνητων οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης* αποτελούσαν τη δεύτερη μεγαλύτερη ομάδα και συγκέντρωναν ποσοστό 24,1% των επιχειρήσεων του Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας του Δήμου και απασχολούσαν το 8,5% (578 άτομα) των εργαζομένων στους Τομείς αυτούς.

Σύμφωνα με την Απογραφή Πληθυσμού 2011 οι εργαζόμενοι κατά τόπο εργασίας στο *Χονδρικό και λιανικό εμπόριο. Επισκευή αυτοκίνητων οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης* αποτελούν τη δεύτερη μεγαλύτερη ομάδα με 503 άτομα και ποσοστό 10,6% επί του συνόλου των εργαζομένων στο Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας.

Με στόχο την εξεύρεση νεότερων στοιχείων εξετάστηκε το Μητρώο Επιχειρήσεων 2015 στο οποίο φάνηκε ότι και πάλι οι επιχειρήσεις (248) του *Χονδρικού και λιανικού εμπορίου, Επισκευής αυτοκίνητων οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης* αποτελούσαν τη δεύτερη μεγαλύτερη ομάδα και συγκέντρωναν ποσοστό 21,2% των επιχειρήσεων του Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας του Δήμου.

5.3 Δερύνεια

- 5.3.1 Στο Δήμο Δερύνειας, οι κύριες εμπορικές χρήσεις συγκεντρώνονται κατά μήκος των τριών βασικών ακτινωτών δρόμων που οδηγούν προς την Αμμόχωστο, το Παραλίμνι και το Φρέναρος. Νεότερες εμπορικές αναπτύξεις τείνουν να χωροθετούνται κατά μήκος του άξονα Δερύνειας-Παραλιμνίου (οδός Ελευθερίας)

στον οποίο και παρατηρείται η μεγαλύτερη συγκέντρωση χρήσεων υποστηρικτικών προς τον τουρισμό και αφορούν αυτές των αναψυχής/ψυχαγωγίας και εμπορίου όπως εστιατόρια και καταστήματα. Στον άξονα Δερύνειας-Αμμοχώστου (Οδός Αμμοχώστου) υπάρχουν αναπτύξεις που αφορούν πρατήρια πετρελαιοειδών, εστιατόρια, γραφεία. Ο άξονας αυτός δεν αναπτύσσεται με τον ίδιο ρυθμό όπως η οδός Ελευθερίας αφού καταλήγει στο οδόφραγμα και τη νεκρή ζώνη. Στον άξονα Δερύνειας-Φρενάρους υπάρχουν αναπτύξεις που αφορούν κυρίως εργαστήρια και διευκολύνσεις αποθήκευσης οικοδομικών υλικών. Τέλος επί του οδικού άξονα Δερύνειας-Σωτήρας (οδός Σταδίου) οι εμπορικές αναπτύξεις είναι πολύ λίγες.

5.3.2 Σύμφωνα με την Απογραφή Επιχειρήσεων 2005 οι περισσότερες σε αριθμό επιχειρήσεις (110) ήταν αυτές του *Χονδρικού και λιανικού εμπορίου, Επισκευής αυτοκίνητων οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης* οι οποίες αποτελούσαν το 31% των επιχειρήσεων του Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας του Δήμου και απασχολούσαν το 27 % (358 άτομα) των εργαζομένων στους Τομείς αυτούς.

Σύμφωνα με την Απογραφή Πληθυσμού 2011 οι εργαζόμενοι κατά τόπο εργασίας στο *Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, Επισκευή αυτοκίνητων οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης* αποτελούν τη μεγαλύτερη ομάδα με 330 άτομα και ποσοστό 22,2% επί του συνόλου των εργαζομένων στο Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας.

Με στόχο την εξεύρεση νεότερων στοιχείων εξετάστηκε το Μητρώο Επιχειρήσεων 2015 στο οποίο φάνηκε ότι και πάλι οι περισσότερες σε αριθμό επιχειρήσεις (146) ήταν αυτές του *Χονδρικού και λιανικού εμπορίου, Επισκευής αυτοκίνητων οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης* οι οποίες αποτελούσαν το 25,8% των επιχειρήσεων του Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας του Δήμου

5.4 Προβλήματα

Τα βασικότερα προβλήματα που έχουν εντοπιστεί στον τομέα της εμπορικής ανάπτυξης είναι:

- (α) Τα προβλήματα εμπορικής λειτουργίας των ιστορικών πυρήνων, λόγω κυκλοφοριακών προβλημάτων, έλλειψης χώρων στάθμευσης, έλλειψης ενδιαφέροντος για εκσυγχρονισμό/ανακαίνιση των παραδοσιακών και άλλων οικοδομών, κ.ά.
- (β) Η έλλειψη ορθολογικής και ισορροπημένης κατανομής της εμπορικής ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη τις πραγματικές ανάγκες.
- (γ) Η ανάγκη για εισαγωγή ποιοτικών παραμέτρων και κατάλληλων κατευθυντήριων οδηγιών για βελτίωση της αισθητικής των εμπορικών αναπτύξεων.

5.5 Η έκταση των καθορισμένων Εμπορικών Ζωνών του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου ανέρχεται σε 156 εκτάρια. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 19 που ακολουθεί, και παρόλο που ο μέσος όρος εμπορικής επιφάνειας ανά κάτοικο είναι ικανοποιητικός (39 τ.μ.), η κατανομή του εμπορίου δεν είναι ισορροπητή, ώστε να εξυπηρετεί το σύνολο των περιοχών του Σχεδίου. Σημειώνεται ότι στη

διοικητική περιοχή της Αγίας Νάπας αναλογούν 89,7 τ.μ. εμπορικής επιφάνειας ανά κάτοικο, εμβαδόν που κρίνεται υπεραρκετό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19 – ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΙΣΧΥΟΥΣΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΤΟΠΙΚΗ ΑΡΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΙΣΟΓΕΙΟΥ (τ.μ.)	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ (τ.μ.)
Δήμος Παραλιμνίου	14.963	510.000	34,1
Δήμος Αγίας Νάπας	3.212	288.000	89,7
Δήμος Δερύνειας	5.844	138.000	23,6
ΣΥΝΟΛΟ	24 019	936 000	39

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία, Ιδία επεξεργασία

5.5 Προοπτικές

Με βάση τα πιο πάνω θα πρέπει να εξεταστούν οι ακόλουθες προοπτικές σε σχέση με την πολιτική του Σχεδίου σε ότι αφορά την εμπορική ανάπτυξη (καταστήματα, γραφεία), καθώς και άλλες κεντρικές λειτουργίες:

- (α) Η δυνατότητα διατήρησης και ενδυνάμωσης της εμπορικής ανάπτυξης κατά κύριο λόγο στις κεντρικές περιοχές των Οικισμών με ταυτόχρονη κυκλοφοριακή διαχείριση του οδικού δικτύου ώστε να διευκολυνθεί η εύρυθμη λειτουργία των καταστημάτων και γραφείων,
- (β) Η προοπτική συγκέντρωσης των κεντρικών λειτουργιών (διοικητικές, πολιτιστικές και άλλες υπηρεσίες) στις ευρύτερες Κεντρικές Εμπορικές Περιοχές του Τοπικού Σχεδίου,
- (γ) Η προοπτική αξιοποίησης των ζωνών ΚΓΥ.

6. Τουριστική Ανάπτυξη

- 6.1 Η δυναμική που έχει ο Τριτογενής Τομέας Οικονομικής Δραστηριότητας στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου διαπιστώθηκε στην παράγραφο όπου και παρατέθηκαν τα στοιχεία για την Απασχόληση.

Απλά υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με την Απογραφή πληθυσμού 2011 οι εργαζόμενοι του **Παραλιμνίου κατά τόπο διαμονής** που απασχολούνται στον Τριτογενή τομέα ανέρχονται στο 79,2% του συνόλου των εργαζομένων.

Αντίστοιχο μέγεθος για την **Αγία Νάπα** είναι το 85,7% του συνόλου των εργαζομένων και για τη **Δερύνεια** το 77,1% του συνόλου των εργαζομένων.

Εάν εξεταστούν δε τα στοιχεία που αφορούν τους εργαζόμενους **κατά τόπο εργασίας**, διαπιστώνεται ότι τόσο οι αριθμοί των εργαζομένων, όσο και τα ποσοστά είναι ακόμα πιο ψηλά όσον αφορά το **Παραλίμνι** και την **Αγία Νάπα** και ανέρχονται στο 82,5% και στο 93,9% αντίστοιχα, γεγονός που καταδεικνύει ότι η περιοχή του Τοπικού Σχεδίου προσελκύει εργαζόμενους σε αυτή την Οικονομική Δραστηριότητα.

Παράλληλα όπως φαίνεται και από την Απογραφή Επιχειρήσεων 2005 όπου αναλύεται το είδος των Επιχειρήσεων του Τριτογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας, στην **Αγία Νάπα** η Οικονομική Δραστηριότητα των Ξενοδοχείων και Εστιατορίων συγκέντρωνε το μεγαλύτερο αριθμό υποστατικών ανά Οικονομική Δραστηριότητα σε ποσοστό 41,5% επί του συνόλου και απασχολούσε το 72,4% των εργαζομένων.

Για το **Παραλίμνι** η ίδια Οικονομική Δραστηριότητα συγκέντρωνε το δεύτερο μεγαλύτερο αριθμό υποστατικών ανά Οικονομική Δραστηριότητα σε ποσοστό 18,3% επί του συνόλου και απασχολούσε το 42,2% των εργαζομένων.

Όσον αφορά τη **Δερύνεια** η εν λόγω Οικονομική Δραστηριότητα συγκέντρωνε πολύ μικρότερο αριθμό υποστατικών σε ποσοστό 6,1% επί του συνόλου και απασχολούσε το 5% των εργαζομένων.

Μελετώντας τα νεότερα στοιχεία από την Απογραφή Πληθυσμού 2011, διαπιστώνεται ότι στο **Παραλίμνι** η Οικονομική Δραστηριότητα, Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ανά Οικονομική Δραστηριότητα αριθμό εργαζομένων σε ποσοστό 25,5%. Το ποσοστό αυτό παρουσιάζεται μειωμένο σε σχέση με την Απογραφή Επιχειρήσεων 2005 όχι μόνο σε ποσοστό αλλά και σε αριθμό εργαζομένων.

Αντίστοιχα στοιχεία για την **Αγία Νάπα**, καταδεικνύουν ότι η Οικονομική Δραστηριότητα αυτή επίσης συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ανά Οικονομική Δραστηριότητα αριθμό εργαζομένων σε ποσοστό 64,4%. Το ποσοστό αυτό παρουσιάζεται μειωμένο σε σχέση με την Απογραφή Επιχειρήσεων 2005 τόσο σε ποσοστό όσο και σε αριθμό εργαζομένων.

Για τη **Δερύνεια** το ποσοστό του αριθμού των εργαζομένων στην Οικονομική Δραστηριότητα, Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης είναι 3,7% και παρουσιάζεται μειωμένο σε σχέση με την Απογραφή Επιχειρήσεων 2005.

Εξετάζοντας νεότερα στοιχεία από το Μητρώο Επιχειρήσεων 2015, στην **Αγία Νάπα**, η Οικονομική Δραστηριότητα, Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης αποτελούν το μεγαλύτερο ανά Οικονομική Δραστηριότητα αριθμό υποστατικών σε ποσοστό 33,9%. Τόσο το ποσοστό όσο και ο αριθμός των υποστατικών παρουσιάζονται μειωμένα σε σχέση με τα στοιχεία Απογραφής Επιχειρήσεων 2005.

Για το **Παραλίμνι** στην ίδια Οικονομική Δραστηριότητα ανήκει η δεύτερη ανά Οικονομική Δραστηριότητα ομάδα υποστατικών σε ποσοστό 15%. Παρόλο που το ποσοστό φαίνεται μειωμένο σε σχέση με τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2005, εντούτοις τα υποστατικά έχουν αυξηθεί σε αριθμό.

Για τη **Δερύνεια** ενώ ο αριθμός των υποστατικών για την ίδια Οικονομική Δραστηριότητα δεν μεταβάλλεται ιδιαίτερα όπως φαίνεται συγκρίνοντας το Μητρώο Επιχειρήσεων 2015 με την Απογραφή Επιχειρήσεων 2005, εντούτοις το ποσοστό επί του συνόλου των υποστατικών παρουσιάζεται μειωμένο από 6,1% με την Απογραφή Επιχειρήσεων 2005 σε 4,6% όπως καταγράφηκε στο Μητρώο Επιχειρήσεων 2015.

Από τα πιο πάνω στοιχεία εξάγεται ότι, όσον αφορά την Αγία Νάπα, κατά το χρόνο που αυτά λήφθηκαν, τόσο ο αριθμός όσο και το ποσοστό των εργαζομένων και αριθμός υποστατικών στις Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης παρουσιάζονται μειωμένα σε σχέση με τα στοιχεία της Απογραφής των Επιχειρήσεων 2005. Σημειώνεται ότι σε όλα τα στοιχεία που μελετήθηκαν και ανεξαρτήτως της μείωσης η Οικονομική αυτή Δραστηριότητα για την Αγία Νάπα συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ανά Οικονομική Δραστηριότητα αριθμό εργαζομένων και αριθμό υποστατικών. Όσον αφορά το Παραλίμνι τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η Οικονομική Δραστηριότητα αυτή απασχολεί το δεύτερο σε μέγεθος αριθμό υποστατικών το οποίο αυξήθηκε και τη μεγαλύτερη ομάδα εργαζομένων η οποία μειώθηκε. Για τη Δερύνεια η ίδια Οικονομική Δραστηριότητα απασχολεί το πέμπτο σε μέγεθος αριθμό υποστατικών και κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα αυτά της Απογραφής Επιχειρήσεων του 2005.

6.2 Τα Στατιστικά Στοιχεία Τουρισμού (δείκτες) που έχουν εξασφαλισθεί από τη Στατιστική Υπηρεσία για την περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου έχουν ως ακολούθως:¹⁹

- **Επιλογή της περιοχής του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου ως Τόπου Διαμονής από τους περιηγητές (ποσοστό σε σχέση με τις συνολικές ανά χρόνο αφίξεις περιηγητών)**

Οι στατιστικές για τις Αφίξεις Περιηγητών, δείκτες από 1999-2016,, δείχνουν ότι τις περιοχές Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας επιλέγουν ως τόπο διαμονής τους ένα μεγάλο ποσοστό από τους περιηγητές που φτάνουν στην Κύπρο με μεγαλύτερο ποσοστό το 37,2% το 2002 και χαμηλότερο ποσοστό το 27% το 2015.

Επιπρόσθετα φαίνεται διαχρονικά ότι ως επί το πλείστον η Αγία Νάπα επιλέγεται σε μεγαλύτερο ποσοστό ως τόπος διαμονής σε σύγκριση με το Παραλίμνι.

Ουσιαστικά οι περιοχές Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας κατέχουν το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό ως επιλογή των περιηγητών για τόπο διαμονής (κατά τα έτη 2001 και 2002 κατείχαν το μεγαλύτερο ποσοστό) μετά από την Πάφο και Πόλις. Τα στοιχεία αυτά φαίνονται στον Πίνακα 20α πιο κάτω. Ξεχωριστά στοιχεία για την περιοχή Δερύνειας δεν έχουν διατεθεί από τη Στατιστική Υπηρεσία. Σύμφωνα όμως με στοιχεία του Σχεδίου Χορηγιών Αγροτουρισμού στην περιοχή του Δήμου Δερύνειας λειτουργεί αγροτουριστικό κατάλυμα.

¹⁹ Επιπρόσθετοι δείκτες και εκτενέστερη επιχειρηματολογία είναι δυνατό να παρατεθούν/αναπτυχθεί κατά το στάδιο της διαδικασίας της ετοιμασίας του Σχεδίου Ανάπτυξης που αφορά την υποβολή σχετικών απόψεων/εισηγήσεων προσώπου, σώματος ή αρχής συμπεριλαμβανομένων και των Τοπικών Αρχών με βάση το άρθρο 12Γ του Νόμου.

Πίνακας 20α: Αφίξεις περιηγητών Δείκτες 2001-2016 (τοποθεσία διαμονής τους στην Κύπρο) ²⁰

	Τοποθεσία διαμονής περιηγητών (%)													
	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Πάφος και Πόλις	39,0	41,6	38,3	38,7	36,3	34,7	32,0	33,1	34,6	33,6	35,3	34,8	34,5	34,6
Παραλίμνι	11,4	10,9	11,9	12,8	14,5	13,9	14,9	15,4	15,7	14,9	14,7	14,7	16,3	18,1
Αγία Νάπα	18,2	16,1	16,6	17,5	19,2	17,4	17,3	17,2	16,6	17,0	17,0	16,5	15,7	16,4
Σύνολο για Παραλίμνι και Αγία Νάπα	29,6	27	28,5	30,3	33,7	31,3	32,2	32,6	32,3	31,9	31,7	31,2	32,0	34,5
Λεμεσός	10,8	11,3	13,0	11,7	11,7	13,0	14,0	13,1	13,2	13,8	14,2	16,1	16,3	15,9
Λάρνακα	11,4	10,6	10,8	9,3	9,6	10,5	10,7	10,1	9,4	9,8	9,0	9,2	9,3	8,2
Λευκωσία	5,7	6,4	5,7	5,1	5,0	5,6	5,9	5,7	5,7	5,3	4,6	3,4	3,6	3,2
Αλλού	3,6	3,1	3,8	4,9	3,7	4,9	5,2	5,4	4,9	5,5	5,2	5,3	4,3	3,6

- **Διανυκτερεύσεις περιηγητών σε τουριστικά καταλύματα**

Οι στατιστικές για Τουριστικά Καταλύματα και Διανυκτερεύσεις 2000-2015 δείχνουν ότι η περιοχή Αμμοχώστου (ουσιαστικά οι Δήμοι Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας), διαχρονικά, έχει τις ψηλότερες ανά χρόνο διανυκτερεύσεις περιηγητών. Τα στοιχεία αυτά φαίνονται στον Πίνακα 20β πιο κάτω. Το ψηλότερο ποσοστό 47% με 6,444,000 διανυκτερεύσεις σημειώθηκε κατά τη διάρκεια του 2014.

Πίνακας 20β: Διανυκτερεύσεις περιηγητών 2001-2015

	Διανυκτερεύσεις σε Τουριστικά Καταλύματα – Σύνολο (000's)													
	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Λευκωσία	279 (2,1%)	268 (2,0%)	247 (1,8%)	288 (2,0%)	267 (1,9%)	249 (1,8%)	254 (2,0%)	277 (1,9%)	269 (1,9%)	252 (1,7%)	215 (1,4%)	219 (1,5%)	182 (1,2%)	171 (1,1%)
Λεμεσός	1,518 (11,3%)	1,549 (11,3%)	1,621 (11,5%)	1,878 (12,9%)	1,902 (13,3%)	1,854 (13,4%)	1,656 (12,7%)	2,005 (13,9%)	2,012 (14,0%)	2,129 (14,7%)	2,339 (15,5%)	2,418 (16,4%)	2,519 (17,4%)	2,519 (17,4%)
Λάρνακα	843 (6,3%)	867 (6,3%)	804 (5,7%)	948 (6,5%)	1,007 (7,0%)	924 (6,7%)	896 (6,9%)	1,042 (7,2%)	1,054 (7,3%)	1,102 (7,6%)	1,197 (7,9%)	1,108 (7,5%)	997 (6,9%)	997 (6,9%)
Αμμόχωστος	6,084 (45,5%)	6,444 (47,0%)	6,556 (46,7%)	6,126 (42,0%)	5,902 (41,3%)	6,111 (44,3%)	5,603 (43,1%)	6,166 (42,9%)	6,043 (42,0%)	5,717 (40,0%)	5,969 (39,6%)	5,619 (38,2%)	5,558 (38,4%)	6,084 (45,5%)

²⁰ Κατά τη μελέτη της θεματικής ενότητας του Τουρισμού στα πλαίσια της διαδικασίας για την εκπόνηση του Τοπικού Σχεδίου, τα ποσοστιαία στοιχεία των Πινάκων 20 και 21 που αφορούν την τουριστική κίνηση με τη μορφή της άφιξης περιηγητών θα παρουσιαστούν και σε απόλυτους αριθμούς καθώς και ενημερωμένα χρονικά με προσπάθεια να διαφανεί και η σύγκριση με την ευρωπαϊκή και παγκόσμια τάση. Σημειώνεται ωστόσο ότι κατά τα έτη 2014, 2015 και 2016 επισκέφθηκαν την Κύπρο 2 441 239, 2 659 405 και 3 186 531 περιηγητές αντίστοιχα.

Διανυκτερεύσεις σε Τουριστικά Καταλύματα – Σύνολο (000's)														
	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	
Πάφος	4,507 (33,7%)	4,442 (32,4 %)	4,680 (33,3 %)	5,184 (35,6 %)	5,057 (35,4 %)	4,517 (32,7 %)	4,413 (33,9 %)	4,736 (32,9 %)	4,842 (33,7 %)	5,089 (35,2%)	5,193 (34,5%)	5,199 (35,3%)	5,065 (35,0%)	
Ορεινά θέρετρα	144 (1,1%)	146 (1,1%)	140 (1,0%)	153 (1,0%)	150 (1,1%)	146 (1,1%)	182 (1,4%)	154 (1,1%)	158 (1,1%)	150 (1,0%)	146 (1,0%)	153 (1,0%)	137 (0,9%)	
Σύνολο	13,375	13,715	14,048	14,577	14,285	13,801	13,004	14,380	14,378	14,439	15,058	14,717	14,458	

- **Επιλογή της περιοχής του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου ως Τόπου Διαμονής από τους περιηγητές (μηνιαίο ποσοστό σε σχέση με τις συνολικές ανά χρόνο αφίξεις περιηγητών)**

Η περιοχή Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας αντιμετωπίζει το πρόβλημα της εποχικότητας²¹ στον Τουρισμό όπως φαίνεται στον Πίνακα 21 πιο κάτω όπου και παραθέτονται στοιχεία αφίξεων περιηγητών για όλους τους μήνες του 2016. Διαφαίνεται ότι κατά τους μήνες Ιανουάριο-Μάρτιο καθώς και Νοέμβριο και Δεκέμβριο η άφιξη περιηγητών που επιλέγουν ως τόπο διαμονής τους το Παραλίμνι και την Αγία Νάπα μειώνεται κατά πολύ. Παράλληλα στον ίδιο Πίνακα φαίνεται ότι συγκρίνοντας το Παραλίμνι με την Αγία Νάπα, το πρόβλημα της εποχικότητας είναι πιο έντονο στο Παραλίμνι.

Πίνακας 21: Αφίξεις περιηγητών Δείκτες Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου 2016

Αφίξεις περιηγητών 2015 (%)												
	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Πάφος και Πόλις	36,2	36,2	48,3	41,8	37,5	35,4	36,5	36,6	36,9	39,2	44,6	35,1
Παραλίμνι	2,6	2,5	2,3	8,3	14,1	15,9	14,6	15,6	13,3	13,7	3,5	2,8
Αγία Νάπα	1,9	4,3	7,1	13,3	24,1	24,7	21,9	21,7	22,1	20,0	9,0	2,7
Σύνολο για Παραλίμνι και Αγία Νάπα	4,5	6,8	9,4	21,6	38,2	40,6	36,5	37,3	35,4	33,7	12,5	5,5
Λεμεσός	19,0	18,2	12,5	11,9	9,1	9,1	9,3	10,0	9,1	9,1	12,0	18,8
Λάρνακα	17,5	18,3	15,6	12,8	8,5	8,6	10,4	10,0	10,5	9,5	16,3	18,9
Λευκωσία	17,9	16,3	9,5	7,6	4,3	4,2	3,5	2,1	4,2	5,0	10,1	15,1
Αλλού	4,9	4,2	4,7	4,3	2,4	2,1	3,8	4,1	3,9	3,5	4,4	6,6

- **Ποσοστιαία κατανομή περιηγητών κατά τύπο καταλύματος και τοποθεσία διαμονής, 2015**

²¹ Κατά τη μελέτη της θεματικής ενότητας του Τουρισμού στα πλαίσια της διαδικασίας για την εκπόνηση του Τοπικού Σχεδίου, το θέμα της εποχικότητας και της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου σε σχέση και με την Εθνική Τουριστική Στρατηγική, θα διερευνηθεί περαιτέρω. Σχετικές είναι και οι παράγραφοι της παρούσας Έκθεσης Εκπόνησης με αρ. 6.5 και 6.6.

Αναφορικά με τον τύπο καταλύματος, σύμφωνα με τις Στατιστικές Τουρισμού 2015, το 49,6% των περιηγητών που διέμειναν στο **Παραλίμνι**, διέμειναν σε ξενοδοχεία αστέρων (από το ποσοστό αυτό το 24,8% σε 4 αστέρες), το 28,0% σε Οργανωμένα Διαμερίσματα/Τουριστικά Χωριά (από το ποσοστό αυτό το 15,9% σε Διαμερίσματα Α Κατηγορίας) και τέλος το 22,4% διέμεινε σε Άλλα με ψηλότερο ποσοστό το 10,7% που αφορά Άλλο Τύπο με Πληρωμή.

Αντίστοιχα μεγέθη για την **Αγία Νάπα** είναι, ποσοστό 61,3% των περιηγητών διέμειναν σε ξενοδοχεία αστέρων (από το ποσοστό αυτό το 31,6% σε 3 αστέρες), το 29,9% σε Οργανωμένα Διαμερίσματα/Τουριστικά Χωριά (από το ποσοστό αυτό το 15,4% σε Διαμερίσματα Α Κατηγορίας) και τέλος το 8,8% διέμεινε στον τύπο καταλύματος Άλλα με ψηλότερο ποσοστό το 5,2% που διέμεινε σε Άλλο τύπο με πληρωμή.

Αντίστοιχα μεγέθη **παγκύπρια** είναι 58,7%, 16,0% και 25,3%.

- **Μέση διάρκεια παραμονής (νύχτες) κατά τοποθεσία διαμονής, 2015**
Σύμφωνα και πάλι με τις Στατιστικές Τουρισμού 2015 η μέση διάρκεια παραμονής (νύχτες) περιηγητών στο Παραλίμνι ήταν 9,9 νύχτες και στην Αγία Νάπα 8,8 νύχτες.

- **Συλλογικά τουριστικά καταλύματα κατά κατηγορία και τοποθεσία 2015**

Σύμφωνα και πάλι με τις Στατιστικές Τουρισμού 2015 (τα στοιχεία δόθηκαν σε επίπεδο Επαρχίας), το ψηλότερο ποσοστό δυναμικότητας σε κλίνες κατέχει η Επαρχία Αμμοχώστου με 41,3% (34,892 κλίνες) του συνόλου των κλινών που είναι διαθέσιμες σε ολόκληρη την Κύπρο. Όσον αφορά τις μονάδες η ίδια Επαρχία κατέχει το δεύτερο ψηλότερο ποσοστό με 30,1% (237 μονάδες) του συνόλου των μονάδων παγκύπρια.

Ο παγκύπριος αριθμός των μονάδων αφορά Ξενοδοχεία Αστέρων, Οργανωμένα Διαμερίσματα, Τουριστικά Χωριά, Παραδοσιακές Οικοδομές, Ξενοδοχεία χωρίς Αστέρες, Ξενώνες, Τουριστικά Διαμερίσματα, Τουριστικές Επαύλεις, Επιπλωμένα Διαμερίσματα, και Κατασκηνωτικούς Χώρους. Στην Επαρχία Αμμοχώστου δεν υπάρχουν Ξενοδοχεία χωρίς Αστέρια, ούτε Ξενώνες αλλά ούτε και Κατασκηνωτικοί Χώροι.

Σημειώνεται επιπλέον ότι οι περισσότερες από τις 34,892 κλίνες της Επαρχίας Αμμοχώστου, σε ποσοστό 53,1% (18,535 κλίνες) αφορούν Ξενοδοχεία Αστέρων (73 μονάδες σε σύνολο 224 παγκύπρια) και ποσοστό 32,6% (11,364 κλίνες) αφορούν Οργανωμένα Διαμερίσματα (96 μονάδες σε σύνολο 165 παγκύπρια).

- 6.3 Η περιοχή του Τοπικού Σχεδίου αδιαμφισβήτητα έχει να προσφέρει το προϊόν Ήλιος και Θάλασσα. Όσον αφορά το Παραλίμνι, οι Τουριστικές Ζώνες εκτείνονται σε ολόκληρο το παραλιακό μέτωπο στα ανατολικά της Λεωφόρου Αγία Νάπα – Κάβο Γκρέκο. Όσον αφορά την Αγία Νάπα οι τουριστικές ζώνες εκτείνονται σχεδόν σε ολόκληρο το παραλιακό μέτωπο με εξαίρεση τις περιοχές Αγίας Θέκλας στο δυτικό όριο της διοικητικής περιοχής, την περιοχή της Μακρονήσου-Δάσος Αγίου Νικάνδρου και την ανατολική προστατευόμενη περιοχή του «Κάβο Γκρέκο».
- 6.4 Σε σχέση με τα πιο πάνω στη περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου υπάρχουν/ μπορούν να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως είναι:

- ο Αθλητικός Τουρισμός (σχετικά είναι τα γήπεδα της Αγίας Νάπας και το Αθλητικό Κέντρο με διάφορες αθλητικές εγκαταστάσεις που ο Δήμος προγραμματίζει να δημιουργήσει, η κλειστή Αίθουσα Αθλοπαιδιών που προωθεί ο Δήμος Παραλιμνίου και το Περιφερειακό Ολυμπιακό Κολυμβητήριο Αμμοχώστου που προγραμματίζει για ανέγερση ο Δήμος Δερύνειας),
- ο Τουρισμός Γκολφ στην Αγία Νάπα όπου σχετική πολεοδομική αίτηση βρίσκεται υπό εξέλιξη²²,
- ο Καταδυτικός Τουρισμός στην Αγία Νάπα με την κατασκευή Τεχνητού Υφάλου στη θαλάσσια περιοχή «Περνέρα» με την πόντιση του σκάφους «Κερύνεια», και στο Παραλίμι με τη δημιουργία Τεχνητού Υφάλου (περιοχή Liberty) με την πόντιση σκάφους και άλλων κατασκευών για τα οποία έχει οριοθετηθεί προστατευόμενη περιοχή,
- ποδηλατικός και περπατητικός τουρισμός αφού υπάρχουν μονοπάτια της φύσης και ποδηλατικές διαδρομές,
- θρησκευτικός τουρισμός (στο Παραλίμι βρίσκεται η έδρα της Μητρόπολης Κωνσταντίας – Αμμοχώστου) καθώς στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου βρίσκεται μεγάλος αριθμός εκκλησιών και εξωκλησιών,
- τουρισμός υπαίθρου ανάμεσα σε άλλα και με τη διαμονή σε αγροτουριστικά καταλύματα,
- τουρισμός υγείας (ιατρικός και ευεξίας), γαστρονομικός τουρισμός πολιτιστικός τουρισμός.

Μεγάλα έργα επίσης που αφορούν την περιοχή είναι η Μαρίνα στο Παραλίμι και η Μαρίνα στην Αγία Νάπα.

6.5 Προοπτικές

Αυτές πρέπει να συνάδουν με τη γενική κατεύθυνση της Τουριστικής Στρατηγικής του ΚΟΤ ως ακολούθως:

- Εμπλουτισμός, διαφοροποίηση, αναβάθμιση καθώς και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος με ενθάρρυνση επενδύσεων σε βιώσιμα και καινοτόμα έργα, τόσο ξενοδοχειακά όσο και έργα που στοχεύουν στον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος, καθώς και έργα υποδομής ή και οποιοδήποτε συνδυασμό των πιο πάνω,
- Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με την κατασκευή μικρών και μεγάλων έργων πάσης μορφής και κυρίως με τη δημιουργία σύνθετων αναπτύξεων που να συνδυάζουν χρήσεις και θεματογραφία ανάλογα με τις προσδοκίες της σύγχρονης τουριστικής/ταξιδιωτικής πελατείας. Όλα αυτά περιλαμβάνονται στη Στρατηγική Τουρισμού 2011-2015,
- Ενθάρρυνση επενδύσεων που περιλαμβάνουν πρόσθετα εμπλουτιστικά έργα που καθορίζουν την ανταγωνιστικότητα του προϊόντος ενός τουριστικού προορισμού, εξυπηρετούν τη βελτίωση της εποχικότητας και βοηθούν στην αύξηση της κατά κεφαλή δαπάνης των περιηγητών,
- Ρύθμιση των αυθαίρετων προσθηκών σε πολλές τουριστικές μονάδες όπως επίσης και έκδοση πολεοδομικής και οικοδομικής άδειας για

²² Το θέμα σχετίζεται με της Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 61 614, ημερομηνίας 16/2/2005 (καθώς και τις υπόλοιπες μεταγενέστερες) για την ανάπτυξη των 14 συνολικά Γηπέδων Γκολφ στην Κύπρο

δημιουργία έργων υποδομής και εμπλουτιστικών έργων στις καθορισμένες τουριστικές περιοχές,

- Προώθηση ειδικών πολιτικών για μεγάλα και σύνθετα έργα που συνδυάζουν τουριστικές ή και οικιστικές και άλλες παρεμφερείς χρήσεις. Τέτοια σύνθετα, εμπλουτιστικά έργα περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων γήπεδα γκολφ, συνεδριακό τουρισμό, ναυτικό τουρισμό, τουρισμό υγείας, αθλητικό τουρισμό, πολιτιστικό τουρισμό και τουρισμό υπαίθρου,
- Η προώθηση της τουριστικής ανάπτυξης χρειάζεται να ενθαρρυνθεί με τη βελτίωση της αισθητικής εμφάνισης στο επίπεδο δρόμου όπως για παράδειγμα με τη δημιουργία καλαίσθητων καταστημάτων με την καλαίσθητη προσαρμογή των προσόψεων και των επιγραφών των καταστημάτων. Επιπρόσθετα θα πρέπει να βελτιωθεί η προσβασιμότητα στις περιοχές με τη βελτίωση του οδικού δικτύου, τη δημιουργία περισσότερων χώρων στάθμευσης σε στρατηγικά σημεία των διαφόρων περιοχών, τη βελτίωση και επέκταση ποδηλατοδρόμων και πεζόδρομων, λαμβάνοντας υπόψη και τη προσβασιμότητα των ατόμων με ειδικές ανάγκες ώστε να μπορούν να διακινούνται στην περιοχή απρόσκοπτα,
- Ενόψει της κατάργησης της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου για τη ρύθμιση της δημιουργίας ξενοδοχειακών κλινών, θα πρέπει να επιτρέπεται η δημιουργία όλων των τύπων/ κατηγοριών τουριστικών καταλυμάτων σε όλες τις τουριστικές ζώνες²³.

²³ Κατά τη μελέτη της θεματικής ενότητας του Τουρισμού στα πλαίσια της διαδικασίας για την εκπόνηση του Τοπικού Σχεδίου, θα συζητηθεί και διερευνηθεί θέμα των επιτρεπόμενων χρήσεων εντός των τουριστικών ζωνών (συμπεριλαμβανομένης και εκείνης της παραθεριστικής κατοικίας).

7. Μεταποίηση – Εργαστήρια – Αποθήκες

7.1 Μεταποίηση – Εργαστήρια

7.1.1 Ο Δευτερογενής Τομέας Οικονομικής Δραστηριότητας στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου αποτελεί το δεύτερο σε σημαντικότητα τομέα απασχόλησης όπως φαίνεται και από τα στοιχεία της παραγράφου στην οποία και παρατέθηκαν τα στοιχεία για την Απασχόληση.

Σύμφωνα με την **Απογραφή Πληθυσμού 2011** οι εργαζόμενοι του Παραλιμνίου κατά τόπο διαμονής που απασχολούνται στο Δευτερογενή Τομέα ανέρχονται στους 1091 με ποσοστό 16,5% του συνόλου των εργαζομένων. Στην Αγία Νάπα ανέρχονται στους 137 με ποσοστό 9,9% του συνόλου των εργαζομένων και στη Δερύνεια στους 453 με ποσοστό 18,2% του συνόλου των εργαζομένων.

Εξετάζοντας τα στοιχεία που αφορούν τους εργαζόμενους κατά τόπο εργασίας, διαπιστώνεται ότι οι αριθμοί των εργαζομένων είναι μεγαλύτεροι για το Παραλίμι και Αγία Νάπα και μικρότεροι για τη Δερύνεια. Συγκεκριμένα, στο Παραλίμι καταγράφηκαν 1260 εργαζόμενοι να απασχολούνται στο Δευτερογενή Τομέα (ποσοστό επί του συνόλου 14,7%) και 229 εργαζόμενοι στην Αγία Νάπα (ποσοστό επί του συνόλου 4,7%) γεγονός που καταδεικνύει ότι οι περιοχές προσελκύουν εργαζόμενους σε αυτή την Οικονομική Δραστηριότητα. Όσον αφορά τη Δερύνεια καταγράφηκαν 358 εργαζόμενοι (ποσοστό επί του συνόλου 22,6%) να απασχολούνται στο Δευτερογενή Τομέα.

Σύμφωνα με στοιχεία της **Απογραφής Επιχειρήσεων 2005**, στην Αγία Νάπα μόνο 27 από τα 1094 υποστατικά δραστηριοποιούνταν στο Δευτερογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας και απασχολούσαν 161 εργαζόμενους. Από αυτά τα 16 με 110 εργαζόμενους, αφορούσαν τον Τομέα των Κατασκευών, τα 10 με 47 εργαζόμενους ήταν Μεταποιητικές βιομηχανίες και 1 υποστατικό με 4 εργαζόμενους αφορούσε την Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού. Στο Παραλίμι, 188 από τα 1827 υποστατικά δραστηριοποιούνταν στο Δευτερογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας και απασχολούσαν 890 εργαζόμενους. Από αυτά τα 131 με 597 εργαζόμενους αφορούσαν τον Τομέα των Κατασκευών, τα 55 με 280 εργαζόμενους ήταν Μεταποιητικές Βιομηχανίες και 2 υποστατικά με 13 εργαζόμενους αφορούσαν την Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού. Στη Δερύνεια, 112 από τα 408 υποστατικά δραστηριοποιούνταν στο Δευτερογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητα και απασχολούσαν 498 εργαζόμενους. Από αυτά τα 65 με 228 εργαζόμενους αφορούσαν τον Τομέα των Κατασκευών, 46 υποστατικά με 267 εργαζόμενους ήταν Μεταποιητικές Βιομηχανίες και 1 υποστατικό με 3 εργαζόμενους αφορούσε την Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού.

Εξετάζοντας νεότερα στοιχεία από το **Μητρώο Επιχειρήσεων 2015**, στην Αγία Νάπα, τα υποστατικά τα οποία δραστηριοποιούνται στο Δευτερογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας αυξήθηκαν στο σύνολό τους από 27 σύμφωνα με την Απογραφή των Επιχειρήσεων 2005 σε 43, από 188 σε 259 για το Παραλίμι και από 112 σε 139 για τη Δερύνεια.

Από τα πιο πάνω στοιχεία φαίνεται ότι για τις περιοχές Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας, παρόλο που οι εργαζόμενοι στο Δευτερογενή Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας είναι πολύ λιγότεροι αναλογικά με τον Τριτογενή, εντούτοις φαίνεται ότι τόσο οι εργαζόμενοι όσο και τα υποστατικά αυξάνονται σταδιακά φανερώνοντας μια τάση. Για τη Δερύνεια καταγράφεται μια μείωση που αφορά τις Κατασκευές τόσο σε αριθμό υποστατικών όσο και εργαζομένων. Επίσης φαίνεται ότι ο Δευτερογενής Τομέας είναι πιο αναπτυγμένος στους Δήμους

Παραλιμνίου και Δερύνειας όπως φαίνεται στον Πίνακα 12, από ότι στο Δήμο Αγίας Νάπας.

- 7.1.2 Σε σχετικό ερωτηματολόγιο που απαντήθηκε από το Δήμο Παραλιμνίου στις αρχές του 2014 στην επικράτεια του Δήμου δραστηριοποιούνται εργαστήρια κατασκευής ηλιακών συστημάτων (2), εργοστάσιο κατασκευής δομικών υλικών (1), εργαστήρια/σιδηρουργεία (6), εργοστάσιο κοπής γυαλιών και καθρεπτών (1), εργοστάσια κατασκευής σκυροδέματος(3), εργαστήρια κατασκευών αλουμινίου (3), γκαράζ αυτοκινήτων (33), επιπλοποιεία (7).

Σε σχετικό ερωτηματολόγιο που απαντήθηκε από το Δήμο Αγίας Νάπας στις αρχές του 2014 στην επικράτεια του Δήμου δραστηριοποιούνται εργαστήρια ξυλουργίας/ επιπλοποιίας (3), εργαστήρια ραπτικής/ ραφεία (3), αποθήκες υλικών οικοδομής (3), εργαστήρια επιγραφών και πινακίδων (3), εργαστήρια ζαχαροπλαστικής και παρασκευής ψωμιού (4), εργαστήρια αγοράς και αλλαγής λάστιχων αυτοκινήτων (2), ηλεκτρολόγοι αυτοκινήτων (1), εργαστήρια σιδηρουργίας (1) και συνεργείο επισκευής αυτοκινήτων (1).

Σε σχετικό ερωτηματολόγιο που απαντήθηκε από το Δήμο Δερύνειας στο τέλος του 2016 στην επικράτεια του Δήμου δραστηριοποιούνται διάφορες βιομηχανίες/βιοτεχνίες/εργαστήρια/αποθήκες όπως ξυλουργεία, εργαστήρια αλουμινίων, συνεργεία αυτοκινήτων, βαφεία αυτοκινήτων, εργοστάσια ή εργαστήρια επεξεργασίας και συσκευασίας ειδών διατροφής, σιδηρουργεία και άλλα. Σύμφωνα με το Δήμο Δερύνειας ο αριθμός των υπό λειτουργία υποστατικών ανέρχεται στα 60.

- 7.1.3 Στην Αγία Νάπα υπάρχει μια Βιομηχανική Ζώνη Κατηγορίας Α (που αφορά εργοστάσιο επεξεργασίας λυμάτων και δεξαμενές αποθήκευσης νερού) στην περιοχή του Κάβο Γκρέκο στο βόρειο διοικητικό όριο με το Δήμο Παραλιμνίου (μέρος της εμπίπτει και στο Δήμο Παραλιμνίου) και μια Βιοτεχνική Ζώνη Κατηγορίας Β στη δυτική περιοχή του οικισμού η οποία δεν έχει αναπτυχθεί. Σύμφωνα με το Δήμο Αγίας Νάπας, βιοτεχνικές χρήσεις βρίσκονται διάσπαρτες σε περιοχές κατοικίας και σε τουριστικές περιοχές δημιουργώντας διάφορα προβλήματα, όπως για παράδειγμα αισθητική υποβάθμιση, όχληση και ρύπανση από τις εργασίες που εκτελούνται. Άποψη του ΕΒΕΑ είναι ότι στην Αγία Νάπα θα πρέπει να δημιουργηθεί βιοτεχνική ζώνη ή περιοχή για την μεταφορά οχημάτων μονάδων ή/ και την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων που εξυπηρετούν την τουριστική βιομηχανία, όπως είναι ξυλουργικές εργασίες, μεταλλικές κατασκευές, συντήρηση κτιρίων, μικρές βιοτεχνίες, κ.ά..

Στο Παραλίμνι υπάρχουν μια Βιομηχανική Ζώνη Κατηγορίας Α, μέρος της έκτασης της οποίας εμπίπτει και στην Αγία Νάπα (που αφορά εργοστάσιο επεξεργασίας λυμάτων και δεξαμενές αποθήκευσης νερού), μια Βιομηχανική Ζώνη Κατηγορίας Β, μια Μεικτή Βιομηχανική Ζώνη Κατηγορίας Β και Οικονομικών Δραστηριοτήτων και μια Βιοτεχνική Ζώνη Κατηγορίας Β. Στη Βιομηχανική Ζώνη Κατηγορίας Β δεν έχουν εγκατασταθεί οποιεσδήποτε Βιομηχανίες λόγω και της έλλειψης οδικού δικτύου προσπέλασης. Όσον αφορά τη Μεικτή Βιομηχανική Ζώνη Κατηγορίας Β και Οικονομικών Δραστηριοτήτων έχει αναπτυχθεί σε περιορισμένο βαθμό και υπάρχουν επίσης προβλήματα προσπέλασης. Σε κάποιο βαθμό έχει επίσης αναπτυχθεί και η Βιοτεχνική Ζώνη Κατηγορίας Β. Σύμφωνα με το Δήμο Παραλιμνίου, βιοτεχνικές χρήσεις βρίσκονται σε περιοχές κατοικίας δημιουργώντας διάφορα προβλήματα όπως για παράδειγμα όχληση και ασφάλεια λόγω της διακίνησης σχετικών οχημάτων. Σε επιστολή του το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού επισήμανε ότι στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου, δεν ευνοεί τον καθορισμό νέων Βιομηχανικών/Βιοτεχνικών Ζωνών δεδομένου ότι οι υφιστάμενες δεν έχουν αναπτυχθεί και υπάρχουν πιέσεις για εκτέλεση έργων υποδομής για τα οποία

δεν υπάρχουν πιστώσεις εκτέλεσής τους. Η σχετική με το θέμα άποψη του ΕΒΕΑ ότι στην Αγία Νάπα θα πρέπει να δημιουργηθεί βιοτεχνική ζώνη ή περιοχή για την μεταφορά οχημάτων μονάδων ή/ και την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων που εξυπηρετούν την τουριστική βιομηχανία, όπως είναι ξυλουργικές εργασίες, μεταλλικές κατασκευές, συντήρηση κτιρίων, μικρές βιοτεχνίες, κ.ά., χρήζει τεκμηρίωσης δεδομένου ότι η υφιστάμενη Βιοτεχνική Ζώνη που υπάρχει στο Δήμο Αγίας Νάπας, δεν έχει αναπτυχθεί. Σχετικό προβληματισμό για την άποψη του ΕΒΕΑ έχει διατυπώσει και ο Δήμος Αγίας Νάπας.

Στη Δερύνεια υπάρχει μια Βιομηχανική Ζώνη Κατηγορίας Β, μια Βιοτεχνική Ζώνη Κατηγορίας Β και μια Ζώνη Οικονομικών Δραστηριοτήτων. Και οι τρεις πολεοδομικές ζώνες βρίσκονται στα νοτιοανατολικά του οικισμού πλησίον του Δήμου Παραλιμνίου. Η Βιομηχανική Ζώνη Κατηγορίας Β έχει αναπτυχθεί σε κάποιο βαθμό, ενώ σε πολύ λιγότερο και σχεδόν καθόλου η Βιοτεχνική Ζώνη Κατηγορίας Β και Ζώνη Οικονομικών Δραστηριοτήτων αντίστοιχα.

7.2 Αποθήκες

Σε σχέση με τις αποθήκες αναφέρεται ότι σύμφωνα με την Απογραφή Επιχειρήσεων 2005 για το Παραλίμνι, ο αριθμός των υποστατικών που σχετιζόταν με την οικονομική δραστηριότητα των Μεταφορών, Αποθήκευσης και Επικοινωνιών ανερχόταν στα 72 (ποσοστό 3,9% επί του συνόλου) και απασχολούσε 259 εργαζόμενους. Τα ίδια μεγέθη για την Αγία Νάπα ήταν 60 υποστατικά (ποσοστό 5,5% επί του συνόλου) με 238 εργαζόμενους και για τη Δερύνεια ήταν 19 (ποσοστό 4,6% επί του συνόλου) με 93 εργαζόμενους.

Σύμφωνα με την Απογραφή Πληθυσμού 2011 οι εργαζόμενοι κατά τόπο εργασίας στο Δήμο Παραλιμνίου που απασχολούνταν στην οικονομική δραστηριότητα Μεταφορά και Αποθήκευση ήταν 209, στο Δήμο Αγίας Νάπας 121 και στο Δήμο Δερύνειας 23.

Σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων 2013 ο αριθμός των υποστατικών στην οικονομική δραστηριότητα Μεταφορά και Αποθήκευση ήταν 84 για το Δήμο Παραλιμνίου (σε ποσοστό 3,2% επί του συνόλου), 60 για την Αγία Νάπα (ποσοστό 5,1% επί του συνόλου) και 13 για τη Δερύνεια (σε ποσοστό 2,3% επί του συνόλου).

Σύμφωνα με το Δήμο Παραλιμνίου στην περιοχή του Δήμου υπάρχουν αποθήκες που αφορούν εμπορία οινόπνευματων ποτών (5) και εμπορίας γεωργικών προϊόντων (4). Σχετικά στοιχεία δεν δόθηκαν από το Δήμο Αγίας Νάπας. Σύμφωνα με το Δήμο Δερύνειας στην περιοχή του Δήμου υπάρχουν αποθήκες μεταπώλησης ξυλείας, οινόπνευματων ποτών και άλλα

7.3 Προοπτικές

7.3.1 **Επιδιώξεις του Σχεδίου**, κυρίως στον τομέα της Βιοτεχνίας, πρέπει να είναι η εισαγωγή χωροθετικών πολιτικών, καθώς και μέτρων και κινήτρων, που να διευκολύνουν την παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιοτικής στάθμης, με την εισαγωγή νέας τεχνολογίας, αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων παραγωγικών μονάδων, μεταστέγαση υφιστάμενων βιοτεχνικών αναπτύξεων στην καθορισμένη Βιοτεχνική Ζώνη. κ.ά.

7.3.2 Οι σχετικές προοπτικές του Τοπικού Σχεδίου σε θέματα βιομηχανίας, βιοτεχνίας και αποθηκών σχετίζονται με:

(α) Την ενθάρρυνση και διευκόλυνση της μεταστέγασης βιομηχανικών/ βιοτεχνικών χρήσεων καθώς και αποθηκών, που είναι ήδη εγκατεστημένες

σε ακατάλληλες περιοχές, στις καθορισμένες Βιομηχανικές/Βιοτεχνικές Ζώνες,

- (β) Την εξασφάλιση της υποδομής και ποιότητας περιβάλλοντος που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία τους,
- (γ) Την παροχή δυνατότητας χωροθέτησης ορισμένων τύπων εργαστηρίων και αποθηκών περιορισμένου βαθμού οχληρίας στις καθορισμένες περιοχές εμπορικής ανάπτυξης, νοουμένου ότι πληρούνται βασικές προϋποθέσεις.

8. Γεωργία – Κτηνοτροφία

8.1 Γενικά

8.1.1 Πριν από το 1974 αφενός το Παραλίμνι ήταν ένα χωριό εξαρτημένο κατεχοχίν από τη γεωργία και αφετέρου η Αγία Νάπα ήταν ένα μικρό χωριό το οποίο εξαρτιόταν από τη γεωργία και την αλιεία. Η Δερύνεια αποτελούσε ένα πλούσιο αγροτικό κέντρο και προάστιο της πόλης της Αμμοχώστου. Οι γεωργοί χρησιμοποιούσαν τους ανεμόμυλους για την άντληση νερών οι οποίοι μέχρι και σήμερα αποτελούν ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της περιοχής.

8.1.2 Σήμερα, σύμφωνα με το Τμήμα Γεωργίας, η γεωργία στους Δήμους Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας, παρά την αλματώδη ανάπτυξη του τριτογενή τομέα οικονομικής δραστηριότητας εξακολουθεί να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο όπως αναλύεται πιο κάτω. Όσον αφορά την κτηνοτροφική ανάπτυξη αυτή όπως επίσης θα αναλυθεί πιο κάτω, στο Παραλίμνι παρουσιάζεται με τη μορφή της πτηνοτροφίας και διάσπαρτων μονάδων εκτροφής αιγοπροβάτων και στην Αγία Νάπα με τη μορφή της αιγοπροβατοτροφίας και είναι πολύ περιορισμένη. Στη Δερύνεια με τη μορφή της κονικλοτροφίας, πτηνοτροφίας και αιγοπροβατοτροφίας.

8.2 Γεωργία

8.2.1 Σύμφωνα με την Απογραφή Γεωργίας 2010 η έκταση της εκμεταλλεύσιμης γεωργικά γης σε σχέση με την Κοινότητα διαμονής του κατόχου:

A. Για το **Δήμο Παραλιμνίου** ανερχόταν στα 12.217 δεκάρια σε σχέση με 18.375 δεκάρια που ήταν κατά την Απογραφή Γεωργίας του 2003. Από το σύνολο της χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης, ποσοστό 79,9% (12,2% στο σύνολο της Επαρχίας Αμμοχώστου) αφορούσε ετήσιες καλλιέργειες (κηπευτικά σύμφωνα με ερωτηματολόγιο που απαντήθηκε από Τοπική Αρχή και συνεισφορά σε σεβαστό ποσοστό από τα παραγόμενα παγκύπρια λαχανικά κυρίως κατά τη χειμερινή περίοδο σύμφωνα με το Τμήμα Γεωργίας), ποσοστό 10,3% (17,2% στο σύνολο της Επαρχίας Αμμοχώστου) αφορούσε δενδρώδεις καλλιέργειες, ποσοστό 9,4% αφορούσε αγραναπαύσεις και ποσοστό 0,4% αφορούσε αμπέλια,

B. Για το **Δήμο Αγίας Νάπας** ανερχόταν στα 2.562 δεκάρια σε σχέση με 3.591 δεκάρια που ήταν κατά την Απογραφή Γεωργίας του 2003. Από το σύνολο της χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης, ποσοστό 81,2% αφορούσε ετήσιες καλλιέργειες, ποσοστό 15,7% αφορούσε δενδρώδεις καλλιέργειες, ποσοστό 2,5% αφορούσε αγραναπαύσεις και ποσοστό 0,5% αφορούσε αμπέλια.

Γ. Για το **Δήμο Δερύνειας** ανερχόταν στα 6.638 δεκάρια σε σχέση με 8.013 δεκάρια που ήταν κατά την Απογραφή Γεωργίας του 2003. Από το σύνολο της χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης, ποσοστό 83,7% αφορούσε ετήσιες καλλιέργειες, ποσοστό 10,1% αφορούσε δενδρώδεις καλλιέργειες, ποσοστό 5,8% αφορούσε αγραναπαύσεις και ποσοστό 0,2% αφορούσε αμπέλια.

Στοιχεία που αφορούν τις πιο πάνω γεωργικές εκτάσεις φαίνονται στον πιο κάτω Πίνακα 22.

Πίνακας 22: Εκτάσεις εκμεταλλεύσεων κατά είδος καλλιέργειας, Παγκύπρια, κατά Επαρχία Αμμοχώστου και Κοινότητα διαμονής του κατόχου κατά την Απογραφή Γεωργίας 2010

Δήμος/Επαρχία/Παγκύπρια	Είδος Καλλιέργειας (εκτάσεις σε δεκάρια)						
	Ετήσιες Καλλιέργειες	Δεντρώδεις Καλλιέργειες	Αμπέλια	Μόνιμα Λιβάδια και Βοσκότοποι	Άλλες εκτάσεις		
Αγροναπαύσεις					Οικογενειακοί λαχανόκηποι	Φυτώρια καρποφόρων δέντρων και άλλες πολυετής φυτείες	
Παραλίμνι	9,762	1,254	44	0	1,151	5	1
Αγία Νάπα	1,716	396	7	0	435	8	0
Δερύνεια	5.557	668	13	0	386	2	12
Επαρχία Αμμοχώστου	79,833	7,297	131	0	5,262	33	21
Παγκύπρια	754.127	236.672	76.205	21.387	94.620	417	553

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

Άλλα στοιχεία της Απογραφής Γεωργίας 2010 για χρησιμοποιούμενες γεωργικές εκτάσεις κατά τύπο όπου βρίσκεται η εκμετάλλευση, έχουν δείξει ότι:

Α. Για το **Δήμο Παραλιμνίου** από τη συνολική χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση, ποσοστό 57,9% αφορά μικτή γεωργική και κτηνοτροφική έκταση και ποσοστό 42,1% αφορά αμιγώς γεωργική έκταση,

Β. Για το **Δήμο Αγίας Νάπας** από τη συνολική χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση, ποσοστό 38% αφορά μικτή γεωργική και κτηνοτροφική έκταση και ποσοστό 62% αφορά αμιγώς γεωργική έκταση.

Γ. Για το **Δήμο Δερύνειας** από τη συνολική χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση, ποσοστό 57,8% αφορά μικτή γεωργική και κτηνοτροφική έκταση και ποσοστό 42,2% αφορά αμιγώς γεωργική έκταση.

Στοιχεία που αφορούν τις πιο πάνω εκτάσεις φαίνονται στον πιο κάτω Πίνακα 23.

Πίνακας 23: Χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση κατά τύπο και Παγκύπρια, κατά Επαρχία Αμμοχώστου και Δήμο όπου βρίσκεται η γεωργική έκταση κατά την Απογραφή Γεωργίας 2010

Δήμος/Επαρχία/Παγκύπρια	Σύνολο	Μικτές (Γεωργικές και Κτηνοτροφικές) (Εκτάσεις σε δεκάρια)	Αμιγώς Γεωργικές (Εκτάσεις σε δεκάρια)	Αμιγώς Κτηνοτροφικές (Εκτάσεις σε δεκάρια)
Παραλίμνι	10,828	6,265	4,563	**24
Αγία Νάπα	3,622	1,376	2,246	0
Δερύνεια	6.641	3.841	2.800	0
Επαρχία Αμμοχώστου	92,265	45,095	47,167	3
Παγκύπρια	1,183,981	665,151	518,807	22

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

²⁴ Η έκταση είναι μικρότερη από 0,5 δεκάρια

8.2.3 Σύμφωνα με το Τμήμα Γεωργίας λόγω του ήπιου μικροκλίματος, ιδιαίτερα στις παραθαλάσσιες περιοχές, η περιοχή του Δήμου Παραλιμνίου εξακολουθεί να συνεισφέρει σοβαρό ποσοστό από τα παραγόμενα λαχανικά παγκύπρια, κυρίως κατά τη χειμερινή περίοδο. Στο Δήμο Παραλιμνίου λειτουργούν 2 από τις 7 αναγνωρισμένες Οργανώσεις Εμπορίας Λαχανικών που λειτουργούν παγκύπρια. Το Τμήμα Γεωργίας παρόλο δεν έχει αποτυπώσει τη γόνιμη και παραγωγική γη σε μορφή χάρτη, εντούτοις στα πλαίσια των γεωργικών εφαρμογών που διεξάγει, σημειώνει ότι η καλή γεωργική γη του Δήμου Παραλιμνίου βρίσκεται κυρίως στις παράλιες περιοχές οι οποίες είναι ενταγμένες σε ζώνες ανάπτυξης. Στις περιοχές που είναι ενταγμένες στις αγροτικές ζώνες υπάρχουν διάσπαρτα τεμάχια και μικρές ενιαίες περιοχές με καλή γεωργική γη. Η γεωργική δραστηριότητα στην Αγία Νάπα αφορά την καλλιέργεια πρώιμων λαχανικών, πατατών και σιτηρών στα τεμάχια που δεν καλλιεργούνται με λαχανικά. Οι καλλιέργειες εντοπίζονται κυρίως στις γεωργικές ζώνες που υπάρχουν στα ανατολικά και δυτικά της κοινότητας, αλλά και εντός των ζωνών ανάπτυξης όπου υπάρχουν διάσπαρτα τεμάχια ή ενιαίες εκτάσεις που δεν έχουν κτιστεί ακόμα. Γεωργική δραστηριότητα υπάρχει και σε διάσπαρτα τεμάχια που βρίσκονται στις γεωργικές και δασικές ζώνες που εντοπίζονται στα βόρεια της κοινότητας.

Από πλευράς ποιότητας γης για καλλιέργεια στην Αγία Νάπα, πολύ καλή γεωργική γη υπάρχει στις περιοχές που με βάση τον υφιστάμενο πολεοδομικό σχεδιασμό χαρακτηρίζονται ως Γα1 και Γα2. Οι περιοχές που είναι χαρακτηρισμένες ως Γα2 αρδεύονται από το δίκτυο του Νότιου Αγωγού. Επίσης σχετικά καλή γεωργική γη μπορεί να χαρακτηριστεί η γη που βρίσκεται στα δυτικά της κοινότητας και είναι χαρακτηρισμένη ως Γα4. Σχετικά καλή γεωργική γη βρίσκεται σε διάσπαρτα τεμάχια και εντός της υπόλοιπης περιοχής που χαρακτηρίζεται ως Γα4.

Όπως έχει αναφερθεί παραπάνω, οι παράλιες περιοχές που σήμερα έχουν αναπτυχθεί τουριστικά, περιλαμβάνουν πολύ καλή γεωργική γη και κάποια τεμάχια εξακολουθούν να εκμεταλλεύονται γεωργικά με καλλιέργεια λαχανικών και πατατών. Καθώς η καλή γεωργική γη που παρέμεινε στην Αγία Νάπα είναι περιορισμένη, το Τμήμα Γεωργίας υποστηρίζει την αποφυγή περαιτέρω συρρίκνωσης της.

Σύμφωνα με το Τμήμα Γεωργίας, στην περιοχή του Δήμου Δερύνειας, παρόλο που ο τομέας της γεωργίας δέχεται πιέσεις από την τουριστική και οικιστική ανάπτυξη, εν τούτοις εξακολουθεί να παραμένει ως ένας σημαντικός τομέας στην οικονομία της περιοχής λόγω του μικροκλίματος της περιοχής, της εύφορης γης και της ύπαρξης και λειτουργίας του έργου του Νότιου Αγωγού που αρδεύει σημαντικές εκτάσεις. Το Τμήμα Γεωργίας θεωρεί ότι για τους λόγους αυτούς η εναπομείνασα γεωργική γη χρήζει προστασίας.

8.2.4 Σήμερα η περιοχή του Δήμου Παραλιμνίου και η περιοχή της Αγίας Νάπας αρδεύονται από ανακυκλωμένο νερό (από το Εργοστάσιο Επεξεργασίας Λυμάτων των Συμβουλίων Αποχετεύσεων Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας) και ιδιωτικές γεωτρήσεις. Μέρος της περιοχής της Αγίας Νάπας αρδεύεται από το Αρδευτικό Έργο Κοκκινοχωριών. Η περιοχή του Δήμου Δερύνειας αρδεύεται από το Αρδευτικό Έργο Κοκκινοχωριών. Σύμφωνα με το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων το αρδευτικό κανάλι της λίμνης Παραλιμνίου και τα μικρά εμπλουτιστικά φράγματα που είναι συνδεδεμένα με αυτό λειτουργούν και σαν αντιπλημμυρικά έργα και χρήζουν προστασίας.

8.3 Κτηνοτροφία

8.3.1 Σύμφωνα με το Τμήμα Γεωργίας και τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, όσον αφορά την κτηνοτροφική ανάπτυξη:

α. στα διοικητικά όρια του Δήμου Παραλιμνίου υπάρχουν δύο μεγάλα πτηνοτροφεία και αρκετές διάσπαρτες κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που αφορούν ποιμνιοστάσια καθώς και μια βοοειδών. Στο Παραλίμνι δεν υπάρχουν οποιεσδήποτε κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που αφορούν χοίρους ή κονικλοτροφεία,

β. στα διοικητικά όρια του Δήμου Αγίας Νάπας και συγκεκριμένα στη δυτική περιοχή του οικισμού, εντοπίζεται μικρότερος σε σχέση με το Παραλίμνι αριθμός κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων που αφορά ποιμνιοστάσια. Στην Αγία Νάπα δεν υπάρχουν οποιεσδήποτε κτηνοτροφικές εκμετάλλευσης βοοειδών, χοίρων, πτηνοτροφείων ή κονικλοτροφείων,

γ. στα διοικητικά όρια του Δήμου Δερύνειας τόσο εντός της καθορισμένης κτηνοτροφικής ζώνης όσο και εκτός υπάρχουν κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που αφορούν ποιμνιοστάσια, κονικλοτροφείο και πτηνοτροφείο. Τα δύο βουστάσια που υπάρχουν στην περιοχή είναι ανενεργά. Στη Δερύνεια δεν υπάρχουν οποιεσδήποτε μονάδες εκμετάλλευσης χοίρων.

Σύμφωνα με την Επισκόπηση Αιγοπροβατοτροφίας για το έτος 2015, στο Δήμο Παραλιμνίου, υπήρχαν αιγοπρόβατα (894) σε ποσοστό 3,1% σε σχέση με το σύνολο των αιγοπροβάτων που υπήρχαν σε ολόκληρη την Επαρχία Αμμοχώστου (28.684) η οποία κατέχει ποσοστό 7,8% παγκύπρια που είναι και το πιο χαμηλό ποσοστό από όλες τις Επαρχίες. Σε σχετική διαβούλευση με το Τμήμα Γεωργίας (όπως αναγράφεται και πιο πάνω) επιβεβαιώθηκε η ύπαρξη μονάδων εκτροφής αιγοπροβάτων που βρίσκονται διάσπαρτες σε όλο το Δήμο. Σχετική διαβούλευση με τις Κτηνοτροφικές Υπηρεσίες κατέδειξε ότι οι μονάδες ανέρχονται στις 28. Αντίστοιχα αριθμητικά μεγέθη για το Δήμο Αγίας Νάπας είναι 46 αιγοπρόβατα σε ποσοστό 0,2% σε σχέση με το σύνολο των αιγοπροβάτων που υπήρχαν στην Επαρχία Αμμοχώστου. Οι 7 σύμφωνα με τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις (ποιμνιοστάσια) που εντοπίζονται στο Δήμο Αγίας Νάπας βρίσκονται διάσπαρτες στην δυτική περιοχή του οικισμού. Τα ίδια μεγέθη για το Δήμο Δερύνειας είναι 1743 αιγοπρόβατα σε ποσοστό 6,1% σε σχέση με το σύνολο των αιγοπροβάτων που υπήρχαν στην Επαρχία Αμμοχώστου. Οι 12 (σύμφωνα με το Τμήμα Γεωργίας), κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις (ποιμνιοστάσια) που εντοπίζονται στο Δήμο Δερύνειας βρίσκονται τόσο εντός όσο και εκτός της καθορισμένης κτηνοτροφικής ζώνης.

Σύμφωνα με την Επισκόπηση Αγελαδοτροφίας 2015 στην οποία η γεωγραφική κατανομή του πληθυσμού των βοοειδών είναι διαθέσιμη μόνο σε επίπεδο Επαρχίας παρατηρείται ότι η Επαρχία Αμμοχώστου κατέχει ποσοστό 11,3% των βοοειδών παγκύπρια ποσοστό που είναι το τρίτο ψηλότερο πίσω από τη Λευκωσία (33,7%) και τη Λάρνακα (47,4%). Σχετική διαβούλευση με τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες κατέδειξε ότι στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου υπάρχουν 2 κτηνοτροφικές εκμετάλλευσης βοοειδών, 1 στο Δήμο Παραλιμνίου και 1 στο Δήμο Δερύνειας. Στην περιοχή της Αγίας Νάπας δεν υπάρχει τέτοια κτηνοτροφική εκμετάλλευση. Επικαιροποιημένη όμως διαβούλευση που έχει γίνει με το Τμήμα Γεωργίας δείχνει ότι τα 2 βουστάσια που υπάρχουν στο Δήμο Δερύνειας είναι ανενεργά.

Σύμφωνα με τη Επισκόπηση Χοιροτροφίας 2014 στην οποία οι διαθέσιμες πληροφορίες είναι επίσης σε επίπεδο Επαρχίας διαπιστώνεται ότι η Επαρχία Αμμοχώστου κατέχει το πιο χαμηλό ποσοστό (0,6%) επί του παγκύπριου

αριθμού των χοίρων. Στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου δεν υπάρχουν τέτοιες κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

Σύμφωνα με την Επισκόπηση Πτηνοτροφίας 2014 η Επαρχία Αμμοχώστου έχει ως είδος εκτροφής μόνο την κρεατοπαραγωγή. Σε αυτήν υπάρχουν 3 πτηνοτροφεία κρεατοπαραγωγής σε σύνολο 45 που υπάρχουν παγκύπρια. Σύμφωνα με διαβούλευση με το Τμήμα Γεωργίας στην περιοχή του Δήμου Παραλιμνίου υπάρχουν δύο μεγάλα πτηνοτροφεία και στην περιοχή του Δήμου Δερύνειας επίσης 2 από τα οποία το 1 είναι ανενεργό. Στην περιοχή του Δήμου Αγίας Νάπας δεν υπάρχει τέτοια κτηνοτροφική εκμετάλλευση.

Τέλος σύμφωνα με την Επισκόπηση Κονικλοτροφίας 2014 από τις 37 μονάδες που λειτουργούσαν παγκύπρια, οι 3 βρίσκονταν στην Επαρχία Αμμοχώστου. Σύμφωνα με το Τμήμα Γεωργίας 1 κονικλοτροφείο υπάρχει στην περιοχή του Δήμου Δερύνειας.

- 8.3.2 Εισήγηση του Τμήματος Γεωργίας είναι η δημιουργία μικρής κτηνοτροφικής ζώνης στο Δήμο Παραλιμνίου, στην οποία να επιτρέπεται μόνο η εκτροφή αιγοπροβάτων. Σαν τέτοια προσφέρεται η περιοχή γύρω από ή πλησίον του σκυβαλότοπου αφού δεν υπάρχουν κοντά πολλές οικιστικές αναπτύξεις. Σχετικές απόψεις των Τοπικών Αρχών είναι ότι δεν υπάρχει αναγκαιότητα για δημιουργία κτηνοτροφικών ζωνών.

Γενικά πάγια θέση του Τμήματος Γεωργίας είναι η μη περαιτέρω κατάργηση των κτηνοτροφικών ζωνών οι οποίες δέχονται συνεχώς πιέσεις με αποτέλεσμα την αναδίπλωση της κυπριακής κτηνοτροφίας και τη διαφαινόμενη αδυναμία για κάλυψη των μελλοντικών αναγκών. Το Τμήμα Γεωργίας επισημαίνει αυξητική τάση στην υποβολή αιτήσεων για εξασφάλιση κρατικής ή άλλης γης για κτηνοτροφικούς σκοπούς λόγω των προοπτικών που διανοίγονται με την αναμενόμενη εφαρμογή του προτύπου του χαλουμιού και της φιλελευθεροποίησης της ποσόστωσης αγελαδινού γάλακτος. Το Τμήμα Γεωργίας εισηγείται όπως η καθορισμένη κτηνοτροφική ζώνη στη Δερύνεια μετατραπεί σε κτηνοτροφική ζώνη μειωμένης οχληρίας στην οποία να επιτρέπεται μόνο η εγκατάσταση ποιμνιοστασίων και κονικλοτροφείων επιτρέποντας όμως την επέκταση/αναβάθμιση υφιστάμενων κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων βουστασίων και πτηνοτροφείων με σκοπό την εναρμόνιση τους με τις αγροπεριβαλλοντικές νομοθεσίες και την ευημερία των ζώων.

Παρόλα όμως τα πιο πάνω καθώς και την ακύρωση του εγκριμένου Τοπικού Σχεδίου Δερύνειας 2012 το Τμήμα Γεωργίας εντοπίζει το γεγονός ότι καλή γεωργική γη βρίσκεται εντός της κτηνοτροφικής ζώνης.

8.4 Προοπτικές

Με βάση τα πιο πάνω θα πρέπει να εξεταστούν οι ακόλουθες προοπτικές σε σχέση με την η πολιτική του Σχεδίου για την γεωργοκτηνοτροφία:

- (α) Η δυνατότητα διαφύλαξης της γόνιμης και αποδοτικής γεωργικής γης, ιδιαίτερα της αρδευόμενης και αποθάρρυνση οποιασδήποτε άλλης χρήσης στη γη αυτή.
- (β) Το ενδεχόμενο καθορισμού Κτηνοτροφικών Ζωνών, αφού αξιολογηθούν σε συνεργασία με το Τμήμα Γεωργίας οι υφιστάμενες εκτάσεις στη βάση των πραγματικών αναγκών και προοπτικών για το μέλλον.

- (γ) Η δυνατότητα σταδιακής μετακίνησης/μεταστέγασης όλων των κτηνοτροφικών μονάδων και υποστατικών σε καθορισμένες Κτηνοτροφικές Ζώνες.

9. Εκπαίδευση

9.1 Η εκπαίδευση αποτελεί καθοριστικό παράγοντα ενδογενούς κοινωνικό – οικονομικής ανάπτυξης και σταθερότητας για την περιοχή μελέτης, αφού αναμφίβολα συντείνει και στην αύξηση του πληθυσμού. Η γενική κατάσταση στον τομέα της εκπαίδευσης στην περιοχή θεωρείται θετική όσον αφορά τον αριθμό μαθητών αφού οι σχετικές με το θέμα απόψεις του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού έχουν καταδείξει την αναγκαιότητα για χωροθέτηση ενός ακόμη Δημοτικού Σχολείου για την κάλυψη των αναγκών του Δήμου Παραλιμνίου και ενός ακόμη Γυμνασίου για την κάλυψη των αναγκών του Δήμου Παραλιμνίου και του Δήμου Αγίας Νάπας.

9.2 Στην περιοχή:

A. του **Δήμου Παραλιμνίου** λειτουργούν σήμερα 4 Δημόσια Δημοτικά Σχολεία (τα Δημοτικά Σχολεία Παραλιμνίου Α΄, Β΄, Γ΄ και Δ΄) και 4 Δημόσια Νηπιαγωγεία (Νηπιαγωγεία Α΄, Β΄, Γ΄ και Δ΄) καθώς και 1 Κοινοτικό Νηπιαγωγείο (Νηπιαγωγείο Παραλιμνίου-Γιώρκειο). Κατά τη σχολική χρονιά 2016-2017 φοιτούν και στα 4 Δημοτικά Σχολεία 1,025 μαθητές. Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής Παραλιμνίου στην περιοχή του Παραλιμνίου υπάρχει πρόνοια για τη μελλοντική ανέγερση ακόμα 2 Δημοτικών Σχολείων. Από αυτά το ένα είναι ήδη χωροθετημένο και για το άλλο φαίνεται απλά η πρόθεση αφού δεν έχουν δεσμευτεί συγκεκριμένα τεμάχια. Στο Δήμο λειτουργούν επίσης ένα ιδιωτικό Δημοτικό Σχολείο και 8 ιδιωτικά Νηπιαγωγεία.

Στους Πίνακες 23α και 24α φαίνεται ο σχολικός πληθυσμός που φοίτησε διαχρονικά στα Δημοτικά Σχολεία και τα Δημόσια Νηπιαγωγεία Παραλιμνίου ξεκινώντας από τη σχολική χρονιά 2011-2012 μέχρι και τη σχολική χρονιά 2016-2017.

B. του **Δήμου Αγίας Νάπας** λειτουργεί σήμερα 1 Δημόσιο Δημοτικό Σχολείο, το Δημοτικό Σχολείο Αγίας Νάπας και 1 Δημόσιο και Κοινοτικό Νηπιαγωγείο, το Νηπιαγωγείο Αγίας Νάπας. Στο Δημοτικό Σχολείο Αγίας Νάπας ο μέσος όρος μαθητών ανά σχολική χρονιά από το 2010 και μετά είναι 296 και τα τμήματα από το 2010 και μετά κυμάνθηκαν από 14-16. Κατά τη σχολική χρονιά 2016-2017 φοιτούν στο Δημοτικό Σχολείο 316 μαθητές. Το Δημόσιο και Κοινοτικό Νηπιαγωγείο Αγίας Νάπας φιλοξενεί κάθε χρόνο γύρω στους 150-200 μαθητές. Συγκεκριμένα λειτουργούν τρία τμήματα δημόσιου νηπιαγωγείου, τρία κοινοτικά τμήματα και δύο παιδοκομικά. Στο Δήμο λειτουργεί και το Ανοικτό Σχολείο Αγίας Νάπας το οποίο αποτελεί πιλοτικό πρόγραμμα επιχορηγούμενο από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και εντάσσεται στα μέτρα της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής Αγίας Νάπας στην περιοχή Αγίας Νάπας υπάρχει πρόνοια για τη μελλοντική ανέγερση ακόμα 2 Δημοτικών Σχολείων και 2 Νηπιαγωγείων, στην οικιστική περιοχή «Κόκκινες» και νότια του Αστικού Πολυλειτουργικού Πάρκου.

Στους Πίνακες 23β και 24β φαίνεται ο σχολικός πληθυσμός που φοίτησε διαχρονικά στο Δημοτικό Σχολείο Αγίας Νάπας ξεκινώντας από τη σχολική χρονιά 2010-2011 μέχρι και τη σχολική χρονιά 2016-2017, και το Δημόσιο και Κοινοτικό Νηπιαγωγείο Αγίας Νάπας ξεκινώντας από τη σχολική χρονιά 2010-2011 μέχρι και τη σχολική χρονιά 2014-2015.

Γ. του **Δήμου Δερύνειας** λειτουργούν σήμερα 3 Δημόσια Δημοτικά Σχολεία (τα Δημοτικά Σχολεία Δερύνειας Α΄, Β΄ και Γ΄) και 2 Δημόσια Νηπιαγωγεία (Νηπιαγωγείο Δερύνειας και Νηπιαγωγείο Δερύνειας Γ΄) καθώς και 1 Κοινοτικό

Νηπιαγωγείο. Κατά τη σχολική χρονιά 2016-2017 φοιτούν και στα 3 Δημοτικά Σχολεία 362 μαθητές. Στο Δήμο λειτουργούν επίσης 2 ιδιωτικά Νηπιαγωγεία.

Στους Πίνακες 23γ και 24γ φαίνεται ο σχολικός πληθυσμός που φοίτησε διαχρονικά στα Δημοτικά Σχολεία Δερύνειας και τα Δημόσια Νηπιαγωγεία Παραλιμνίου ξεκινώντας για τα μεν πρώτα από τη σχολική χρονιά 2011-2012 και για τα δεύτερα από τη σχολική χρονιά 2012-2013 μέχρι και τη σχολική χρονιά 2016-2017.

Πίνακας 23α: Σχολικός πληθυσμός Δημοτικών Σχολείων Παραλιμνίου

ΕΤΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ							
	Α΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	Ε΄	ΣΤ΄	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΜΗΜΑΤΑ
2011-2012	175	180	191	178	189	196	1109	56
2012-2013	200	171	174	190	180	188	1103	55
2013-2014	166	197	161	165	183	182	1054	53
2014-2015	168	165	192	164	163	174	1026	51
2015-2016	168	165	166	197	165	158	1019	52
2016-2017	160	176	162	164	195	168	1025	52
ΣΥΝΟΛΟ	1037	1054	1046	1058	1075	1066	6336	

Πίνακας 24α: Σχολικός πληθυσμός Δημόσιων Νηπιαγωγείων Παραλιμνίου

ΕΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ	
	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΜΗΜΑΤΑ
2011-2012	185	10
2012-2013	175	10
2013-2014	172	10
2014-2015	178	10
2015-2016	178	10
2016-2017	172	10

Πίνακας 23β: Σχολικός πληθυσμός Δημοτικού Σχολείου Αγίας Νάπας

ΕΤΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ							
	Α΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	Ε΄	ΣΤ΄	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΜΗΜΑΤΑ
2010-2011	53	43	51	46	52	58	303	16
2011-2012	48	46	41	46	51	51	283	14
2012-2013	60	44	47	40	46	49	286	14
2013-2014	56	53	47	47	41	45	289	14
2014-2015	59	54	48	46	46	38	291	14
2015-2016	56	60	53	49	41	45	304	15
2016-2017	56	52	60	55	50	43	316	16
ΣΥΝΟΛΟ	388	352	347	329	327	329	2072	

Πίνακας 24β: Σχολικός πληθυσμός Δημόσιου και Κοινοτικού Νηπιαγωγείου Αγίας Νάπας

ΕΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ				
	3 – 3 8/12	3 8/12 – 4 8/12	4 8/12 – 5 8/12	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΜΗΜΑΤΑ
2010-2011	33	52	50	135	6
2011-2012	30	49	59	138	6
2012-2013	27	55	60	142	6
2013-2014	18	47	60	125	6
2014-2015	24	36	56	116	6

Πίνακας 23γ: Σχολικός πληθυσμός Δημοτικών Σχολείων Δερύνειας

ΕΤΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ						ΣΥΝΟΛΟ	ΤΜΗΜΑΤΑ
	Α΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	Ε΄	ΣΤ΄		
2011-2012	71	72	62	82	67	91	445	27
2012-2013	62	56	57	62	83	67	387	25
2013-2014	72	77	56	73	60	82	420	25
2014-2015	62	69	73	57	72	58	391	23
2015-2016	59	59	67	70	61	72	388	22
2016-2017	53	59	59	59	75	57	362	22
ΣΥΝΟΛΟ	379	392	374	403	418	427	2393	

Πίνακας 24γ: Σχολικός πληθυσμός Δημόσιων Νηπιαγωγείων Δερύνειας

ΕΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ	
	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΜΗΜΑΤΑ
2012-2013	107	5
2013-2014	92	5
2014-2015	93	5
2015-2016	101	5
2016-2017	107	5

9.3 Το 4 Δημόσια Δημοτικά Σχολεία του Δήμου Παραλιμνίου βρίσκονται στα νότια, βόρεια, ανατολικά και βορειοανατολικά του πυρήνα του οικισμού. Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής Παραλιμνίου υπάρχει πρόνοια για τη μελλοντική ανέγερση ακόμη 1 Δημοτικού Σχολείου. Στο εν λόγω Σχέδιο Ανάπτυξης ο χώρος δεν έχει δεσμευτεί απλά φαίνεται η πρόθεση. Επιπρόσθετα σε σχετική διαβούλευση με το Υπουργείο Παιδείας διαφάνηκε η ανάγκη για τη χωροθέτηση και ενός βου Δημοτικού Σχολείου.

Το 1 Δημόσιο Δημοτικό Σχολείο του Δήμου Αγίας Νάπας και το Δημόσιο και Κοινοτικό Νηπιαγωγείο Αγίας Νάπας βρίσκονται βόρεια της Κεντρικής Εμπορικής Περιοχής. Προς τα σχολεία αυτά μετακινούνται καθημερινά μαθητές από τη Σωτήρα.

Τα 3 Δημόσια Δημοτικά Σχολεία του Δήμου Δερύνειας βρίσκονται στα βορειοανατολικά, βορειοδυτικά και νότια του πυρήνα του οικισμού.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με βάση τα πιο πάνω δεδομένα, τα οποία καλύπτουν το χρονικό φάσμα μιας εξαετίας, προκύπτει ότι οι αριθμοί που αφορούν τα σχολεία του Δήμου Παραλιμνίου κυμαίνονται περίπου στα ίδια επίπεδα, με μικρή μειωτική τάση, οι αριθμοί που αφορούν τα σχολεία του Δήμου Δερύνειας παρουσιάζουν μειωτική τάση και οι αριθμοί που αφορούν τα σχολεία του Δήμου Αγίας Νάπας παρουσιάζουν αυξητική τάση. Επιπρόσθετα το Υπουργείο επισημαίνει ότι στο μαθητικό πληθυσμό περιλαμβάνονται όχι μόνο παιδιά που κατοικούν στην περιοχή αλλά και παιδιά που έχουν μετεγγραφεί σε αυτήν, για διάφορους λόγους.

9.4 Στην περιοχή:

Α. του Δήμου Παραλιμνίου λειτουργούν επίσης δύο σχολεία μέσης γενικής εκπαίδευσης. Αυτά είναι το Γυμνάσιο και το Λύκειο Παραλιμνίου. Όσον αφορά τη μέση τεχνική εκπαίδευση στο Παραλίμνι λειτουργεί η Τεχνική Σχολή Παραλιμνίου. Λειτουργεί επίσης και 1 ιδιωτικό σχολείο μέσης γενικής εκπαίδευσης,

Β. του **Δήμου Αγίας Νάπας** δεν λειτουργούν σχολεία μέσης γενικής και τεχνικής εκπαίδευσης ούτε δημόσια αλλά ούτε και ιδιωτικά. Οι ανάγκες σε μέση γενική εκπαίδευση καλύπτονται από τις σχολικές μονάδες που βρίσκονται στο Δήμο Παραλιμνίου,

Γ. του **Δήμου Δερύνειας** λειτουργεί επίσης ένα σχολείο μέσης γενικής εκπαίδευσης. Αυτό είναι το Γυμνάσιο Ειρήνης και Ελευθερίας Δερύνειας. Σύμφωνα με το εγκριμένο Τοπικό Σχέδιο Δερύνειας 2003, στην περιοχή Δερύνειας υπάρχει πρόνοια για τη μελλοντική ανέγερση Λυκείου, στην ίδια περιοχή στην οποία βρίσκεται σήμερα το πιο πάνω Γυμνάσιο.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με σχετική διαβούλευση με τους Δήμους Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας διαπιστώθηκε ότι όσον αφορά τη μέση γενική και τεχνική εκπαίδευση υπάρχουν μετακινήσεις:

Α. από το **Δήμο Παραλιμνίου** προς την Περιφερειακή Τεχνική και Γεωργική Σχολή Αυγόρου και από άλλες γειτονικές Κοινότητες προς την Τεχνική Σχολή Παραλιμνίου,

Β. από το **Δήμο Δερύνειας** προς το Λύκειο Παραλιμνίου, την Τεχνική Σχολή Παραλιμνίου, την Περιφερειακή Τεχνική και Γεωργική Σχολή Αυγόρου και προς ιδιωτικά εκπαιδευτήρια στο Παραλίμνι και τη Λάρνακα και,

Γ. από την **Αγία Νάπα** προς το Γυμνάσιο και Λύκειο Παραλιμνίου.

Σε σχετική διαβούλευση με το Υπουργείο Παιδείας και πολιτισμού διαπιστώθηκε η ανάγκη για τη χωροθέτηση ενός 2ου Γυμνασίου στην περιοχή του Δήμου Παραλιμνίου που θα εξυπηρετεί και τις ανάγκες του Δήμου Αγίας Νάπας. Σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού είχαν καταβληθεί προσπάθειες για αλλαγή της εκπαιδευτικής περιφέρειας του Γυμνασίου Παραλιμνίου έτσι ώστε μαθητές να μεταφερθούν στο Γυμνάσιο Κοκκινοχωρίων, οι οποίες και δεν καρποφόρησαν. Στον Πίνακα 25 φαίνεται ο μελλοντικός αριθμός των μαθητών των Γυμνασίων της Ελεύθερης Επαρχίας Αμμοχώστου. Στον Πίνακα 26 φαίνεται ο μελλοντικός αριθμός των μαθητών των Λυκείων της Ελεύθερης Επαρχίας Αμμοχώστου και στον Πίνακα 27 φαίνεται ο μελλοντικός αριθμός των μαθητών του Γυμνασίου Παραλιμνίου.

Πίνακας 25: Μελλοντικός αριθμός των μαθητών των Γυμνασίων της Ελεύθερης Επαρχίας Αμμοχώστου

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ (ΜΗ συμπεριλαμβανομένων μαθητών από το Λιοπέτρι που φοιτούν στο Γ. Ξυλοφάγου)									
ΤΑΞΗ/ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	2013- 14	2014- 15	2015- 16	2016- 17	2017- 18	2018- 19	2019- 20	2020- 21	2021- 22
Α΄	453	438	403	423	414	484	454		
Β΄	474	436	422	388	407	399	466	437	
Γ΄	502	470	433	418	385	404	396	463	434
ΣΥΝΟΛΟ	1429	1344	1257	1229	1206	1287	1316	900	434

Πίνακας 26: Μελλοντικός αριθμός των μαθητών των Λυκείων της Ελεύθερης Επαρχίας Αμμοχώστου

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ										
ΤΑΞΗ/ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	2013- 14	2014- 15	2015- 16	2016- 17	2017- 18	2018- 19	2019- 20	2020- 21	2021- 22	2022- 23
Α΄	408	440	422	385	360	353	370	351	413	397
Β΄	422	393	424	407	371	347	340	357	338	398

Γ'	420	418	389	420	403	367	344	337	353	335
ΣΥΝΟΛΟ	1250	1251	1236	1212	1134	1067	1054	1044	1104	1129

Πίνακας 27: Μελλοντικός αριθμός των μαθητών του Γυμνασίου Παραλιμνίου

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ									
ΤΑΞΗ/ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	2013- 14	2014- 15	2015- 16	2016- 17	2017- 18	2018- 19	2019- 20	2020- 21	2021- 22
Α'	205	201	199	189	189	227	203		
Β'	206	197	194	192	182	182	219	195	
Γ'	229	204	196	192	190	181	181	217	194
ΣΥΝΟΛΟ	640	603	589	573	562	591	603	413	194

9.5 Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Σύμφωνα με το Δήμο Αγίας Νάπας υπάρχει ανάγκη για προσέλκυση σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (π.χ. τουρισμού, τεχνολογίας και ενέργειας) οι οποίες θα προσφέρουν στην περιοχή νέες θέσεις εργασίας, υποδομές και θα απαμβλύνουν φαινόμενα εποχικότητας που παρουσιάζονται στην περιοχή και ειδικά στην Αγία Νάπα. Το θέμα της ύπαρξης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συζητείται και οι Δήμοι Παραλιμνίου και Δερύνειας.

9.6 Προοπτικές

Με βάση τα πιο πάνω θα πρέπει να εξεταστούν οι ακόλουθες προοπτικές σε σχέση με την πολιτική του Σχεδίου σε ότι αφορά την εκπαίδευση:

- (α) Η δυνατότητα συμπλήρωσης των αναγκών για εκπαίδευση σε σχέση με τις ανάγκες του Δήμου Αγίας Νάπας για την ανέγερση δεύτερου δημοτικού σχολείου και του Δήμου Παραλιμνίου για χωροθέτηση 6^{ου} δημοτικού,
- (β) Η δυνατότητα κατόπιν σχετικών διαβουλεύσεων και με το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τη δημιουργία βρεφοκομικού σταθμού στην περιοχή του Δήμου Αγίας Νάπας,
- (γ) Η δυνατότητα συμπλήρωσης των αναγκών για εκπαίδευση σε σχέση με την ανεπαρκή υποδομή για δημόσιο νηπιαγωγείο του Δήμου Αγία Νάπας,
- (δ) Η ανάγκη για χωροθέτηση Γυμνασίου στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου για εξυπηρέτηση των αναγκών των Δήμων.

10. Δημόσιες Χρήσεις, Υγεία και Υποδομές Κοινωνικής Μέριμνας

10.1 Όσον αφορά τις δημόσιες χρήσεις, υγεία και διευκολύνσεις κοινωνικής μέριμνας, παρατηρείται συγκέντρωσή τους στο Δήμο Παραλιμνίου. Στο Δήμο Παραλιμνίου βρίσκεται το Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου που αποτελεί κέντρο παροχής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας τόσο στους μόνιμους κατοίκους της Ελεύθερης Περιοχής Αμμοχώστου όσο και στους επισκέπτες. Επιπρόσθετα στο Δήμο Παραλιμνίου υπάρχει Παράρτημα της Επαρχιακής Διοίκησης Αμμοχώστου, Παράρτημα του Επαρχιακού Γραφείου Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως Αμμοχώστου, το Ταχυδρομικό Γραφείο Παραλιμνίου, η Αστυνομική Διεύθυνση Αμμοχώστου, Παρατηρητήριο και Κέντρο Εκπαίδευσης της Μηχανοκίνητης Μονάδας Άμεσης Δράσης (ΜΑΑΔ), Ναυτικός Σταθμός Παραλιμνίου της Μονάδας Λιμενικής και Ναυτικής Αστυνομίας, Γραφείο Επαρχιακού Μηχανικού Δημοσίων Έργων Αμμοχώστου, Περιφερειακή Διεύθυνση Πολιτικής Άμυνας Αμμοχώστου, Επαρχιακό Γραφείο Τμήματος Αλιείας και Θαλάσσιων ερευνών, συνεδριάζει το Επαρχιακό Δικαστήριο Αμμοχώστου, Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Αμμοχώστου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Παράρτημα του Επαρχιακού Κτηματολογικού Γραφείου Αμμοχώστου και το Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο Αμμοχώστου του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος. Επιπρόσθετα στην περιοχή υπάρχουν και τα αλιευτικά καταφύγια Παραλιμνίου και Αγίας Τριάδας.

Στο Δήμο Αγίας Νάπας υπάρχει αλιευτικό καταφύγιο, ο Αστυνομικός Σταθμός Αγίας Νάπας, το Ταχυδρομικό Γραφείο Αγίας Νάπας, γραφείο του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης του Τμήματος Δασών στο Κάβο Γκρέκο.

Στο Δήμο Δερύνειας βρίσκεται ο Αστυνομικός Σταθμός Δερύνειας, το Επαρχιακό Κλιμάκιο της Υπηρεσίας Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αστυνομίας Κύπρου, ο Πυροσβεστικός Σταθμός Αμμοχώστου, το Τοπικό Γραφείο Εργασίας Ελεύθερης Περιοχής Αμμοχώστου του Τμήματος Εργασίας, το Επαρχιακό Γραφείο Επιθεώρησης Εργασίας Αμμοχώστου του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, το Γραφείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων Αμμοχώστου, το Τμήμα Φορολογίας Αμμοχώστου, το Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη Αμμοχώστου, το Επαρχιακό Γραφείο Αμμοχώστου του Τμήματος Οδικών Μεταφορών, και το Ταχυδρομικό Γραφείο Δερύνειας.

10.2 Στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου υφίστανται επίσης στρατιωτικές εγκαταστάσεις της Εθνικής Φρουράς, οι οποίες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εκπόνηση του Σχεδίου.

10.3 Στην περιοχή του Δήμου Παραλιμνίου προγραμματίζονται επίσης η ανέγερση κτιρίων για την Αστυνομική Διεύθυνση Αμμοχώστου και το Επαρχιακό Δικαστήριο Αμμοχώστου και η δημιουργία Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής. Στην περιοχή του Δήμου Δερύνειας η Πυροσβεστική Υπηρεσία προτίθεται να δημιουργήσει δεύτερο Πυροσβεστικό Σταθμό.

10.4 Προοπτικές

Με βάση τα πιο πάνω θα πρέπει να εξεταστούν οι ακόλουθες προοπτικές σε σχέση με την πολιτική του Σχεδίου σε ότι αφορά τις Δημόσιες Χρήσεις, την Υγεία και τις Υποδομές Κοινωνικής Μέριμνας:

- (α) Η δυνατότητα καθορισμού Ζωνών Δημόσιων και Άλλων Κοινοτικών Χρήσεων στους χώρους των δημόσιων κτιρίων καθώς και σε χώρους που προγραμματίζεται η ανέγερση δημόσιων κτιρίων,
- (β) Διαπίστωση της αναγκαιότητας (κατόπιν διαβούλευσης με Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων), που τέθηκε από το Δήμο Αγίας Νάπας δημιουργίας βρεφοκομικού σταθμού.
- (γ) Η αναβάθμιση του επιπέδου των παρεχόμενων διευκολύνσεων υγείας και κοινωνικής μέριμνας με την καθορισμό χωροθετικής πολιτικής για ιδιωτικές τέτοιες αναπτύξεις.
- (δ) Η διευκόλυνση των οργανωμένων διευκολύνσεων υγείας, τύπου κλινικών και πολυκλινικών, καθώς και των μεμονωμένων ιατρείων μικρής κλίμακας.
- (ε) Μέσα στα πλαίσια του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓεΣΥ) θα πρέπει στην ευρύτερη περιοχή του Τοπικού Σχεδίου να γίνει πρόνοια για μελλοντική ανάπτυξη τοπικών κέντρων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και πιθανώς δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων μονάδων υγείας με σκοπό την εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής.

11. Αρχιτεκτονική Κληρονομιά, Αρχαία Μνημεία και Πολιτισμός

11.1 Οικισμοί/Περιοχές Ειδικού Χαρακτήρα

Λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης που παρατηρείται στο Παραλίμνι κατά τις τελευταίες δεκαετίες, ο παραδοσιακός χαρακτήρας του ιστορικού του πυρήνα έχει, σε μεγάλο βαθμό, απολεσθεί ή αλλοιωθεί ανεπανόρθωτα. Εντούτοις κρίνεται σκόπιμη η προστασία και ανάδειξη οποιασδήποτε αξιόλογης παρουσίας στοιχείων αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου διατηρούνται συμπαγείς ομάδες παραδοσιακών κτισμάτων και κτιρίων συνοδείας, καθιστώντας ουσιαστικότερα τα αποτελέσματα οποιασδήποτε σχετικής προσπάθειας αναβίωσης. Παρόλο που στην περιοχή του Δήμου Παραλιμνίου δεν υπάρχει καθορισμένη Περιοχή Ειδικού Χαρακτήρα (ΠΕΧ), μέσα από την εγκριμένη Δήλωση Πολιτικής Παραλιμνίου 2013 υπάρχει καθορισμένη περιοχή ειδικής πολιτικής προστασίας και αναβίωσης του παραδοσιακού χαρακτήρα. Στην περιοχή του Δήμου Παραλιμνίου έχουν εκδοθεί διατάγματα διατήρησης για 5 παραδοσιακές οικοδομές

Στην περιοχή του κέντρου του Δήμου Αγίας Νάπας, η ύπαρξη αριθμού τουριστικών αναπτύξεων χαμηλών κατηγοριών (αμιγών ή μικτών με άλλες χρήσεις) οδήγησε σταδιακή στην επικράτηση της τουριστικής χρήσης, με πλήρη σχεδόν εκτοπισμό της κατοικίας που αποτελούσε την παραδοσιακή χρήση. Παρόλο που στην περιοχή του Δήμου Αγίας Νάπας, επίσης δεν υπάρχει καθορισμένη ΠΕΧ, μέσα από την εγκριμένη Δήλωση Πολιτικής Αγίας Νάπας 2013 υπάρχει καθορισμένη πολιτική για περιοχή αισθητικής αναβάθμισης καθώς και αναβάθμισης του ευρύτερου κέντρου η οποία διαλαμβάνει ανάμεσα σε άλλα και την αποκατάσταση, επισκευή και διαρρύθμιση υφιστάμενων διατηρητέων ή παραδοσιακών κτιρίων. Στην περιοχή του Δήμου Αγίας Νάπας υπάρχει μόνο μια κηρυγμένη διατηρητέα οικοδομή λαϊκής παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Διαφαίνεται εντούτοις πως όπως είναι η υφιστάμενη κατάσταση στον οικισμό δεν υπάρχει συμπαγής περιοχή για να καθορισθεί ως ΠΕΧ.

Στην περιοχή του Δήμου Δερύνειας υπάρχει καθορισμένη ΠΕΧ και κάποιες διατηρητέες οικοδομές.

11.2 Ελεγχόμενες Περιοχές από το Τμήμα Αρχαιοτήτων

Στην περιοχή της Αγίας Νάπας υπάρχει Ελεγχόμενη Περιοχή από το Τμήμα Αρχαιοτήτων, η οποία βρίσκεται γύρω από τη Μονή της Αγίας Νάπας. Το Τμήμα Αρχαιοτήτων σημειώνει ότι πρέπει να ληφθεί πρόνοια στο υπό εκπόνηση Τοπικό Σχέδιο για τη βελτίωση της εικόνας των οικοδομών που βρίσκονται στην ελεγχόμενη περιοχή γύρω από τη Μονή Αγίας Νάπας. Πρόκειται για το πιο σημαντικό μνημείο της περιοχής και ένα από τα πιο γνωστά μοναστήρια της Κύπρου. Μέχρι σήμερα παρατηρείται μεγάλη αλλοίωση της φυσιογνωμίας της περιοχής, ιδιαίτερα των οικοδομών γύρω από το μοναστήρι.

11.3 Αρχαία Μνημεία

Στην περιοχή του Δήμου Αγίας Νάπας υπάρχουν **επτά (7) κηρυγμένα Αρχαία Μνημεία Πίνακα Β'** (πρόκειται για τον χώρο και τα κατάλοιπα της αρχαίας πόλης (θρόνοι) στην τοποθεσία Τόρνος, χώρο και κατάλοιπα της αρχαίας πόλης στην τοποθεσία Παλιό Χωρκόν, κήπο μεσαιωνικής μονής, μεσαιωνικό υδραγωγείο, η Μονή Αγίας Νάπας, το λαξευτό ναύδριο της Αγίας Θέκλας και η

εκκλησία της Αγίας Βαρβάρας). Επιπλέον υπάρχει **ένα υπό κήρυξη Αρχαίο Μνημείο Πίνακα Β΄**, η ρωμαϊκή δεξαμενή στη τοποθεσία Φιλίνα, και **ένα υπό κήρυξη Αρχαίο Μνημείο Πίνακα Α΄**, το νεκροταφείο και ιερό στην τοποθεσία Μακρόνησος.

Στην περιοχή του Δήμου Παραλιμνίου υπάρχουν **δύο Αρχαία Μνημεία Πίνακα Α΄** Πρόκειται για το χώρο και τα κατάλοιπα του αρχαίου οικισμού στην τοποθεσία «Νησιά», καθώς και ένα άλλο χώρο και κατάλοιπα αρχαίου οικισμού και **επτά Αρχαία Μνημεία Πίνακα Β΄** (πρόκειται για χώρο και κατάλοιπα αρχαίου οικισμού, το χώρο και τα κατάλοιπα αρχαίου οικισμού στην τοποθεσία «Πρωταράς», την εκκλησία της Παναγίας (Αγίας Άνας), την εκκλησία της Αγίας Μαρίας (βρίσκεται εντός της Νεκρής Ζώνης), την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, το χώρο και τα κατάλοιπα αρχαίου οικισμού και λατομείου και την εκκλησία του Αγίου Αντωνίου).

Στην περιοχή του Δήμου Δερύνειας υπάρχουν **τρία Αρχαία Μνημεία Πίνακα Β΄**. Πρόκειται για την εκκλησία της Παναγίας, την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, και την εκκλησία της Αγίας Μαρίας.

11.4 Εκκλησίες-Εξωκκλήσια

Παραλίμνι:

- Εκκλησία Αγίου Γεωργίου, Αγίου Δημητρίου, Αγίας Βαρβάρας.
- Εξωκκλήσια Αγίας Τριάδας, Αγίου Νικολάου, Παναγιώτισσας, Αγίου Ιωάννη, Άγιων Σαράντα, Αγίου Ηλία, Αγίου Μάμα, Αρχαγγέλου Γαβριήλ, Αγίου Παντελεήμονα, Αγίου Νεκταρίου, Αγίας Μαρίας (2), Αγίου Κορνήλιου.

Αγία Νάπα:

- Εκκλησία Παναγίας και Μοναστήρι Αγίας Νάπας.
- Εξωκκλήσια Αγίας Θέκλας, Αγίου Αντωνίου, Αγίας Βαρβάρας, Αγίου Αρσενίου, Αγίας Μαύρης, Ιωακείμ και Άννης (υπό ανέγερση), Αγίου Γεωργίου, Αγίου Επιφανείου, Δώδεκα Αποστόλων, Αγίας Παρασκευής, Αγίου Προκοπίου, Προφήτη Ηλία και Αγίων Αναργύρων.

Δερύνεια:

- Εκκλησίες Αγίων Πάντων, Παναγίας, Αγίου Γεωργίου, Αγίου Μόδεστου, Αγίου Αντωνίου, Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Αγίας Μαρίας (νεκρή ζώνη), Αγίου Νικολάου (περιοχή Στροβιλιών), Αγίου Φανουρίου και Αγίων Τιμοθέου και Μαύρας (κατεχόμενη Κάτω Δερύνεια).

11.5 Προοπτικές

Με βάση τα πιο πάνω προσφέρεται η δυνατότητα υιοθέτησης της ευρύτερης έννοιας της διατήρησης, ως μιας συνολικής και ολοκληρωμένης προσπάθειας αναβίωσης, που αφορά επίσης την εφαρμογή μέτρων και σχεδίων για την ορθή χρησιμοποίηση και προβολή των παραδοσιακών στοιχείων καθώς και την

απόδοση σημαντικής θέσης στα παραδοσιακά κτίσματα στο σύγχρονο οικισμό. Επομένως, σε σχέση με την πολιτική διατήρησης του Τοπικού Σχεδίου, θα πρέπει να εξεταστούν και οι ακόλουθες προοπτικές:

- (α) Η δυνατότητα έκδοσης Διαταγμάτων Διατήρησης σύμφωνα με το Άρθρο 38 του Νόμου περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας για όλες τις παραδοσιακές οικοδομές που δεν είναι ήδη κηρυγμένες ως Αρχαία Μνημεία ή ως Διατηρητέες, αλλά παρουσιάζουν ειδικό ιστορικό, αρχιτεκτονικό, κοινωνικό ή άλλο ενδιαφέρον ή χαρακτήρα.
- (β) Η δυνατότητα καλύτερης πληροφόρησης/ενθάρρυνσης ιδιοκτητών αρχαίων μνημείων και διατηρητέων οικοδομών για να επωφεληθούν από τα υφιστάμενα σημαντικά οικονομικά κίνητρα που προσφέρονται για τη συντήρησή τους.
- (γ) Η δυνατότητα καθορισμού Περιοχών Ειδικού Χαρακτήρα, όπου θα ασκείται ειδικός έλεγχος με βάση σαφείς κατευθυντήριες γραμμές τόσο για την επιδιόρθωση των παλιών οικοδομών όσο και για την ανέγερση νέων οικοδομών, με σεβασμό στον παραδοσιακό χαρακτήρα, την κλίμακα, τα παραδοσιακά υλικά, τη μορφή και γενικά την υφιστάμενη δομή των οικισμών.

12. Φυσιολατρία, Αναψυχή/ Ψυχαγωγία, και Άθληση

12.1 Φυσιολατρία

12.1.1 Η περιοχή του Τοπικού Σχεδίου αποτελεί μια από τις ομορφότερες περιοχές της Κύπρου που χαρακτηρίζεται από πλούσιο και εναλλασσόμενο ανάγλυφο με αμφιθεατρική τοπογραφία και ποικιλία μορφολογικών στοιχείων, καθώς και παρθένο σε κάποια έκταση φυσικό περιβάλλον με ήπιο κλίμα. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την ύπαρξη άλλων αξιόλογων στοιχείων, όπως τα κρατικά δάση, κρατική γη, κοίτες των χειμάρρων, παραλίες κ.α., παρέχουν σημαντικές δυνατότητες για ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, της εικόνας και της αισθητικής της περιοχής. Σημαντικά φυσικά στοιχεία της περιοχής είναι τα γεωμορφώματα, οι λόφοι και οι παραλίες.

12.2.2 Στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου υπάρχουν δύο εκδρομικοί χώροι με την ονομασία Άγιος Αντώνιος και Άγιοι Ανάργυροι. Βρίσκονται και οι δύο στην περιοχή του Δήμου Αγίας Νάπας. Ο πρώτος χώρος βρίσκεται 8 χλμ. από τον αυτοκινητόδρομο Ξυλοφάγου – Αγία Νάπας και ο δεύτερος κοντά στο εκκλησάκι των Αγίων Αναργύρων στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Κάβο Γκρέκο. Επιπρόσθετα στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου υπάρχουν σημαντικά μονοπάτια της Φύσης τα οποία εντάσσονται στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μονοπατιών E4 και είναι τα πιο κάτω:

- Μονοπάτι Κόννοι - Σπηλιά του Κύκλωπα (κυκλικό)
- Μονοπάτι Κάβος (κυκλικό)
- Μονοπάτι Προφήτης Ηλίας – Κόννοι (γραμμικό)
- Μονοπάτι Άγιοι Ανάργυροι (κυκλικό)
- Μονοπάτι Παναγιά – Άγιος Ιωάννης (γραμμικό)
- Μονοπάτι Άγιοι Ανάργυροι – Θαλασσινές Σπηλιές (γραμμικό)
- Μονοπάτι Παναγιά – Άγιοι Σαράντα (γραμμικό)
- Μονοπάτι Κόννοι – Άγιοι Ανάργυροι (γραμμικό)
- Μονοπάτι Θαλασσινές Σπηλιές (κυκλικό)

12.2.3 Το Τοπικό Σχέδιο αποτελεί το θεσμικό πλαίσιο μέσα από τις πρόνοιες του οποίου, κατά ένα ολοκληρωμένο και συστηματικό τρόπο, επιτυγχάνεται η προστασία και η βελτίωση του περιβάλλοντος. Μέσω των προνοιών του Τοπικού Σχεδίου θα επιδιωχθεί η αναγνώριση και ο καθορισμός κατάλληλων ανοικτών χώρων διαφόρων κλιμάκων και τύπων, κατανεμημένων ισορροπημένα σε όλη την περιοχή του Σχεδίου, η σύνδεση των χώρων αυτών μεταξύ τους με πεζόδρομους ή και μονοπάτια της φύσης, καθώς και με χρήσεις κοινωνικής υποδομής, όπως δημόσια κτίρια, σχολεία, εκκλησίες και διάφορες πολιτιστικές χρήσεις.

12.2.4 Λόγω των εξαιρετικών παραλιών, των εξαιρετικών γεωμορφωμάτων και των σπάνιων οικοτόπων/βιότοπων, η περιοχή του Τοπικού Σχεδίου μέσα από ένα ολοκληρωμένο σχεδιασμό, μπορεί να προσφέρει ποικίλες διευκολύνσεις και ευκαιρίες αναψυχής και ψυχαγωγίας στον ντόπιο πληθυσμό αλλά και σε τουρίστες.

12.2.5 Μπορεί επίσης να δοθεί έμφαση στην περαιτέρω αξιοποίηση και ολοκλήρωση της διαμόρφωσης του παραλιακού μετώπου και οργανική σύνδεση με παρακείμενους ανοικτούς δημόσιους και αρχαιολογικούς χώρους και άλλα σημεία αναφοράς η ενδιαφέροντα στοιχεία, καθώς και η προώθηση σχεδίων

διαχείρισης των γεωμορφωμάτων που υπάρχουν στην περιοχή όπως για παράδειγμα της Λίμνη Παραλιμνίου, του Φανού, κ.α. Όλα αυτά θα είναι προσβάσιμα από το σύνολο της περιοχής του Σχεδίου και προς όφελος του συνόλου του πληθυσμού της περιοχής.

12.3 Αναψυχή/ Ψυχαγωγία

Στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου, οι διευκολύνσεις και δραστηριότητες αναψυχής/ ψυχαγωγίας συνίστανται στα ακόλουθα:

- Χώροι εστίασης (καφενεία/ καφετέριες και εστιατόρια/ ταβέρνες) που εξυπηρετούν τόσο κατοίκους, όσο και τουρίστες,
- Υπηρεσίες σε οργανωμένες παραλίες,
- Θεματικά φεστιβάλ, εκδηλώσεις για Καρναβάλια, Κατακλυσμό, Χριστούγεννα και Πάσχα, συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, επαρχιακές παρελάσεις,
- Περιπατητικές διαδρομές.

12.4 Αθλητισμός

Στο Δήμο Παραλιμνίου υπάρχει το δημοτικό στάδιο με κερκίδες χωρητικότητας 4500 θεατών περίπου που περιέχει στίβο για τη διεξαγωγή εθνικών και διεθνών οργανώσεων στίβου και γήπεδο ποδοσφαίρου κατάλληλο για τη διεξαγωγή αγώνων ποδοσφαίρου Α Κατηγορίας της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου. Για το στάδιο υπάρχουν επίσης 4 βοηθητικά γήπεδα ποδοσφαίρου. Στην ίδια περιοχή με το δημοτικό στάδιο βρίσκονται και τα 4 γήπεδα αντισφαίρισης του Ομίλου Αντισφαίρισης Παραλιμνίου. Στην ίδια περιοχή ο Δήμος Παραλιμνίου προγραμματίζει την ανέγερση αίθουσας αθλοπαιδιών χωρητικότητας 2000 θεατών για τα αθλήματα Καλαθόσφαιρας, Πετόσφαιρας, Χειρόσφαιρας. Όλα τα πιο πάνω βρίσκονται στο χώρο ο οποίος είναι χαρακτηρισμένος ως Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο και βρίσκεται νοτιοανατολικά του κέντρου του Παραλιμνίου. Επίσης ο Δήμος Παραλιμνίου προγραμματίζει την κατασκευή ενός μονοπατιού με την ονομασία «μονοπάτι της φύσης» για το οποίο έχει υποβάλει αίτημα στον ΚΟΑ για επιχορήγηση μέρους του έργου μέσα από το πρόγραμμα Κοινωνικός Αθλητισμός. Το έργο περιλαμβάνει κατάλληλα διαμορφωμένο πεζόδρομο με εξωτερικά όργανα γυμναστικής. Προγραμματίζει επίσης την ανέγερση Δημοτικού Κολυμβητηρίου. Η αθλητική υποδομή του Δήμου Αγίας Νάπας αποτελείται από το δημοτικό στάδιο, 15 βοηθητικά γήπεδα ποδοσφαίρου, ένα γήπεδο αντισφαίρισης (Ανοικτό Σχολείο Αγίας Νάπας) και γήπεδα beach volley στις παραλίες. Ο Δήμος προγραμματίζει τη δημιουργία Αθλητικού Κέντρου με διάφορες αθλητικές εγκαταστάσεις. Στο Δήμο Δερύνειας βρίσκεται η αθλητική υποδομή του σωματίου Αναγέννηση Δερύνειας με το στάδιο και την κλειστή αίθουσα. Ο Δήμος προγραμματίζει επίσης την ανέγερση του Περιφερειακού Ολυμπιακού Κολυμβητηρίου Αμμοχώστου για την ικανοποίηση των αναγκών της επαρχίας Αμμοχώστου.

12.5 Προοπτικές

Με βάση τα πιο πάνω θα πρέπει να εξεταστούν οι ακόλουθες προοπτικές σε σχέση με την πολιτική του Τοπικού Σχεδίου στους τομείς της φυσιολατρίας, της ψυχαγωγίας/αναψυχής και του αθλητισμού:

- (α) Η δυνατότητα ενίσχυσης της παρουσίας διευκολύνσεων αναψυχής/ψυχαγωγίας στους πυρήνες των οικισμών όπου υφιστάμενοι

χώροι/κτίρια θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για αυτούς τους σκοπούς,

- (β) Η δυνατότητα διαμόρφωσης ενός πλέγματος χώρων αναψυχής /ψυχαγωγίας και αθλητισμού που να εξυπηρετούν ντόπιους και επισκέπτες, και ενδεχομένως να στηρίζουν ειδικές μορφές τουρισμού,
- (γ) Η δυνατότητα δημιουργίας ενός συστήματος χώρων πρασίνου που να περιλαμβάνει τοπικά πάρκα, χώρους πρασίνου κατά μήκος δρόμων και ποταμών και πεζόδρομους ή/και μονοπάτια της φύσης που θα συνδέουν διάφορα στοιχεία φυσικού ενδιαφέροντος,
- (δ) Η δυνατότητα διασφάλισης μεγάλων ενιαίων χώρων πρασίνου και αναψυχής.

Δ. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. Προτεινόμενη Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης

1.1 Η Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης, που θα αποτελεί τον κεντρικό κορμό των προνοιών του Τοπικού Σχεδίου, αποσκοπεί στην επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης, μέσα από τη συνετή διαχείριση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων και τη διασφάλιση μακροπρόθεσμα της οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής. Αυτή θα στηρίζεται κυρίως στην αρχή της οργανωμένης και ενοποιημένης ανάπτυξης των τριών επιμέρους οικισμών, ώστε να διατηρήσουν τη χωροδομική τους αυτοτέλεια, διασφαλίζοντας παράλληλα τη λειτουργική ενότητα και χαρακτήρα της περιοχής ως συνόλου. Η Στρατηγική αυτή συνδυάζεται με τη δεδηλωμένη πολιτική για αποθάρρυνση της διασποράς των διαφόρων τύπων ανάπτυξης σε περιοχές άλλες από τις καθορισμένες, που κρίνεται αποφασιστικής σημασίας για την ποιότητα, την ορθολογική οργάνωση και τη λειτουργία της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

1.2 Η Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης θα επιδιώκει:

- α. την αναβάθμιση της περιοχής του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου σε περιφερειακό κέντρο παροχής υπηρεσιών και διευκολύνσεων και στην ανάδειξη της αυτονομίας της έναντι εξαρτήσεων από το αστικό συγκρότημα της Λάρνακας μέχρι την επανένωση της Κύπρου και την απελευθέρωση της πόλης της Αμμοχώστου, οπότε και η γενική αυτή στρατηγική θα επαναξιολογηθεί λαμβάνοντας υπόψη τις νέες δυναμικές, προοπτικές και δεδομένα που θα ξεκινήσουν να διαμορφώνονται. Σχετική με το θέμα αυτό είναι και η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για προσωρινό χαρακτηρισμό του Κέντρου των Δήμων Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας ως Αστικό Κέντρο της Επαρχίας Αμμοχώστου, μέχρι την απελευθέρωση της πόλης της Αμμοχώστου,
- β. τη διασφάλιση και του αγροτικού χαρακτήρα της περιοχής, και,
- γ. την αντιμετώπιση των περιορισμών της κατοχής, παρέχοντας την αναγκαία ευελιξία για επιτυχή προσαρμογή του Σχεδίου όταν εκλείψουν οι παρούσες συνθήκες.

Η Γενική Στρατηγική Ανάπτυξης θα προνοεί παράλληλα την, κατά το δυνατό, ανάδειξη της φυσιογνωμίας και της ιδιαίτερης ταυτότητας των τριών οικισμών και ταυτόχρονα θα δίνεται έμφαση σε ειδικούς αναπτυξιακούς τομείς, όπως είναι αυτός του τουρισμού, της υγείας, του αθλητισμού, των υπηρεσιών και της αναψυχής/ ψυχαγωγίας.

1.3 Ανάλυση της Υφιστάμενης Κατάστασης με SWOT Ανάλυση

Η SWOT ανάλυση αποτελεί μια τεχνική συνοπτικής παρουσίασης τεσσάρων παραμέτρων που στην προκειμένη περίπτωση επηρεάζουν την περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας. Οι παράμετροι αυτοί είναι τα πλεονεκτήματα (**Strengths**), τα μειονεκτήματα (**Weaknesses**), οι ευκαιρίες (**Opportunities**) και οι απειλές (**Threats**). Στόχος της ανάλυσης αυτής είναι να αποτελέσει το πλαίσιο λήψης των στρατηγικών αποφάσεων σχετικά με τους άξονες δράσης πάνω στους οποίους θα βασιστεί η

ανάπτυξη της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου. Η SWOT ανάλυση φαίνεται στον Πίνακα 28 που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 28 – SWOT Ανάλυση

A/A	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα	Ευκαιρίες	Απειλές
1	Σημαντική γεωγραφική θέση.	Απουσία αλληλεπίδρασης με παραδοσιακό αστικό κέντρο (πόλη της Αμμοχώστου).	Διαρθρωτικές πολιτικές της Ε.Ε. (απασχόληση, κατάρτιση, κτλ).	Οικονομική κρίση.
2	Ύπαρξη μεγάλου περιβαλλοντικού πλούτου.	Απουσία διατηρητέων οικοδομών και οικοδομών παραδοσιακής αρχιτεκτονικής.	Διαφοροποίηση, αναβάθμιση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος.	Αύξηση της ανεργίας.
3	Ύπαρξη αρχαίων μνημείων, θρησκευτικών χώρων και πολιτιστικών πόρων.	Γεινίαση με νεκρή ζώνη.	Αύξηση ξένων υπηκόων της Ε.Ε. για μόνιμη στέγαση.	Απώλεια θέσεων εργασίας.
4	Ύπαρξη τουριστικού προϊόντος και εκτεταμένων τουριστικών υποδομών.	Ανεπαρκές τοπικό οδικό δίκτυο και δίκτυο πεζοδρόμων.	Αύξηση παραθεριστών και επισκεπτών.	Κορεσμός από την υπερπροσφορά παρόμοιου τουριστικού προϊόντος.
5	Καλό οδικό δίκτυο πρωταρχικής σημασίας και άμεση πρόσβαση στο εθνικό οδικό δίκτυο.	Υποβαθμισμένοι πυρήνες των οικισμών με πολλά προβλήματα.	Αξιοποίηση τουριστικής υποδομής.	Αλλοίωση αισθητικής περιβάλλοντος και χώρου.
6	Ύπαρξη σημαντικού ποσοστού υποστατικών επιχειρήσεων του 2 ^ο γενή και 3 ^ο γενή τομέα απασχόλησης.	Ύπαρξη μη λειτουργικών τουριστικών μονάδων και επιχειρήσεων.	Τάση πληθυσμού της περιοχής για συνέχιση της εγκατάστασης τους μόνιμα στην περιοχή του τοπικού Σχεδίου.	Εποχικότητα στο τομέα του τουρισμού όσον αφορά τις θέσεις απασχόλησης.
7	Καλές κλιματολογικές συνθήκες.	Κακή ποσοτική και ποιοτική κατάσταση υδάτινων πόρων.	Αυξανόμενη ζήτηση διαφορετικών μορφών αθλητισμού.	
8	Διαχρονική αύξηση του πληθυσμού, χωρίς να παρατηρείται γήρανση καθώς και αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.	Περιοχές που ανήκουν σε ευπρόσβλητη ζώνη νιτρορύπανσης.	Αξιοποίηση παραλιακού μετώπου.	
9	Εύφορες εκτάσεις γης.	Ανεπαρκείς δημόσιες συγκοινωνίες.	Αύξηση πληθυσμού περιοχής και οικονομικά ενεργού πληθυσμού.	
10	Ύπαρξη μονοπατιών της φύσης και διαδρομών/ περιπάτων διαφόρων ενδιαφερόντων.	Αδυναμία στην ανάδειξη/ προβολή των διαφόρων πόρων της περιοχής (promotion).	Επιλογή της περιοχής ως προορισμός για απόκτηση κατοικίας από υπηκόους της Ε.Ε. και άλλων χωρών.	
11	Ύπαρξη πολλών παραθεριστικών κατοικιών.	Χαμηλό ποιοτικό επίπεδο τουριστικών και άλλων υπηρεσιών.	Δυνατότητα διαμόρφωσης ενός πλέγματος χώρων αναψυχής/ ψυχαγωγίας.	
12	Συγκέντρωση δημόσιων υπηρεσιών Επαρχίας Αμμοχώστου.	Μη ικανοποιητική ποιότητα τουριστικών κλινών.	Δυνατότητα διατήρησης και αύξησης της εμπορικής και γραφειακής ανάπτυξης.	
13	Παρουσία δημόσιων εκπαιδευτηρίων.	Ανεπαρκείς διευκολύνσεις για ΑΜΕΑ.	Αυξανόμενη ζήτηση διαφορετικών μορφών τουρισμού.	

A/A	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα	Ευκαιρίες	Απειλές
14	Ύπαρξη υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας και υγείας.	Συρρίκνωση γεωργίας και κτηνοτροφίας.	Δυνατότητα δημιουργίας εκπαιδευτικών υποδομών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και εξειδικευμένων κέντρων.	
15	Εκτεταμένο δίκτυο ποδηλατοδρόμων.	Ελλείψεις σε χώρους στάθμευσης.	Αντιμετώπιση της εποχικότητας στον Τουρισμό μέσω της ανάπτυξης και λειτουργίας των καθορισμένων στην περιοχή του Τοπικού Σχεδίου χώρων για Μαρίνες. Ενισχύεται η επισκεψιμότητα και οι θέσεις εργασίας.	
16	Ύπαρξη υποδομών αλιευτικών καταφυγίων.	Έλλειψη ενός πλήρους φάσματος αθλητικών διευκολύνσεων.	Ενίσχυση της γεωργίας μέσω και της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων για τα οποία η περιοχή έχει συγκριτικό πλεονέκτημα (για παράδειγμα η καλλιέργεια φράουλας στη Δερύνεια).	
17	Απασχόληση του μόνιμου πληθυσμού στην περιοχή.	Ανομοιογένεια στην κατανομή χρήσεων γης.	Διάνοιξη οδοφράγματος Δερύνειας.	
18	Ύπαρξη γνωστών ανά το παγκύπριο στοιχείων αναφοράς και αναγνωσιμότητας του χώρου όπως είναι ο λόφος του Πρωταρά με το εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία στο Παραλίμνι, η Λίμνη Παραλιμνίου, το Λιμανάκι της Αγίας Νάπας, το Μοναστήρι της Αγίας Νάπας κ.α.	Διασπορά της ανάπτυξης (μεμονωμένη κατοικία) και έλλειψη συνοχής.	Αποφάσεις Υπουργικού Συμβουλίου για Πολεοδομικά κίνητρα για τουριστικές μονάδες.	
19	Η περιοχή αποτελεί πόλο προσέλκυσης απασχόλησης.	Μεγάλη εξάρτηση στην απασχόληση από τον τριτογενή τομέα οικονομικής δραστηριότητας (ειδικά στην Αγία Νάπα).	Αξιοποίηση Δράσεων Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, όπως π.χ. η αξιοποίηση της τοπικής παραγωγής και παράδοσης για ενίσχυση και διαφοροποίηση του εισοδήματος και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα.	

Α/Α	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα	Ευκαιρίες	Απειλές
20		Συγκέντρωση τουριστικής δραστηριότητας στις παραλιακές περιοχές και χαμηλότερος ειδικά στη Δερύνεια βαθμός της δραστηριότητας στην ενδοχώρα.	Υλοποίηση έργων υποδομής που θα συνεισφέρουν στην επισκεψιμότητα στην περιοχή όπως για παράδειγμα η ανέγερση υπαίθριου αμφιθέατρου που προγραμματίζει ο Δήμος Αγίας Νάπας.	

2. Καθορισμός Αναπτυξιακών Κατευθύνσεων

- 2.1 Η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, των διαθέσιμων πόρων και συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής, σε συνδυασμό με τους άξονες προτεραιότητας σε εθνικό αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο, διαμορφώνουν και προσδιορίζουν το πλαίσιο των κατευθύνσεων της ανάπτυξης για την περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας. Η κατεύθυνση της ανάπτυξης στην περιοχή θα βασιστεί σε 5 βασικούς πυλώνες:
- (α) Ανάδειξη του ρόλου της περιοχής του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου σε περιφερειακό/εθνικό επίπεδο και λειτουργία των τριών οικισμών ως ενιαίου συστήματος. Πιο αναλυτικά και συγκεκριμένα σημειώνεται ότι ο ρόλος της περιοχής του υπό εκπόνηση Σχεδίου χρήζει ανάγκης να διερευνηθεί ειδικά και σε σχέση με το υπό εκπόνηση Τοπικό Σχέδιο Ελεύθερης Επαρχίας Αμμοχώστου και την υπό εκπόνηση Δήλωση Πολιτικής Διοίκησης Βρετανικών Βάσεων για την περιοχή της Δεκέλειας. Τα εν λόγω Σχέδια Ανάπτυξης καλύπτουν την περιοχή της Επαρχίας Αμμοχώστου που δεν βρίσκεται υπό τουρκική κατοχή.
 - (β) Προστασία, προβολή, ανάδειξη και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος.
 - (γ) Διασφάλιση και ενδυνάμωση της γεωργίας και της μεταποιητικής δραστηριότητας, σύμφωνα με το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης.
 - (δ) Ανάδειξη και ενίσχυση του ρόλου της περιοχής ως τουριστικός και παραθεριστικός προορισμός, τόσο σε σχέση με την Επαρχία Αμμοχώστου όσο και στο σε σχέση με το παγκύπριο χωροθετικό πλέγμα στα πλαίσια της πολυκεντρικότητας (υπηρεσίες, εμπόριο, τουρισμός, αθλητισμός/ αναψυχή) και ταυτόχρονη ανάπτυξη, εμπλουτισμός και εξειδίκευση του τουριστικού προϊόντος.
 - (ε) Προώθηση/υλοποίηση έργων προτεραιότητας συμπεριλαμβανομένης και της βελτίωσης των υποδομών.

3. Γενικές Προοπτικές του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας

- 3.1 Παρά την ύπαρξη διαφόρων προβλημάτων στην περιοχή του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου, εντούτοις διαφαίνονται σημαντικές προοπτικές βελτίωσης και μελλοντικής ανάπτυξης, νοουμένου ότι θα αξιοποιηθούν με μεθοδικότητα οι δυνατότητες που προκύπτουν από την εφαρμογή κατάλληλου πολεοδομικού και χωροταξικού προγραμματισμού.
- 3.2 Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής συνοψίζονται στα ακόλουθα:
- (α) Η ύπαρξη τουριστικών πόρων και τουριστικών υποδομών.
 - (β) Σημαντικός φυσικός πλούτος και βιοποικιλότητα με τις περιοχές που έχουν ενταχθεί στο Δίκτυο Natura 2000, καθώς και άλλες περιοχές με σημαντική και ιδιαίτερη τοπογραφία.
 - (γ) Ύπαρξη δημόσιων υπηρεσιών και υπηρεσιών μέριμνας και υγείας, καθώς και υποδομών δημόσιων εκπαιδευτηρίων.
- 3.3 Για να ανταποκριθεί θετικά η περιοχή του Τοπικού Σχεδίου στις σύγχρονες ανάγκες ζωής και στην πολλαπλότητα των λειτουργιών και δραστηριοτήτων, χρειάζεται να εισαχθούν μέτρα που να πετυχαίνουν:
- (α) Την αποδοτικότερη οργάνωση των βασικών λειτουργιών και των σχέσεων μεταξύ τους όπως και την προγραμματισμένη διάταξη διαφόρων οικονομικών δραστηριοτήτων.
 - (β) Πιο άνετες συνθήκες ζωής σε καλά οργανωμένες περιοχές κατοικίας εξοπλισμένες με τις αναγκαίες κοινοτικές λειτουργίες και υπηρεσίες.
 - (γ) Την ορθολογική οργάνωση της κυκλοφορίας και των δημόσιων συγκοινωνιών.
 - (δ) Την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του υπό εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η Στρατηγική Ανάπτυξης.
 - (ε) Την διεύρυνση της τοπικής οικονομικής βάσης τόσο προς τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όσο και προς άλλες δραστηριότητες.

4. Γενικοί Στρατηγικοί Στόχοι

Οι γενικοί στόχοι που τίθενται για την ποιοτική αναβάθμιση και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής του Τοπικού Σχεδίου είναι συνοπτικά οι ακόλουθοι:

- (α) Διασφάλιση της συμπληρωματικότητας των οικισμών αλλά και της χωροδομικής τους αυτοτέλειας, στη βάση ενός νέου αναπτυξιακού μοντέλου.
- (β) Διασφάλιση πολεοδομικής/ χωροταξικής συνέχειας σε σχέση με τις συνορεύουσες κοινότητες και προαγωγή λειτουργικών σχέσεων και δυναμικών δικτύων συνεργασίας μαζί τους.
- (γ) Δυνατότητα χρήσης εναλλακτικών μέσων πρόσβασης στους χώρους εργασίας, εκπαίδευσης και εξυπηρέτησης, με περιορισμό της χρήσης του ιδιωτικού οχήματος.
- (δ) Επίτευξη, συμπαγούς και συγκεντρωμένης ανάπτυξης, ώστε να αποφευχθεί η σκόρπια ανάπτυξη, με στόχο την πρόληψη λειτουργικών, οικονομικών, κοινωνικών προβλημάτων, αλλά και αρνητικού επηρεασμού του περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας, των οικοσυστημάτων και του τοπίου.
- (ε) Διασφάλιση ισόρροπης ποικιλίας συμβατών χρήσεων όπου αυτό είναι επιθυμητό, και η αποφυγή γειτνίασης συγκρουόμενων χρήσεων για σκοπούς ανέσεων και ασφάλειας.
- (στ) Σταδιακή αναβάθμιση των ανέσεων, της ποιοτικής ζωής και του επιπέδου εξυπηρέτησης του συνόλου του πληθυσμού και των επισκεπτών, και η υιοθέτηση μέτρων που θα συμβάλουν στη σταδιακή επίλυση των προβλημάτων.
- (ζ) Διατήρηση και προστασία ικανοποιητικού αποθέματος γης για μελλοντική ανάπτυξη και αντιμετώπιση οικονομικών αλλαγών.
- (η) Προστασία και σωστή διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων προς όφελος του σημερινού και μελλοντικού πληθυσμού της περιοχής, σύμφωνα με τις σύγχρονες αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης.
- (θ) Σωστή διαχείριση του πολιτιστικού τοπίου και διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, με έμφαση σε στοιχεία και περιοχές ειδικού, ιστορικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος έτσι ώστε οι οικισμοί να αναβαθμιστούν σε ελκυστικές περιοχές κατοικίας, εργασίας και πολιτιστικών και άλλων δραστηριοτήτων.
- (ι) Διασφάλιση επαρκούς και κατάλληλης γης για διάφορες επιθυμητές χρήσεις, για κάλυψη των πραγματικών στεγαστικών και άλλων αναπτυξιακών αναγκών, μέσα από μια ενιαία προσέγγιση των τριών οικισμών και επιδιώκοντας την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση της.
- (ια) Διασφάλιση απαραίτητων υποδομών (οδικών δικτύων και κοινής ωφέλειας) καθώς και υπηρεσιών για υποστήριξη της σκοπούμενης ανάπτυξης.

5. Στρατηγικοί Στόχοι Αναφορικά με το Περιβάλλον, το Τοπίο και τη Φυσική και Πολιτιστική Κληρονομιά

(α) Ο σεβασμός, η προστασία, η διατήρηση, η ανάδειξη, η αποτροπή πιέσεων και η αειφόρος διαχείριση:

- Του περιβάλλοντος, με έμφαση στη βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα.
- Των φυσικών πόρων, με έμφαση στους υδάτινους πόρους.
- Του τοπίου και της φυσικής καλλονής.
- Της φυσικής, αρχιτεκτονικής, ιστορικής, κοινωνικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

(β) Η αναβάθμιση και αναζωογόνηση του δομημένου περιβάλλοντος λόγω της απουσίας ταυτότητας και αισθητικής ποιότητας τόσο στα κέντρα των οικισμών όσο και στην ευρύτερη περιοχή του Τοπικού Σχεδίου.

(γ) Η αναβάθμιση και αναζωογόνηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

(δ) Η προστασία της περιοχής από φυσικούς και άλλους κινδύνους, περιλαμβανομένης της προστασίας των εδαφών.

(ε) Η βιώσιμη διαχείριση των στερεών, επικίνδυνων και υγρών αποβλήτων.

6. Στρατηγικοί Στόχοι για την Κοινωνική και Οικονομική Ανάπτυξη

- (α) Η βέλτιστη αξιοποίηση και προστασία της γης που είναι κατάλληλη για γεωργικούς σκοπούς, ιδιαίτερα για την παραγωγή πρώιμων προϊόντων, κ.ο.κ.
- (β) Η δημιουργία και υποστήριξη εναλλακτικών, βιώσιμων μορφών ανάπτυξης και ευκαιριών απασχόλησης, με έμφαση σε δραστηριότητες μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας, και με διαφοροποίηση της οικονομικής βάσης, μέσα από την παροχή εναλλακτικών θέσεων εργασίας (δευτερογενής και τριτογενής τομέας της οικονομίας).
- (γ) Η προώθηση της βιώσιμης και αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης με στόχους τη βελτιστοποίηση κοινωνικών και οικονομικών ωφελειών, μείωση των αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και ανάδειξη των τοπικών χαρακτηριστικών και της τοπικής πολιτιστικής αξίας.
- (δ) Η ενθάρρυνση εναλλακτικών μορφών βιώσιμου τουρισμού, που συνδέονται με τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που προσφέρει η περιοχή, ιδιαίτερα όσον αφορά τις κλιματικές συνθήκες, τον πολιτισμό, το φυσικό και πολιτιστικό τοπίο, τη βιοποικιλότητα και το περιβάλλον γενικότερα, καθώς και αντίστοιχων μορφών αναψυχής, ψυχαγωγίας, υγείας, αθλητισμού και ευεξίας.
- (ε) Η ενίσχυση και εκσυγχρονισμός τύπων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του τουρισμού, της μεταποίησης, των υπηρεσιών και της καινοτομίας, προς:
- Αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής.
 - Αξιοποίηση οικονομιών κλίμακας, όπου κάτι τέτοιο είναι εφικτό.
 - Παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας.
 - Υποστήριξη και ενθάρρυνση συνέργειας και συνεργασίας επιχειρήσεων και δημιουργίας ομάδων επιχειρήσεων που συνδυάζουν δραστηριότητες μεταποίησης και υπηρεσιών.

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΕΩΣ
Λευκωσία, Σεπτέμβριος 2017
ΣΜ,ΝΠ/